

lidé & HORY

horolezectví
metodika
historie
kurzy
trekking
VHT
mapy

1/2004 • 60 Kč

DACHSTEIN

Téma čísla:

Írán

Expedice Mali

Finsteraarhorn

Kurz - skialpinismus

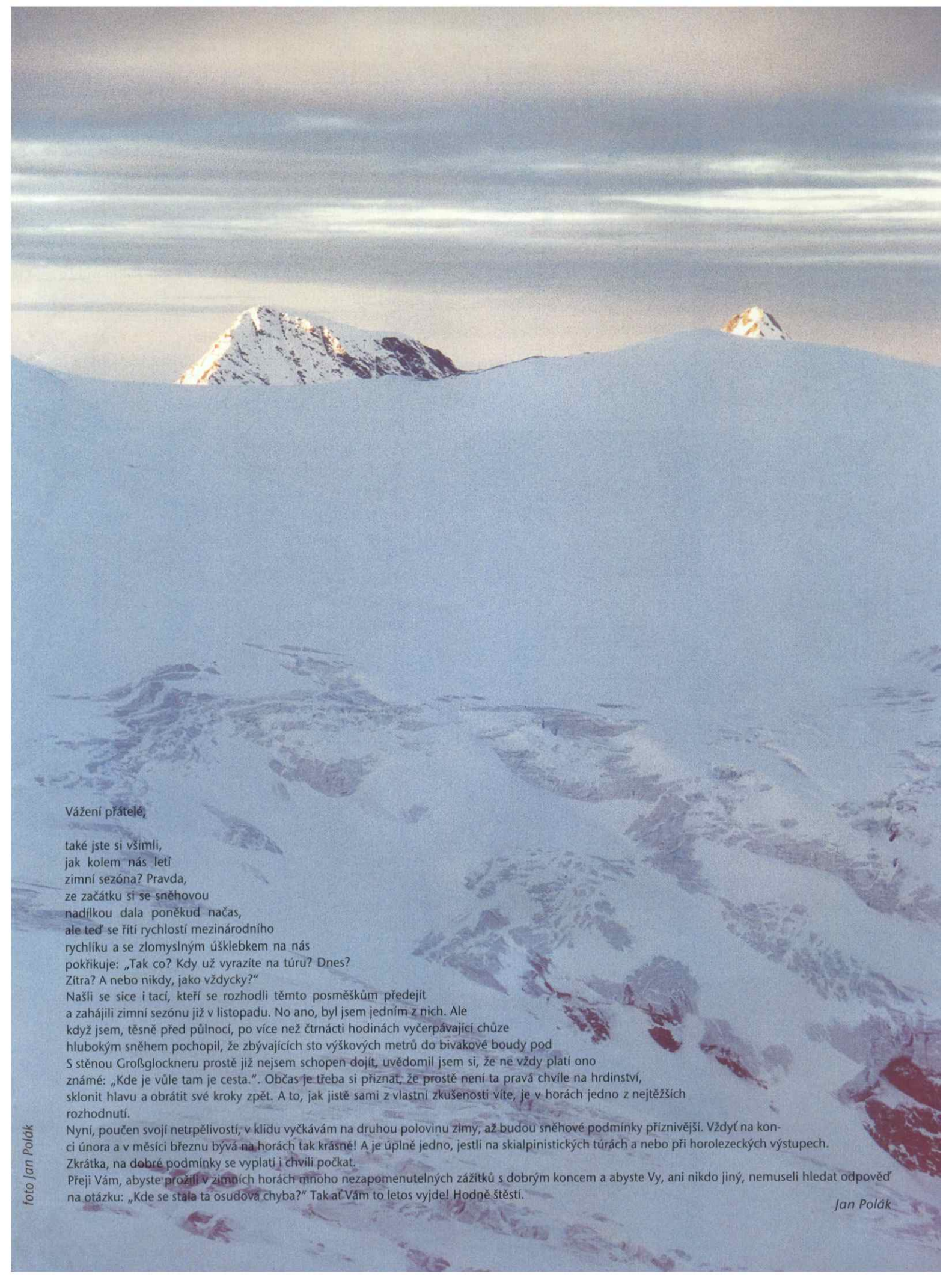
Silvretta na sněžnicích

Soutěž:

Nejkrásnější Via ferrata

Vážení přátelé,

také jste si všimli,
jak kolem nás letí
zimní sezóna? Pravda,
ze začátku si se sněhovou
nadílkou dala poněkud načas,
ale teď se řítí rychlostí mezinárodního
rychlíku a se zlomyslným úšklebkem na nás
pokřikuje: „Tak co? Kdy už vyrazíte na túru? Dnes?
Zítřka? A nebo nikdy, jako vždycky?“

Našli se sice i tací, kteří se rozhodli těmto posměškům předejít
a zahájili zimní sezónu již v listopadu. No ano, byl jsem jedním z nich. Ale
když jsem, těsně před půlnocí, po více než čtrnácti hodinách vyčerpávající chůze
hlubokým sněhem pochopil, že zbývajících sto výškových metrů do bivačkové boudy pod
S stěnou Großglockneru prostě již nejsem schopen dojít, uvědomil jsem si, že ne vždy platí ono
známé: „Kde je vůle tam je cesta.“. Občas je třeba si přiznat, že prostě není ta pravá chvíle na hrdinství,
sklonit hlavu a obrátit své kroky zpět. A to, jak jistě sami z vlastní zkušenosti víte, je v horách jedno z nejtěžších
rozhodnutí.

Nyní, poučen svojí netrpělivostí, v klidu vyčkávám na druhou polovinu zimy, až budou sněhové podmínky příznivější. Vždyť na konci února a v měsíci březnu bývá na horách tak krásně! A je úplně jedno, jestli na skialpinistických túrách a nebo při horolezeckých výstupech.

Zkrátka, na dobré podmínky se vyplatí i chvíli počkat.
Přeji Vám, abyste prožili v zimních horách mnoho nezapomenutelných zážitků s dobrým koncem a abyste Vy, ani nikdo jiný, nemuseli hledat odpověď na otázku: „Kde se stala ta osudová chyba?“ Tak ať Vám to letos vyjde! Hodně štěstí.

Jan Polák

400 metrů cesty s převýšením 300 metrů uspokojí i náročné milovníky sportovně pojatých "železných cest".

str.8

Glocknerhaus ve Vysokých Taurách je velmi dobře dosažitelný po silnici Großglockner Hochalpenstraße.

str.10

Silvretta je skialpinistická „Mekka“, díky svým padesáti tisícovým vrcholům a stovceti ledovcům.

str.16

Poprvé byla jižní stěna Dachsteinu popsána v roce 1877 prof. J. Frischaufem ze Štýrského Hradce - ale jen s pomocí dalekohledu.

str.22

Dachstein je horkým tipem pro milovníky zajištěných cest. Ramsauer Klettersteig patří k těm nejzajímavějším.

str.38

Írán - země pouští, ropy, perských koberců, islámu, zahalených žen, ale také hor. Většina země se rozkládá na náhorních plošinách obklopených horskými hřebeny.

str.48

Skalní terény u Kutné Hory jsou roztroušeny po obou březích říčky Vrchlice a nabízí krásné a dobře zajištěné lezení v pevné skále.

str.55

Aktuality	6 - 7
HTL Steig	8 - 9
Glocknerhaus	10 - 11
Finsteraarhorn	12 - 13
Ötztal	14 - 15
Gamshorn	16 - 17
Vedení túr v horách	18
Dachstein	19 - 42
<i>Dárek ke stým narozeninám</i>	20 - 21
<i>Historie jižní stěny Dachsteinu</i>	22 - 23
<i>Dachstein ski</i>	24 - 26
Kartičky	27 - 34
<i>Chaty</i>	35
<i>Pichlweg</i>	36 - 37
<i>Ramsauer klettersteig</i>	38 - 39
<i>Okruh kolem Dachsteinu</i>	40 - 41
<i>Informace</i>	42
Internet a hory	43
Spací pytle	44 - 45
Skialpinistické vybavení	46 - 47
Trekking v Iránu	48 - 51
Expadice Mali	52 - 54
Skály u Kutné Hory	55 - 56
Galerie R. Jaroš	58
Soutěž nejkrásnější via ferrata	58

lidé & HORY

ročník 3

Vydává a držitelem autorských práv k časopisu je LIDÉ & HORY, s. r. o., Štefánikova 63, 150 00 Praha 5, IČO 26706440. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Právo na redakční úpravu rukopisů a dopisů čtenářů vyhrazeno.

Adresa redakce: LIDÉ&HORY, s. r. o.
Štefánikova 63, 150 00 Praha 5
tel.: 257 328 388, fax: 257 324 265, e-mail: lideahory@lideahory.cz
Šéfredaktor: Ing. Jan Polák (jan.polak@lideahory.cz)
Redakční rada: Marek Cerman, Ing. Rudolf Štěpančík, Ing. Ladislav Jirásko, Ing. Petr Jandík
Spolupracovníci: Ing. Ivo Hejl, Ing. Ladislav Novák, Ing. Jiří Novák
Inzerce: inzerce@lideahory.cz

Předplatné:

prodejci nebo předplatitelé si mohou časopis objednat na adrese redakce nebo e-mailem: predplatne@lideahory.cz

Grafická úprava: ak. mal. Eva Jandíková
Počítačová sazba, repro a litografie: computer design studio, info@cds.cz, www.cds.cz
registrace u MK ČR: Vydávání časopisu zaregistrováno Ministerstvem kultury ČR pod registračním číslem MK ČR E 13750. ISSN 12139459

vychází jako dvuměsíčník 6 x ročně
předplatné v roce 2004 činí 345 Kč
pro registrované členy Alpenvereinu 180 Kč

Ladislav Jirásko

HORY

lidé & v roce 2004

Rostoucí počet předplatitelů a zájemců o časopis „lidé & HORY“ je velice důležitý pro jeho růst a další rozvoj. Jsme rádi, že informace, které přinášíme Vás zajímají a že máte chuť se na tvorbě časopisu i osobně podílet, jak o tom svědčí i stoupající počet zájemců o konkrétní spolupráci. Dovolte abychom Vás upozornili na některé změny a novinky, které se na stránkách časopisu v tomto ročníku objeví.

Nejvýraznější změnou je asi nová titulní strana a upravená grafická tvář časopisu a jeho rozsah. Ten má od nynějška větší počet stran - v roce 2004 bude mít každé číslo 60 stran - a bude tedy více prostoru na zajímavé články i příspěvky od našich čtenářů.

Ve třetím ročníku časopisu budou pokračovat zavedené bloky informací o horských chatách a vrcholech, rubrika „Kurz“ od Marka Cermana, stejně jako informace o vybraných výstupech v alpských oblastech od Ing. Jiřího Nováka a samozřejmě i seriál „Skály a skalky“ od Jana Poláka, představující lezecké terény v České republice. Těžištěm každého sešitu zůstává nadále „Téma čísla“, ve kterém představujeme jednotlivé horské skupiny s mnoha možnostmi aktivních programů a túr.

Pokračovat bude i „SOUTĚŽ ČTENÁŘŮ“ pro kterou v letošním roce poskytují hodnotné ceny firmy TILAK, PROSPORT a CLIMBING.

K novinkám v programové náplni patří seriál o zajištěných cestách, který Vás bude provázet celým ročníkem. Tyto cesty se stávají fenoménem doby a dokládají to i příspěvky, které jsme obdrželi často jen formou textu popisujícího Vaše zážitky. Proto jsme se rozhodli pro Vás v roce 2004 vyhlásit SOUTĚŽ - "NEJKRÁSNĚJŠÍ VIA FERRATA". Vybrané příspěvky, texty spolu s fotografiemi se zajištěných cest, které nám zašlete, budeme postupně uvádět na stránkách časopisu a ty opravdu nejlepší budou odměněny hodnotnou cenou od partnera soutěže - firmy TILAK.

K novým redakčním počínům chystaným do budoucnosti patří spolupráce s významnými autorskými osobnostmi alpinismu - Pitem Schubertem, Klausem Oberhuberem a dalšími.

V chystaném seriálu o záchranných službách v ČR, na Slovensku i v alpských zemích, Vám chceme alespoň ve zkratce představit neprofesionální i ryze profesionální spolky a organizace, jejichž náplní je prevence nehod i záchrana zraněných ve skalách a horách. Všechny novinky ale prozradit nemůžeme.

Důležité pro budoucnost časopisu je i to, že od 1. 1. 2004 došlo ke stabilizaci redakční rady. Novým šéfredaktorem je nyní Jan Polák (e-mail: jan.polak@lideahory.cz), znalec našich lezeckých oblastí, horolezec, člen Alpenvereinu. Celý redakční tým časopisu tak získává nové redaktorské i organizační zázemí.

V neposlední řadě Vám chceme připomenout i nabídku týkající se předplatného časopisu pro rok 2004. Pro členy Alpenvereinu, kteří své členství získávají prostřednictvím agentury ALPY v Praze 5, je připraveno předplatné časopisu s výrazným zvýhodněním - polovinu sešitů celého ročníku 2004 získají zdarma.

Těšíme se na Vaše dopisy, návrhy i kritické připomínky týkající se obsahu a zpracování časopisu. Všechny podněty jsou pro nás důležité pro zkvalitnění práce a svědčí o tom, že Vám další osud časopisu není lhostejný.

SOUTĚŽ

Máte bohaté zážitky ze zajištěných cest?
Časopis lidé&HORY vyhlašuje soutěž na téma:

NEJkrásnější Via ferrata

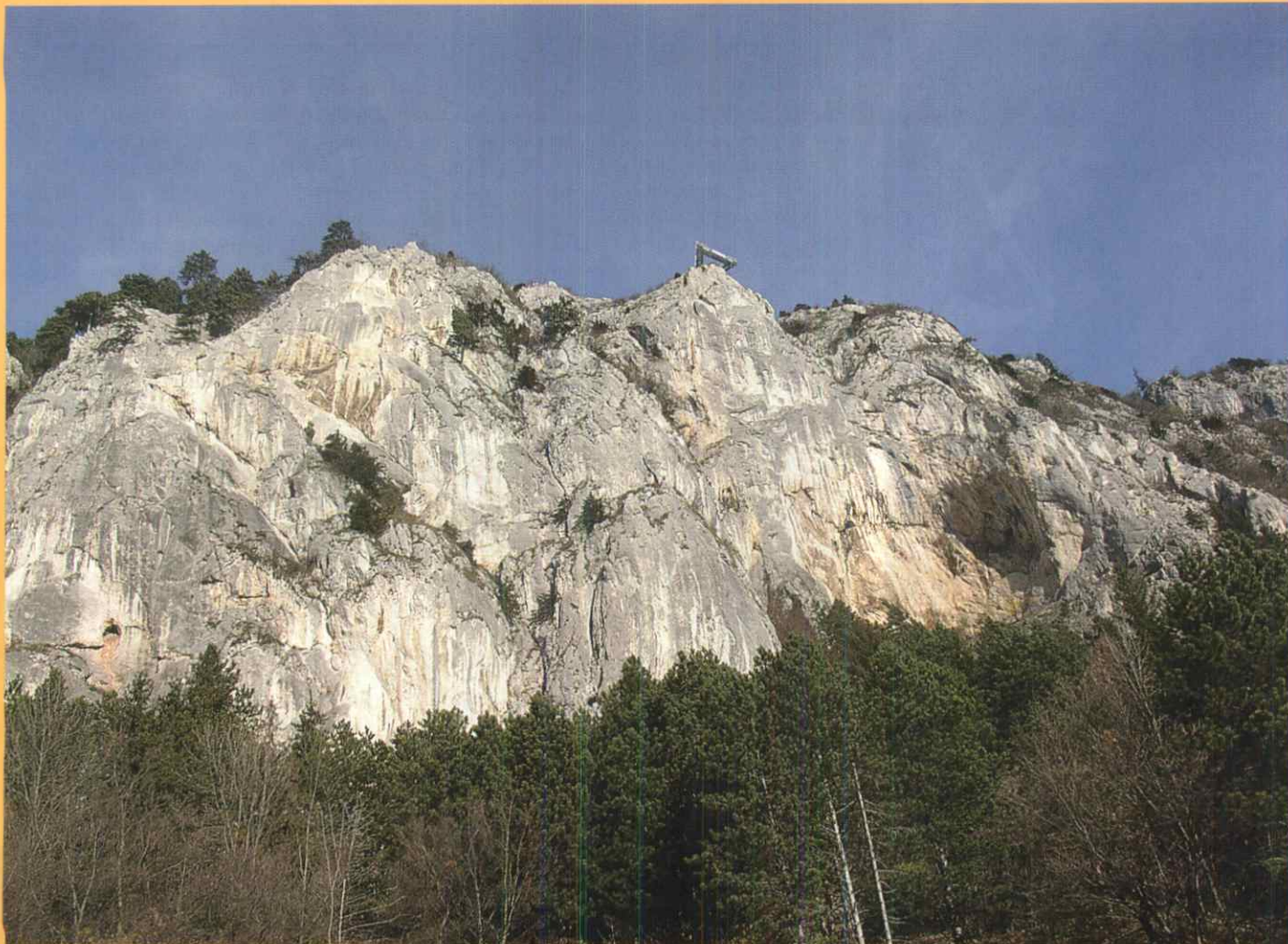
Zároveň se soutěží probíhá čtenářská anketa,
ve které chceme sestavit
žebříček popularity zajištěných cest a oblastí.
Informace o anketě a podmínky soutěže
naleznete na straně 58.

Hlavní cenou soutěže je bunda Baltoro
z materiálu WINDSTOPER, vhodná pro
všechny druhy outdoorových aktivit:

tilak®

Hohe Wand s vyhlídkovou plošinou „Sky Walk“.

Vladimír Holeček

HOHE WAND - HTL Steig

V pohoří Hohe Wand je více než tucet zajištěných cest. Jsou však buď velmi lehké, jako např. Völlerin, Wagnersteig nebo soutěsky Kleine a Grosse Klause s obtížností A max. A/B, nebo technicky náročnější, ale poměrně krátké, pouze s 50 až 100 metry převýšení. Typickým příkladem jsou cesty Wäringensteig, Wildenauersteig, Ganghofersteig či Blutspur. Výjimku tvoří zajištěná cesta HTL Steig, která byla zřízena v devadesátých letech 20. století ke 125. výročí založení spolku HTL Wiener Neustadt. Tato extrémní cesta svojí délkou cca 400 metrů s převýšením 300 metrů uspokojí i náročné milovníky sportovně pojatých „železných cest“.

informace

Čas na výstup: podle kondice a velikosti skupiny 1 - 2 hodiny.

Sestup: po zajištěné cestě Völlerin obt. A nebo po její variantě Frauenlucke obt. A/B, asi 20 minut.

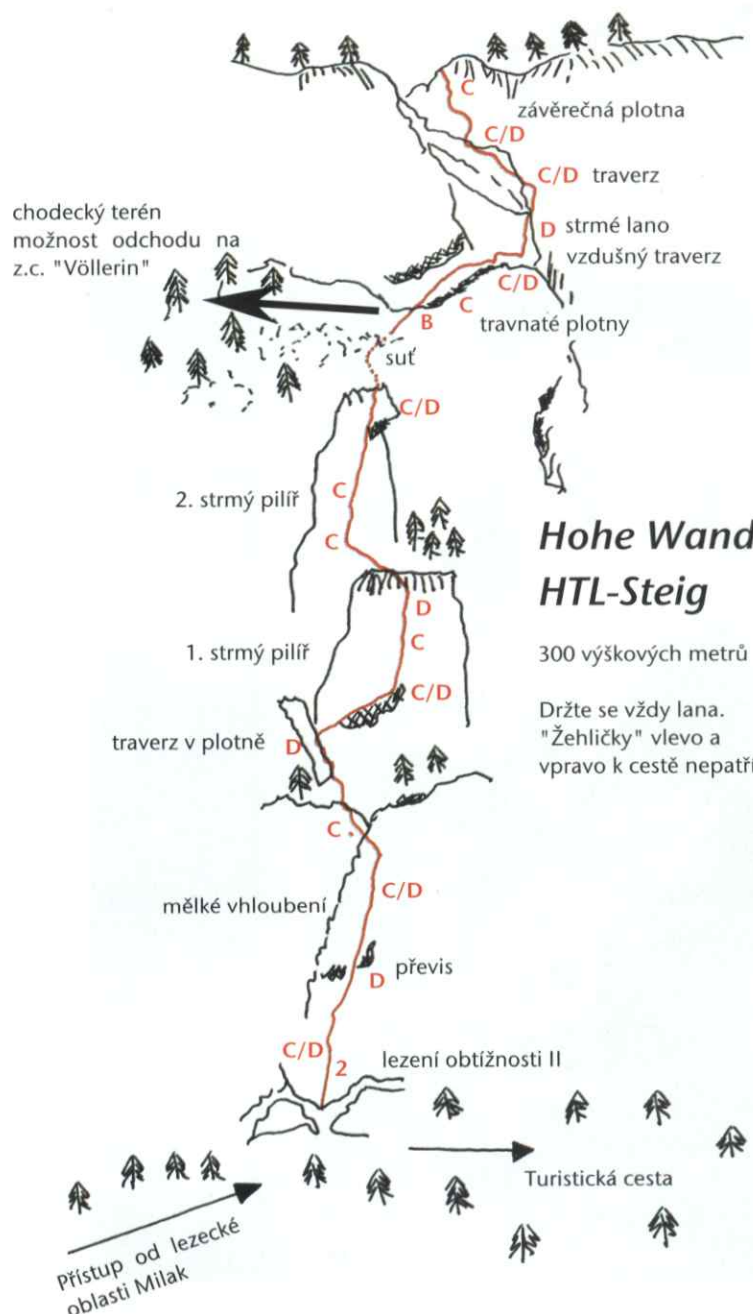
Doporučená výzbroj: úvazky, souprava pro zajištěné cesty, přilba, vhodné pevné boty, pro družstvo lano pro případ nouze.

Je směle vedena centrální stěnou masivu Hohe Wand, vpravo od lezecké oblasti „MILAK Klettergarten“ a míří na vrchol stěny, kterému dominuje plošina „Sky Walk“.

K nástupu cesty se dostaneme po silnici Panoramastrasse vedoucí z obce Stollhof na náhorní plošinu Hohe Wand. Za mýtem v první zatáčce této silnice se nachází velké parkoviště Sonnenuhr-Parkplatz. Z něho vychází modře značená cesta (tzv. Wandfusssteig), kterou využívají lezci jako přístup pod stěny. I my po ní přijdeme na začátek zajištěné cesty HTL-Steig.

Vlastní nástup do cesty je dosti náročný. Jedná se o skalní lezení obtížnosti II v délce cca 25 metrů, zajištěné pouze borháký k sebejištění. Až za tímto úsekem začínají ocelová fixní lana. Spodní úsek má zřejmě odradit méně zkušené a nešikovné jedince od této velmi obtížné cesty. Cesta pokračuje přes převisy do mělkého vhloubení v prakticky kolmé stěně. Traverzem vpravo se dostaneme na strmé pilíři, po nichž pokračujeme vzhůru. Obtížnost výstupu je stále C/D až D při maximální expozici. Na vrcholu druhého pilíře se dostaneme na strmý suťový terén bez zajištění ocelovými lany. Jsme asi ve dvou třetinách výstupu. V těchto místech lze vytraverzovat vlevo k nástupům cest v lezecké oblasti rakouského turistického klubu „ÖTK Klettergarten“. Je zde asi 15 cest různé obtížnosti a také extrémní zajištěná cesta Blutspur klasifikace E.

My pokračujeme vpravo za hranu kolem tabulky s nápisem Richters Ende. Traverzujeme po strmých exponovaných plotnách se stupy pouze na tření. Pod sebou máme již téměř 300 metrů převýšení a auto na parkovišti vypadá jako krabička od sirek. Dalším exponovaným traverzem se dostaneme pod strmý pilíř a po jeho překonání přecházíme vlevo pod závěrečné plotny. Tady nás čeká opět zpeštění. Poctivých 20 metrů lezení po skalním výšvih, pouze s několika borháký k sebejištění. Na vrcholu stěny se můžeme pokochat pohledem z vyhlídkové plošiny Sky Walk, která přečnává asi 8-10 metrů přes okraj stěny do prostoru a dává možnost vychutnat expozici lezecké stěny Sonnenuhrwand.

Hohe Wand HTL-Steig

300 výškových metrů

Držte se vždy lana.
"Žehličky" vlevo a
vpravo k cestě nepatří

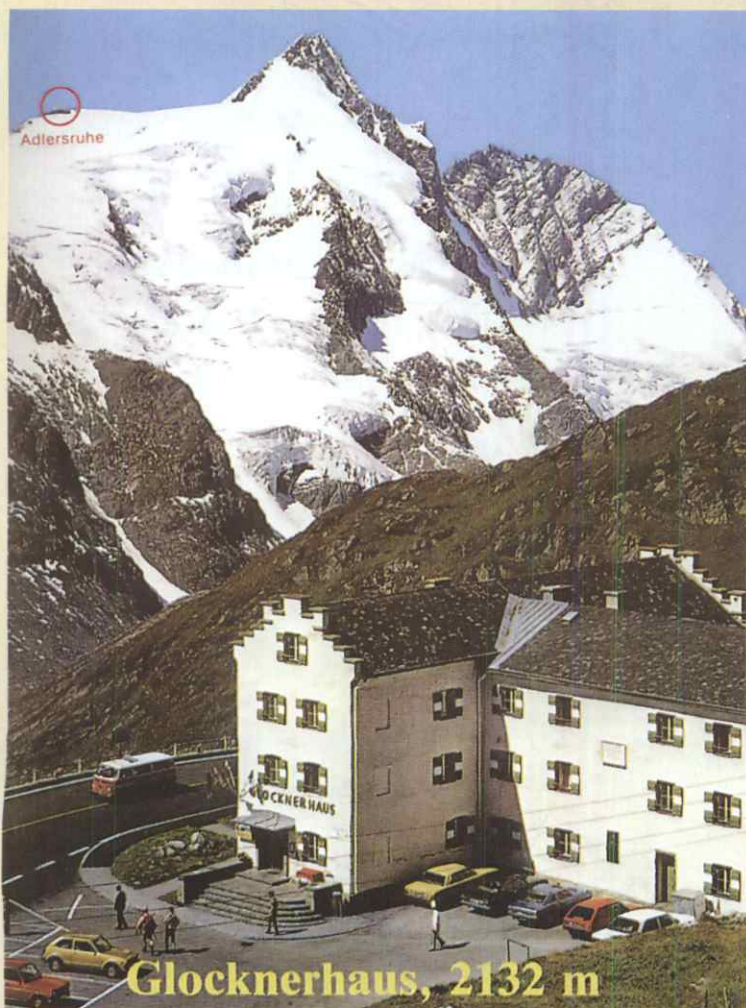
Chata Glocknerhaus se nachází ve Vysokých Taurách ve skupině Glockneru. Je velmi dobře dosažitelná po vysokohorské silnici Großglockner Hochalpenstraße jak ze severu ze salcburské strany (Bruck an der Glocknerstraße), tak také z jihu z Korutan (Heiligenblut).

Budova chaty stojí přímo vedle této silnice na místě pojmenovaném Elisabeth - Ruhe, vzdáleného asi 3 km od známého velkého parkoviště Franz - Josefs - Höhe.

V zimě je chata uzavřena a její okolí je liduprázdné. Foto J. Polák

GLOCKNERHAUS

Glocknerhaus, 2132 m

2 132 m

Ladislav Jirásko

Původní chata byla otevřena již 17. srpna 1876. Bylo to v období, kdy byl Heiligenblut velmi vyhledávaným východiskem pro výstupy na vrchol Großglockneru. Ubytovací kapacita této, jedné z prvních chat v oblasti Glockneru, byla 30 až 40 osob. Již první letní sezonu po otevření poskytla ubytování 356 návštěvníkům. V tomto období se jednalo o největší návštěvnost horské chaty ve Východních Alpách. Stavbu chaty nedaleko nad kotlinou ledovce Pasterze zajišťovala a financovala nepříliš bohatá klagenfurtská sekce tehdejšího rakouského a německého Alpenvereinu. K roku otevření chaty se váže i další zajímavá událost. Chatu navštívil císař Franz Josef s císařovnou Elisabeth. Právě proto bylo místo, kdy chata stojí pojmenováno Elisabeth - Ruhe. A asi 3 km vzdálené vyhlídkové místo nad ledovcem Pasterze, které při této příležitosti císař také navštívil, bylo na počest této návštěvy pojmenováno Franz - Josefs - Höhe. Dnes je zde rozsáhlé parkoviště pro osobní automobily a autobusy, prodejny suvenýrů i restaurace a hotel. Připravuje se projekt lanové dráhy k ledovci Pasterze.

Na podzim roku 2002 byla ukončena rozsáhlá přestavba celé chaty a Glocknerhaus se stal dalším alpinistickým centrem s kompletním hotelovým vybavením pro pořádání školení, kurzů i seminářů. Původní budova chaty však byla zachována a do nového pojetí velmi vhodně integrována. Celý komplex je nyní označován jako Alpin Centrum Glocknerhaus. Jeho součástí je např. i velkoprostorové parkoviště pro auta i autobusy a zimní zahrada s terasou Otto-Umlauf-Panoramaterasse s vyhlídkou na Großglockner.

Chata Glocknerhaus na současné pohlednici

informace

GLOCKNERHAUS (2 132 m)

Chata je ve vlastnictví sekce Klagenfurt OEAV a je každoročně otevřena od začátku května do poloviny října (záleží na sněhových podmínkách a na sjezdovosti Glocknerstraße). Ubytovací kapacita je 48 lůžek na pokojích a 40 lůžek na společné noclehárně (Matrazenlager). Vedle chaty je v zimě stále otevřený Winterraum pro 8 osob.

Tel. 0043 4824 24666, fax 0043 4824 24668, info@glocknerhaus.com, www.glocknerhaus.com. Koordináty UTM x: 5215320, UTM y: 330566. Chataři jsou rodina Johanna Krobatha z Heiligenblutu.

PŘÍJEZD:

Po dálnici Linz - Salzburg, odbočení na Bischofshofen a dále až do Bruck an der Großglocknerstraße. Zde po vysokohorské silnici Großglockner Hochalpenstraße (mýto ve Ferleiten) přes nejvyšší bod Hochtor (2 510 m) na jižní stranu hřebenu a až k chatě. Z Dolního Dvořiště cca 350 km. Nebo z kotutanské strany ze Spittal an der Drau po silnici údolím Mölltal přes Obervellach, Winklern do Heiligenblutu a po vysokohorské silnici Großglockner Hochalpenstraße (mýto za Heiligenblutem) až k chatě. Ze Spittal an der Drau cca 95 km.

PŘÍCHOD K CHATĚ:

1. Heiligenblut (1 291 m) - Glocknerhaus, 2,5 h.

Po značené cestě nejprve po staré alpské silnici, později přes potok k lesu a ke kostelíku Bricciuskapelle (1 629 m). Dále stálý výstup nad potokem Möll až k rozcestí, zde podle ukazatele k chatě.

2. Ferleiten (1 149 m) - Untere Pfandscharte (2 665 m) - Glocknerhaus 6 h.

Z obce po zn. cestě na louky Tauernalm a za potokem velmi strmě na Obere Pfandboden. Odtud strmý výstup až na sedlo Untere Pfandscharte, 5 h. Ze sedla sestup podle značení přes ledovce Südl. Pfandschartenkees až na morény a strmá úbočí. Nakonec po travách až k chatě.

LETNÍ TÚRY A VÝSTUPY:

1. Gamsgrubenweg: Franz-Josefs-Höhe - Hofmannshütte, 2,5 - 3 h.

Obnovená panoramatická cesta nad kotlinou ledovce Pasterzekees s výhledy na vrchol Großglockneru. Turistická obtížnost.

2. Glocknerhaus - Salmhütte (2 638 m) - Glocknerhaus, 7 - 8 h.

Od rozcestí podle značení sestup ke kostelíku Bricciuskapelle. Krátce před kostelíkem vpravo přes říčku Möll a přes louky Trogaln na začátek údolí Leitertal. Podél potoka údolím výstup až k chatě Salmhütte. Návrat zpět po cestě Wiener Höhenweg strmými úbočími vrcholu Schwertenkopf na sedlo Stockerscharte (2 444 m). Kolem nádrže Margaritzen-Stau-

Glocknerhaus (2143 m) mit Pasterze

Chata na pohlednici z roku 1926

see (2 000 m) návrat k chatě. Turistická obtížnost.

3. Glocknerhaus - Fuscherkarkopf (3 331 m), 3 h. Od chaty na Franz-Josefs-Höhe a po Gamsgrubenweg až k označenému rozcestí. Výstup nejprve po strmých travách, později po skalách (dobré značení) až na vrchol. Z vrcholu jedinečný kruhový rozhled na celou skupinu Glockneru. Nutné vybavení pro VHT.

4. Glocknerhaus - Pasterzekees - Hofmannskees - Großglockner (3 797 m) 6 - 7 h.

Velmi náročná túra charakteru VHT s převýšením 1200 m, nutné vybavení pro VHT vč. stoupacích želez, cepínu, úvazků, lana atd.

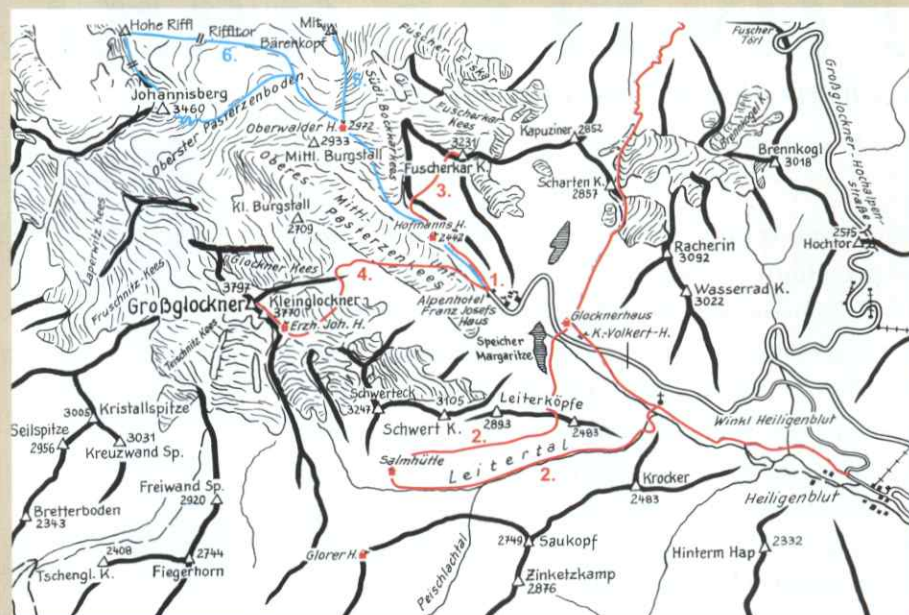
ZIMNÍ TÚRY:

5. Glocknerhaus - Franz-Josefs-Höhe - Oberwalderhütte (2 972 m) - Mittlerer Bärenkopf (3 356 m) 5,5 - 6 h.

Z Franz-Josefs-Höhe po Gamsgrubenweg až na chatu Oberwalderhütte. Od chaty po širokém zaledněném úbočí k severu směrem

Eiswandbichl až na nepřilíživé výrazné sedlo ve výši 3 340 m. Dále směrem k vrcholové homoli a po ní na vrchol. Obvykle se tato túra realizuje z chaty Oberwalderhütte.

6. Glocknerhaus - Franz-Josefs-Höhe - Oberwalderhütte (2 972 m) - Hohe Riffel (3 338 m) - Johannesberg (3 453 m) 6,5 - 7 h. Z Franz-Josefs-Höhe po Gamsgrubenweg až na chatu Oberwalderhütte. Od chaty k severozápadu do ledovcové kotliny Riffelwinkl a na sedlo Riffitor (3 111 m). Dále přímo směrem na vrchol, strmější pasáže se překonávají mnoha serpentinami. Od vrcholového kříže Hohe Riffel sjezd na sedlo Obere Ödenwinkelscharte (3 228 m). Z tohoto sedla výstup nejprve s pásky, později strmou částí pěšky (bez lyží) až na vrchol Johannesberg. Z vrcholu sjezd strmým jihovýchodním úbočím do horního patra ledovce Pasterze. Touto ledovcovou kotlinou nejprve obloukem k severovýchodu, později v kotlině Riffelwinkl k jihovýchodu a po ranních stopách zpět k chatě Oberwalderhütte.

Finsteraarhorn je podobně jako sousední vrcholy Bernských Alp obklopen mnoha ledovcovými kotlinami, kterým vévodí ledovce Aletschgletscher, největší na území Alp. Právě ten a Konkordia-
platz jsou velmi častými východisky na vyzývavý vrchol. Severozá-
padně ležící Fieschergletscher se dá přirovnat k ledovcům v oblasti
Mont Blancu nebo Monte Rosy a i další, dosud nejmenované okol-
ní ledovce Oberaargletscher či Namenlosergletscher, jenom potvr-
zují eleganci nejvyššího vrcholu Bernských Alp.

Vzdálená poloha od civilizace činí přístup k této dominantě po-
měrně obtížný. Ale přesto, nebo snad právě proto, je Finsteraar-
horn velice vyhledávaný cíl. Jarní období, kdy jsou okolní ledovce
pokryty dostatečnou vrstvou sněhu, láká milovníky skitouringu
a skialpinismu. Lyže usnadňují přístup k tomuto obru a tak v tom-
to období bývají okolní chaty při příznivém počasí velmi často
přeplněny. Ale i v létě vládne na okolních ledovcích čilý ruch. Na
přístupových trasách se za příznivých podmínek potkává mnoho

*Lyže na záda a se stoupacími železy následuje náročný výstup
s převýšením více než 1000 metrů. Záběr z jihozápadního úbočí
nedaleko od chat Finsteraarhornhütten.*

4 274 m

FINSTERAARHORN

Ladislav Novák, foto Petr Fantyš

Markantní špičatý vrchol z krystalické žuly impozant-
ně převyšující své okolí uprostřed zaledněného horské-
ho světa Bernských Alp přitahuje alpinisty v letním i v
zimním období. Zejména skalnaté hřebeny vycházející
z vrcholu k severozápadu a k jihovýchodu, dominují
nad zaledněnými kotlinami ledovců Fieschergletscher
a Finsteraargletscher. Silueta tohoto nejvyššího vrcho-
lu Bernských Alp lákala k prvním výstupům od nepa-
měti a není tedy divu, že první zaznamenaný výstup na
tento vrchol byl uskutečněn již v létě roku 1804.

Na nejvyšším vrcholu Bernských Alp ve výši 4274 m.

lanových družstev směřujících k tomuto horskému majestátu.

Poprvé stanula lidská noha na nejvyšším bodu Bernských Alp 16. srpna 1812. Tři vůdci, A. Abbühl, J. Bortis a A. Volker, dosáhli vrcholu jihovýchodním hřebenem jako první. V tutéž dobu se o výstup stejnou cestou pokoušeli vůdce K. Huber s platícím hostem R. Mayerem. Ti však na vrchol nedosáhli. Zcela jistě vystoupili na nejvyšší bod v srpnu roku 1829 po dnešní normální výstupové cestě i vůdce J. Leuthold a jeho klient J. Währen. Třetí člen družstva, J. Hugi, zůstal na sedle pod vrcholem. Sedlo nese dnes jeho jméno - Hugisattel (4 088 m). Jako první žena vystoupila na magický vrchol 18 letá Angličanka Lucy Walker - bylo to v červenci 1862. První zimní výstup se podařil Švýcarům E. Bossovi a U. Almerovi v březnu roku 1887. Mezník zahajující éru sportovních výstupů je datován rokem 1904, kdy po přelezení 1 100 m vysokého severovýchodního pilíře, dosáhli 8. července vrcholu švýcarští alpinisté F. Amatter a G. Hasler.

V roce 1877 byla postavena a vysvěcena první chata v této oblasti - Konkordiahütte. Byl to první útulek v Bernských Alpách s kapacitou 20 lůžek.

Finsteraarhorn, 4274 m, nejvyšší vrchol Bernských Alp, při pohledu od sedla Grünhornlücke. Markantní sedlo vlevo na hřebenu je Agassixjoch, 3749 m.

informace

Ideálními východisky pro výstup na Finsteraarhorn jsou:

- ze severu vyhlášené středisko Grindelwald,
- z jihu v údolí říčky Rhôna ležící obec Fiesch, 1 049 m
- od východu pak horské sedlo Grimselpaß, 2 165 m

Příjezd:

Do Grindelwaldu lze doporučit pro cestu autem trasu přes Mnichov, Lindau, Bregenz, St. Gallen, Zürich, Luzern, sedlo Brünigpaß a Interlaken - celkem asi 830 km. Naproti tomu do obce Fiesch je výhodnější trasa Mnichov - Lindau - Bregenz - Chur - Andermatt - tunel Furkatunnel (Autoverladung) - Oberwald - Fiesch - asi 800 km. Na sedlo Grimselpaß je možné dojet buď jižní trasou z Churu přes Andermatt a sedlo Furkapaß (v zimě uzavřeno) - z Prahy cca 760 km nebo ze severu po trase z Luzernu a sedlo Brünigpaß do Innertkirchenu a na sedlo Grimselpaß - z Prahy cca 820 km.

Příchod k chatám:

Konkordiahütten (2 850 m)

- z obce Fiesch (1 049 m) lanovkou Egghornbahn do mezistanice Kühboden (2 212 m), odtud k jezírku Märjelensee (2 300 m) a po ledovci Aletschgletscher, 5 h.
- ze sedla Jungfrauojoch (3 454 m) sestup po ledovci Aletschgletscher, 2,5 h.

Finsteraarhornhütten (3 048 m)

- od Konkordiahütten (2 850 m) nejprve sestup po ocelových schodech a pak výstup na sedlo Grünhornlücke (3 280 m), přechod ledovce Fieschergletscher (ledovcové trhliny) a z východního břehu ledovce výstup k chatě, 3,5 h.

Oberaarjochhütte (3 258 m)

- ze sedla Grimselpaß autem na parkoviště u nádrže Oberaarstausee, od Berghaus Oberaar (2 303 m) po břehu jezera a po ledovci Oberaargletscher do sedla Oberaarjoch (3 223 m) a dále severním směrem až k chatě, 5 h.

Od Oberaarjochhütte k chatám Finsteraarhornhütten - od chaty přes ledovec Studergletscher do sedla Gemslicke (3 335 m), ze sedla přes skalnatý ostrov k ledovci Fieschergletscher a k chatám, cca 4 h.

Výstup na vrchol:

Od Finsteraarhornhütten - severovýchodním směrem na sedlo Frühstückplatz (3 616 m), odtud severním směrem na sed-

lo Hugisattel (4 088 m) a nakonec po severozápadním hřebenu (II st. UIAA), 4 - 5 h. Při zimním výstupu na lyžích se lyže odkládají na sedle Hugisattel. Odtud při dobrých sněhových podmínkách dlouhý sjezd až na Konkordiaplatz.

Obtížnost:

Výstup na sedlo Hugisattel po ledovci - sklon 35 stupňů, po severozápadním hřebenu lezení v pevné skále. Při námraze nebezpečné a mnohem obtížnější! Na ledovci množství trhlin - v létě dobře čitelné.

Mapy:

Bundesamt für Landestopographie, Wabern, Švýcarsko, CH 42 Oberwallis 1:100 000, CH 264 Jungfrau 1:50 000,

ÖTZTALSKÉ ALPY

BRANDENBURGER HAUS A JEHO OKOLÍ

Ötztské Alpy oplývají ideálními terény pro skialpinistické výlety různého stupně obtížnosti. Jednou z vhodných lokalit je oblast chaty Branderburger Haus spravované DAV Berlin. V jejím okolí se nachází vrcholy dosahující výšky kolem 3500 metrů, přičemž během jednoho dne je možné vystoupit i na několik z nich.

text a foto Jan Pala

aby se postupně stáčil na východ a vedl přes splazy ledovce Gepatschferner. Z něj už je vidět „orlí“ chata Rauhekopfhütte (2 731 m) nacházející se na východ od Kleiner Rauher Kopf (2 732 m). Pod chatou křižujeme ledovec a podél ledopádu stoupáme poměrně prudce vzhůru. Kolem chaty pokračujeme až na rozsáhlé ledovcové plato, po němž je nutné absolvovat mnoho nezáživných rovinatých kilometrů. Pouze fantastické výhledy zahánějí nudu na pochodu k chatě Branderburger Haus. Ten bychom za ideálních podmínek měli dosáhnout za

Ti, kteří by za východisko do oblasti zvolili město Vent (1 894 m) dostupný vlakem, autobusem a samozřejmě i autem, nastupují Rofentálským údolím až k chatě Hochjochospiz (2 412 m). Od ní potom

severozápadně na ledovec Kesselwandferner a dále pod skalnatý vrchol Dahmennspitze (3 401 m), na jehož východních svazích stojí ve výšce 3 272 metrů mohutná chata Branderburger Haus.

Druhou, a zároveň častěji používanou, přístupovou trasou je cesta autem po Panoramastrasse v údolí Kaunertal. Po zaplacení mýtného za městečkem Kaunertal se vjíždí do úzkého údolí, které převyšují okolní vrcholy o více než 800 metrů. Po dlouhé cestě na jih dojedeme pod přehradu Gepatschspeicher, která slouží k zachytávání tajícího sněhu na jaře. Několika serpentinami se dostáváme k samotnému tělesu hráze (1 767 m). Od konce přehrady je to k chatě Gepatschhaus (1 928 m) už jenom kousek. Auto je možné zanechat na parkovišti u cestářů, kteří udržují silnici sjíždnou i v zimě.

Zde také začíná výstup na tuleních pásech nejprve přímo na jih, údolím podél potoka,

Robin Baum při sjezdu z vrcholu

Na vrcholu Mittlere Hintereisspitze

Výstup na Mittlere Hintereisspitze (3 451 m), napravo údolí ledovce Hintereisferner a dále údolí Rofental.

stejný čas jako z Ventu, tj. za pět a půl hodiny, obvykle to však bývá o dost více.

Chata má winterraum pro osm lidí a z jeho terasy je nádherný výhled na skupinu Hintereisspitze ležící jižním směrem, Weisskugel na severu, oblast Wildspitze a obrovské množství dalších vrcholů. Zítra nás čeká výstup na několik z nich.

Ráno vstáváme do mrazivého a slunečného dne. Prvním cílem je 3 500 metrů vysoký Fluchtkogel, jenž spadá na jih širokým nepřilíživě prudkým svahem. Po rovině dojíždíme pod svah a v traverzech začínáme stoupat. Sklon se poněkud zvětšuje a s blížícím se vrcholem se svah zužuje. Z vrcholu, který dosahujeme přibližně za hodinu, je fantastický kruhový výhled nejenom na Ötztálské Alpy, ale i na okolní horské skupiny. Ke sjezdu si můžeme zvolit prakticky jakoukoliv část výstupového svahu, výběr závisí hlavně na momentální kvalitě sněhu.

Na jih od Fluchtkogelu se nachází skupina Hintereisspitze, nabízející výběr ze tří vrcholů. Prostřední z nich, Mittlere Hintereisspitze (3 451 m) se stává dalším cílem. Při rovinatém přejezdu se dá na přemrzlém hrbolatém podkladu chvílemi i bruslit, ale pohoda na lyžích končí pod prudkým svahem. Na nohy je nutné připnout mačky a do ruky vzít cepín, zatímco lyže putují na batoh. Sklon svahu je skutečně impozantní a v pravé části přesahuje 50 stupňů. Poslední třetina je mírnější a k samotnému vrcholu už docházíme celkem pohodlně. Vrchol je malý, ze severu skalnatý a z jižní strany pokrytý sněhem.

Je brzké dopoledne, a tak se ohlížíme po dalším kopci. Na 3 739 metrů vysoký Weiss-

kugel by to dnes už časově nevyšlo, a proto volíme jiný cíl. O několik kilometrů dále na západ je Weissespitze (3 526 m) a volba padá na ni. Slunce nás přes silnou vrstvu ochranného krému doslova spaluje a rovina, kterou je třeba překonat, je čím dál otravnější. Konečně se začíná svah zdvihát a začínáme stoupat. Vrchol připomínající velikostí a tvarem fotbalové hřiště není příliš fotogenický, zato nabízí překrásné kruhové výhledy. O chvíli později již sjíždíme nej-

strmější část (ve srovnání s Mittlere Hintereisspitze mírný svah) a dojíždíme na sever k chatě Rauhekopfhütte. Odtud podél séra-ků v ledopádu míříme na údolní ledovec a dlouhými oblouky kopírujeme výstupovou trasu. Klesáme údolím podél potoka k přehradě Kaunertal a odjíždíme zpátky do „civilizace“.

Mapa: AV 30/2 Ötztaler Alpen - Weißkugel, 1 : 25 000

Vrchol Weissespitze (3 526 m) nabízí nádherné výhledy na Ötztálské Alpy.

„KAMZIČÍ ROH“

VÝSTUP NA GAMSHORN

Martin Obst

Vzadu za námi leží Jamtalferner a vpravo od něj Saltzgrat, uprostřed bludný kámen

Silvretta v našem povědomí existovala vždy jako skialpinistická „Mekka“, ležící kdesi na západě Rakouska. Věděli jsme, že se jedná bezpochyby o krásné pohoří, nezanedbatelné nejen kvůli rozloze 900 km², ale i díky svým padesáti třítisícovým vrcholům a stovceti menším ledovcům. Konkrétní podobu pro nás získala tato horská skupina v lednu loňského roku, kdy jsme se vydali na dvoudenní túru do pohádkového údolí Jamtal.

Po noční jízdě dobře známou cestou přes Mnichov, Garmisch-Partenkirchen, Imst a Landeck jsme ráno dojeli do osady Galtür. Celou cestu bylo úplně jasno a mrazivo, jak je to typické pro lednové noci. Ráno ukazoval teploměr -18°C , na nebi ani mráček a také předpověď na následující tři dny byla naprosto bezchybná. Nebylo tedy proč déle otálet. Zaparkovali jsme téměř na konci osady směrem do Jamtal před vjezdem na

místní placenou Hochalpenstraße, která je bohužel v zimě uzavřena a nedočkavě sbalili potřebné věci včetně stanu, cepínu, maček a nezbytných sněžnic. Obtěžkáni výzbrojí a výstrojí krátce před polednem vyrážíme po krásně upravené cestě pro pěší i běžkaře.

Galtür leží přibližně 1600 metrů nad mořem a chaty na konci údolí jsou ve výšce kolem 2 165 m. Co se převýšení týká, nástup

není nijak náročný, je ovšem nutné ujit vzdálenost přibližně 9 km. Naštěstí je prvních 5 km upraveno a zbytek cesty bývá prošlápnutý od skialpinistů. My máme štěstí a jdeme až k chatě v jejich stopách. I když tuto zimu prozatím nadílka sněhu bohatá nebyla, musíme překonávat několik mohutných lavin spadlých v minulém týdnu, které v nás vyvolávají veliký respekt. V podvečer, kolem páté hodiny, docházíme k zasněženým chatám. Ani jsme nepřemýšleli o přesání ve winterraumu, ke kterému je možno si vypůjčit klíče u správce dole v osadě. Naopak! Chceme si atmosféru zimních hor vychutnat co nejvíce. Rychle stavíme stan, zalézáme do spacáku a vaříme čaj. Venku fouká mrazivý vítr, slabě se mete prachový sníh, který napadl asi před třemi dny a celé údolí začíná zalévat jasný svit měsíce, který se blíží každým dnem k úplňku. My ležíme ve stanu, zahříváme se čajem a plánujeme túru na následující den.

Původně jsme chtěli jít na vrchol Dreiländerspitze, který je vysoký 3197 m a patří mezi často navštěvované vrcholy stejně jako nejvyšší Piz Buin (3 312 m), ležící dále na západ. Ale hluboký a relativně čerstvý prašan maří naše plány. Nechceme ve dvou lidech při takovém množství sněhu riskovat chůzi po ledovci a proto vybíráme bližší a méně náročný vrchol Gamshorn (2 987 m). Čeká nás převýšení téměř 850 výškových metrů o sklonu 35°, místy 45°.

Druhý den nic nebrání tomu, uskutečnit náš plán. Jasno, téměř bezvětří a -20 °C. Prostě „tip - top“ počasí. Jako obvykle se v takové zimě nechce z vyhřátého spacáku a tak vyrážíme až kolem deváté hodiny, kdy se již sluníčko opírá do okolních svahů.

Téměř celou první polovinu výstupu zvládneme na sněžnicích, ale další úseky musíme poctivě dupat stopu. Kvůli sklonu svahu by to mohlo být na sněžnicích nebezpečné. Po značení nikde ani památky a tak občas musíme vylézt krátké, ale zato nepříjemné mixové žlábků, než se dostaneme na západní vrchol Gamshornu. Název „Kamzičí roh“ hoře opravdu přísluší právem, neboť i v zimě se po úbočích prohání desítky kamzíků, kterým mráz ani hluboký sníh zjevně nevadí. Podle zápisů ve vrcholové knížce jsme tento rok první na vrcholu, takže si můžeme zapsat naše vždy netrpělivě očekávané „HORE ZDAR“. Z toho máme opravdu velkou radost. Stojíme uprostřed zimy na krásném kopci a všude kam jen oko dohlédne vidíme zasněžené alpské vrcholy. Vděčně vnímáme to osvobozující ticho, které lze sotva pocítit jinde než ve vysokých horách.

Fotíme, odpočíváme a taky svačime oříšky a hrozinky abychom rychle nabrali potřebnou energii. Jsme už dost zničení šlapáním stopy. Prašan nám často sahal až do půlky stehů a byli jsme rádi, když se nám podařilo ujit alespoň 10 m bez odpočinku. A poslední metry? Ty byly snad za trest. Však to znáte. Nejprve našlapat sníh pod sebe a až potom se na něj dá postavit. A tak pořád dokola.

Výstup v těchto podmínkách nám trval přibližně 5 hodin, přestože v průvodci je uveden údaj 2,5 hodiny od chaty Jamtalhütte. Sestup k bivaku je otázkou půldruhé hodiny a tak kolem půl páté docházíme zpět ke stanu. Vaříme čaj, doplňujeme kalorie a zahříváme prochládlá těla všemohoucí moravskou slivovicí. Zbývá sbalit všechny věci, nasadit spásné sněžnice a hurá dolů, do Galtür. Všude kolem září krásné kopce přikryté bílou peřinou, zalité bledým světlem měsíce a my si vychutnáváme ticho rušené jen pravidelným vrzáním sněhu pod sněžnicemi, zatímco nám hlavou znovu a znovu běží zážitky z pěkného výstupu.

informace

Jamtalhütte (2 164 m) :

kapacita - 90 lůžek, 117 matrací, provozní doba – od poloviny února do konce května a od začátku června do konce září. Chata stojí v závěru údolí Jamtal, vlastník DAV Alpenverein Sektion Schwaben, tel. 05443/206

Přístup k chatě :

Údolím Jamtal z Galtüru (1 584 m) nejprve po asfaltové silničce, nakonec cestou podle značení až k chatě, 3,5 h.

Cíle v okolí :

Chatu Jamtalhütte lze využít i jako výcho-

disko pro vrchol Dreiländerspitze, ovšem v zimě musí člověk počítat se značnou časovou náročností, na sněžnicích odhadem 10-12 hodin, což je, s ohledem na krátký den bez časové rezervy. Jako méně náročná túry je možné zvolit výstupy na námi navštívený Gamshorn (3 987 m) nebo na blízký Rußkopf (2 693 m).

Mapa: AV 26 – Silvrettagruppe
1 : 25 000

Průvodce : Silvretta – Turistický průvodce, ALPY 1992 (průvodce je s mapovou přílohou 1 : 50 000)

Vedení túr v horách

Ladislav Jirásko

- situace v alpských zemích

Na horách a tedy i v Alpách vládne svoboda a volnost pohybu. Túry, od pohodlných vycházek až po extrémně těžké výstupy zajištěnými cestami, mohou uskutečňovat samostatně jednotlivci i celé rodiny. Nejoblíbenější jsou však túry ve skupině, v rámci klubových akcí nebo akcí vyhlášených sekcí horského svazu, např. Alpenvereinu. Lze vyrazit i s horolezeckou školou (Bergsteigerschule) nebo s cestovní kanceláří. Aktivní dovolená je stále oblíbenější především mezi mladými lidmi. Rostoucí počty členů v řadách Alpenvereinu v Rakousku, Německu, Itálii, Švýcarsku i ve Francii to dokládají.

Kdo je opatrnější a nevěří cestovní kanceláři nebo klubové partě a nebo chce absolvovat obtížnou túru aniž by zbytečně riskovat, ten obvykle vyhledává odborně vzdělané profesionály. Ať již se jedná o lezení, zajištěnou cestu nebo o zimní skialpovou túru, povoláním pro takovéto služby v alpských zemích je **horský vůdce**. Dalším typem odborníka je **Lehrwart** - instruktor sekce, neprofesionální vůdce, který je v alpských zemích oprávněn vodit různé typy horských klubových túr.

Povolání horského vůdce má více než 150letou tradici. První túry vedené horskými vůdci byly v Alpách uskutečněny již okolo roku 1870. Horští vůdci, kteří jsou dnes organizováni v národních svazech horských vůdců, pracují většinou společně ve školách (Bergsteigerschule) nebo spolupracují s různými komerčními spolky či společnostmi (DAV Summit Club, GLOBERTREK a další). Pracují rovněž samostatně nebo v místních turistických svazech - např. pro turistický svaz Davosu ve Švýcarsku nebo pro turis-

tický svaz Stubaital v tyrolském Neustiftu. Podle obtížnosti a druhu túry vedou obvykle od jednoho do pěti klientů podle vypsaného nebo domluveného programu. Pouze 10 až 20 procent horských vůdců v alpských zemích se však živí touto profesí celoročně. Velká většina již vůbec klienty nevodí (např. vzhledem k pokročilému věku nebo z důvodu nedostatečného doplňování odborných znalostí a praxe), případně nabízejí své služby pouze výjimečně o víkendech a dovolené. Za vedení túry klient svému vůdci platí. Tarify za tyto služby podléhají pravidlům, které určuje obvykle příslušný národní svaz horských vůdců. V Rakousku je stanovena denní sazba horského vůdce na 200 EUR. Kromě toho je obvyklé, že klienti horskému vůdci hradí i ubytování a polopenzi. Objedná-li si klient horského vůdce na celodenní túru (např. pro výstup jižní stěnou Dachsteinu po cestě Steinerweg), zaplatí cca 240 EUR. Při výstupu jižní stěnou Dachsteinu po zajištěné cestě Johann, která je velmi náročná a po které vede vůdce pouze tři klienty, je cena 90 EUR za osobu. Ceny zimních týdenních skialpových programů (např. v oblasti Ortleru nebo ve Stubaiských Alpách, vypsaných renomovanými společnostmi jako DAV Summit Club nebo GLOBERTREK), které vedou horští vůdcové, se pohybují od 500 do 650 EUR za osobu. Obvykle jsou programy vypsané pro 4 - 6 zájemců. V ceně již bývá zahrnuto ubytování i polopenze. Takto zajištěná forma aktivní dovolené je i pro naše sousedy průměrně třikrát dražší než dovolená u moře. Cena za tyto služby je však dána jejich charakterem. V případě vedených horských túr se jedná o velmi náročnou a zodpovědnou "práci", často při mimořádně extrémních podmínkách. Svaz horských vůdců v této ceně zohledňuje i skutečnost, že vůdce musí sám platit daně, sociální a zdravotní pojištění, pojištění na důchod a především poměrně

vysoké částky za pojištění klientů, za které nese úplnou zodpovědnost. Vůdcové, kteří mají vlastní horskou školu musí přitom dále na vlastní náklady vydávat katalogy, platit inzerci, provoz internetových stránek atd. Klient má však zajištěn a garantován profesionální servis během túry i v případě nehody.

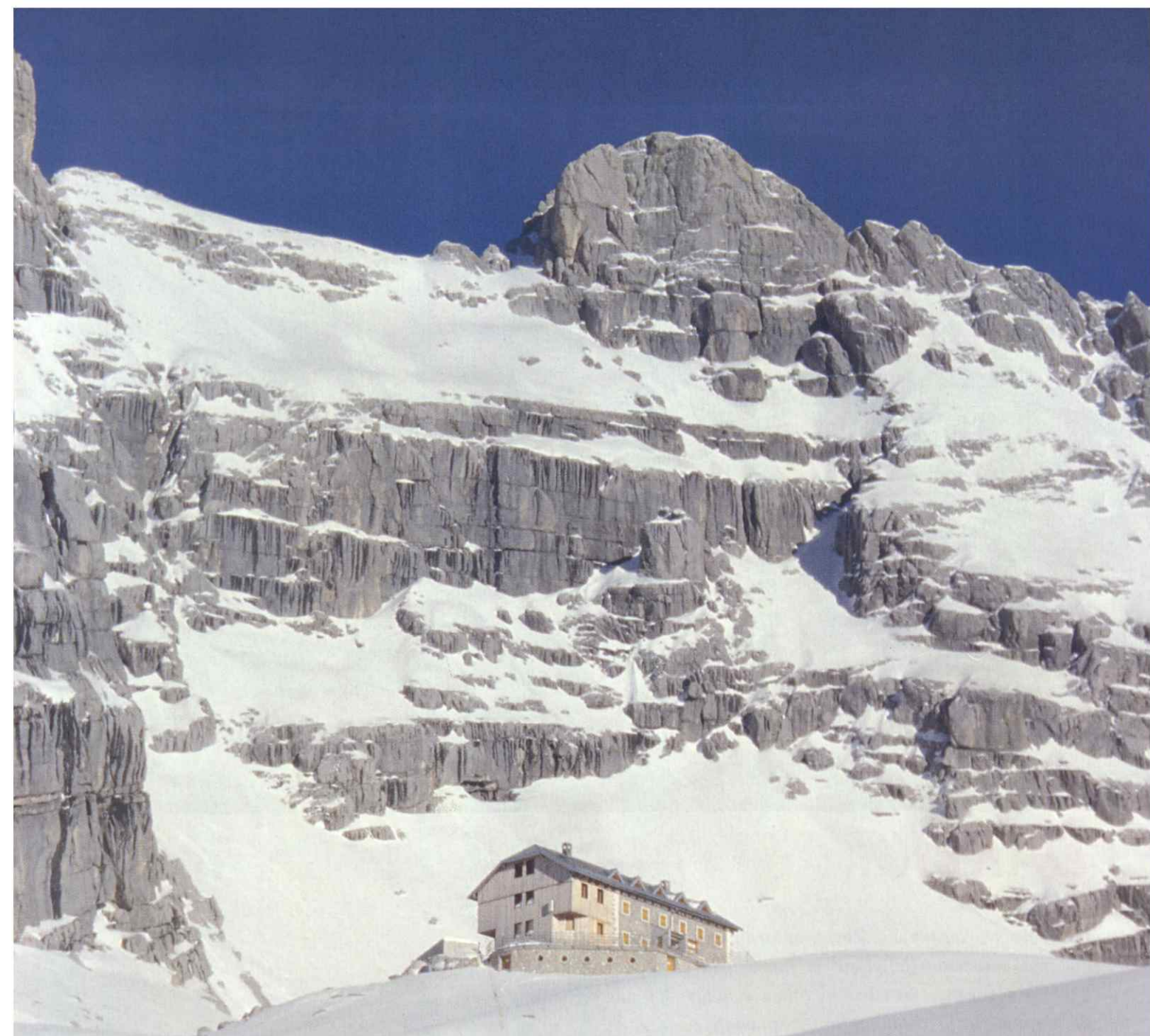
Horští vůdcové získávají oprávnění pro svou činnost po náročných praktických a teoretických cvičeních a testech a po přísných zkouškách před národní státní komisí. Celý kurz horského vůdce, který představuje celkem asi pět pracovních měsíců, probíhá s nutnými přestávkami mezi jednotlivými soustředěními obvykle po dobu dvou let. Horský vůdce získává oprávnění pro všechny alpinistické disciplíny současně. Tedy pro skalní lezení, zajištěné cesty, skialpinismus, ledovcové lezení, VHT a další.

V posledních zhruba deseti letech zavedly jednotlivé národní horské svazy v alpských zemích instituci Lehrwart - instruktor sekce. **Instruktoři Lehrwart** získávají odbornost a oprávnění pouze pro jednotlivé alpinistické disciplíny (VHT, skitouring nebo skialpinismus, skalní lezení, zajištěné cesty, turistika). Po absolvování kurzu a úspěšném složení zkoušek před národní státní komisí mají instruktoři typu Lehrwart oprávnění vodit registrované členy klubů nebo horských svazů při klubových akcích v závislosti na své odbornosti. Jedná se přitom o činnost dobrovolnou, většinou bezúplatnou, resp. za paušální odměnu od klubu nebo od členů sekce. Není to v žádném případě činnost finančně profesionální. Na druhou stranu mají ale všichni účastníci těchto akcí, registrovaní členové horských svazů (např. členové Alpenvereinu), zajištěnou odbornou pomoc instruktora (Lehrwart) během túry i v případě nehody. Součástí registrovaného členství je i rozsáhlý soubor pojištění pro tento druh aktivit, který vyplývá z členství v Alpenvereinu. Vzdělání typu Lehrwart je tedy charakteru klubového a nikoliv profesionálního a je určeno dobrovolným zájemcům z řad členů horských svazů.

Vzdělávací kurzy typu Lehrwart pro jednotlivé alpinistické disciplíny jsou časově podstatně méně náročné. Délka kurzů je dána jeho typem a bývá od jednoho do tří týdnů. Školení je zpravidla rozloženo do období jednoho až čtyř měsíců. Na finančním krytí školení se podílí příslušná sekce horského svazu nebo Alpenvereinu, která uvedeného zájemce vysílá.

Dachstein

je bezesporu jedno z největších a nejzajímavějších pohoří Severních vápencových Alp. Horolezci, turisté, lyžaři i cyklisté zde naleznou nepřeborné množství atraktivních cílů, stejně jako dobré zázemí pro provozování svých aktivit. Ale nejsou to jenom majestátné vrcholy, které tvoří toto pohoří. Pestrobarevná mozaika krajiny by nebyla úplná bez blankytně modrých hladin jezer Gosausee a Hallstätter See, rázovitých vesnic a městeček na úpatí hor i měsíční krajiny rozsáhlých suťových polí. Nad tím vším, jako pastýř nad svým stádem, drží ochranou ruku Hoher Dachstein, strmě a nepřístupně padající k jihu přes 800 m vysokou stěnou a od severu zahalen do pláště z ledovců Gosaugletscher, Hallstätter Glescher a Schladminger Gletscher.

Adamekhütte, foto M. Cerman

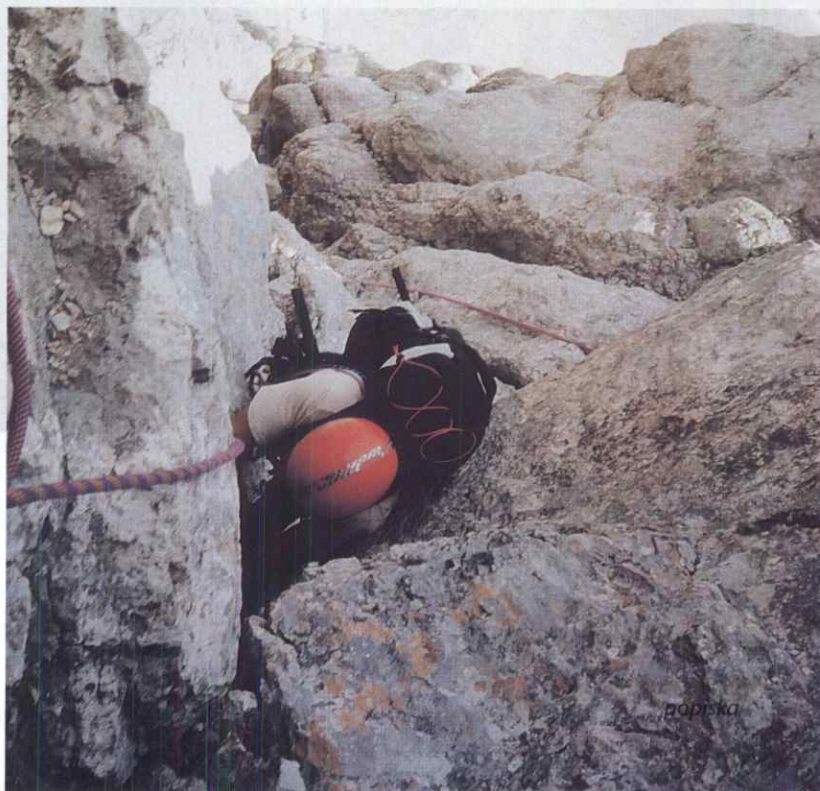
Pohled na jižní stěnu Dachsteinu ze západní části Ramsau.

Petr Kríž

DÁREK KE STÝM NAROZENINÁM

Je sobota 14. června a se Zbyňkem Straníkem stojíme pod zataženou oblohou na úpatí jižní stěny 2 995 m vysokého Dachsteinu v rakouském Štýrsku. Vloni na posledním slanění jsme si spočítali, že právě dnešní den nám je dohromady rovných sto let a volba výstupu k „narozeninám“ padla na tuto 850metrovou stěnu. Naše rozhodování zda nastoupit do stěny za nás během několika minut rozhoduje déšť a tak pro tentokrát odjíždíme bez vrcholu, ale se slibem, že se sem co nejdříve vrátíme, až bude stabilnější počasí.

Počátkem srpna nastává ten pravý okamžik. Předpověď počasí je příznivá a slibuje teplé a stálé počasí beze srážek. V pátek přijíždí Zbyňek z Liberce do Prahy a odtud vyrážíme k našim jižním sousedům známou cestou přes Linec. Na Voralpenkreuz odbočujeme z dálnice k jihu do hor a po jedenácté večer jsme na již dobře známém parkovišti u dolní stanice lanovky na Hünnergogel. V půl páté ráno vyrážíme po krátké snídani a vydatném doplnění tekutin přímo ke stěně. Po půl hodině míváme příjemnou chatu Südwandhütte, která byla naší základnou při červnovém neúspěšném pokusu a o hodinu později, již za den-

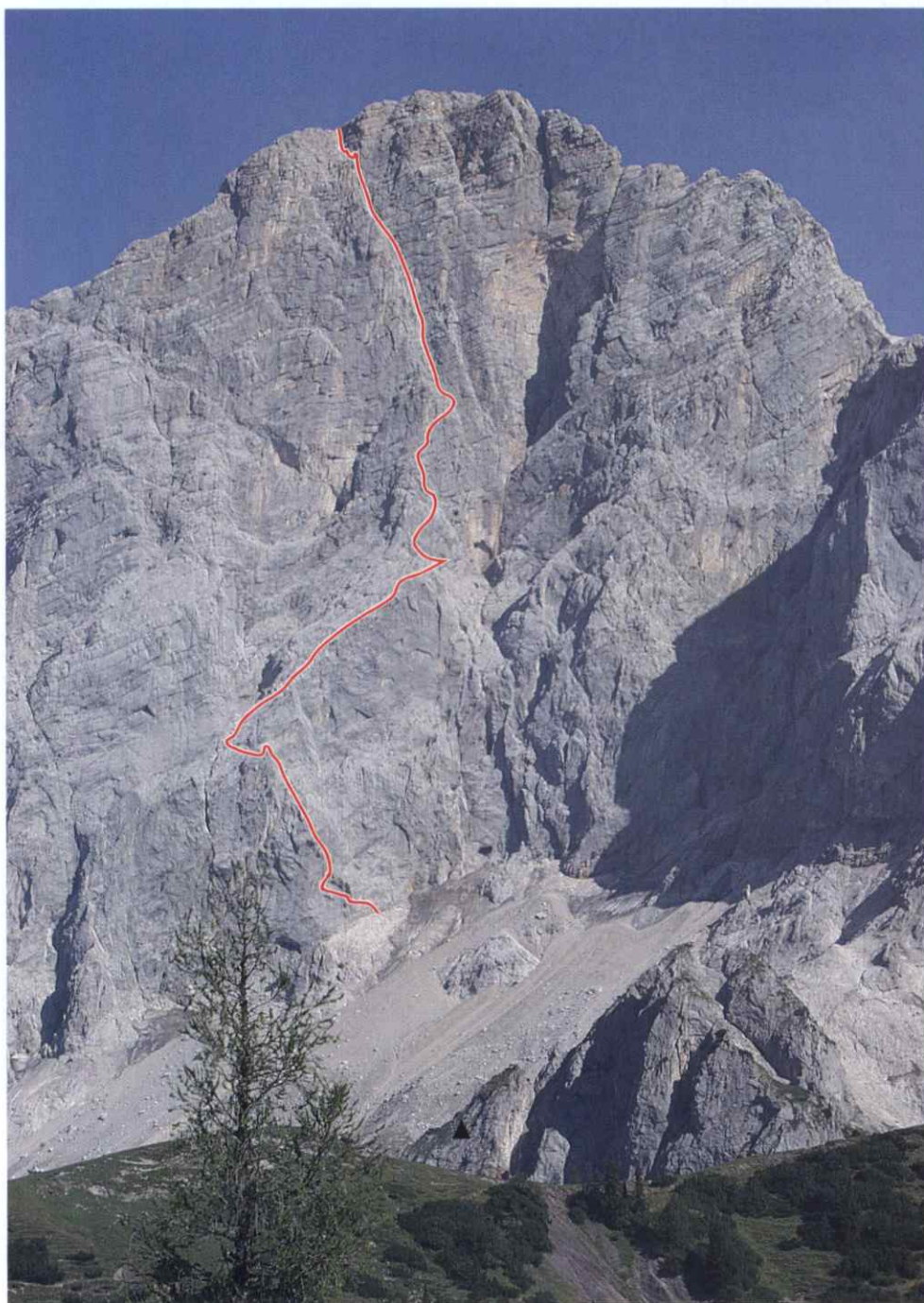

ního světla, se blížíme ke sněhovému poli pod nástupem do Steinerwegu. Dole obcházejí sněhová pole další tři družstva. My však máme solidní vibramy a tak se nám daří dostat se bez větších obtíží po vrstevnici přes sněhové pole k nástupu a v půl sedmé se již pouštíme do první délky cesty bratrů Steinerů.

Nástup je vcelku jasný, na stanovištích nalézáme borháky. Jinak je v celé cestě minimum skob a materiálu, ale vzhledem k charakteru skály jsou možnosti jištění s naší sadou friendů a zkušenostmi ze Skaláku, Tater i Alp plně uspokojivé. Spodní polovina cesty je jednodušší a objevuje se v ní pouze několik krátkých míst klasifikovaných čtvrtým stupněm. Výstup probíhá bez nesnází a výše, po obrovské nakloněné plotně (cca 150 metrů) jdeme bez jištění. Počasí nám vcelku přeje, neboť jsme před přímým sluncem chráněni vrstvou cirků, které zabraňují srpnovému slunci rozžhavit jižní stěnu jako sluneční výheň. Po dvou délkách nad obrovskou plotnou se dostáváme na levý okraj „Salcburské lavice“, dlouhé galerie, která protíná celou střední a pravou část stěny a ztrácí se ve východním hřebeni Dachsteinu. Tato galerie je běžnou únikovou cestou v případě obtíží nebo zhoršení počasí. Třetí délka traverzu na galerii představuje nádherné lezení ve čtvrtém stupni, které nás přivádí do samého centra jižní stěny pod tzv. „Mnichovský komín“, který bývá při výstupech Steinerwegu častou pastí. Přímý výstup v horních partiích nad komínem je technicky, ale především orientačně velmi náročný a počátek vhloubení je velmi nezřetelný. Zde se setkáváme se dvěma dalšími lanovými družstvy, která trochu brzdí náš postup. Ale po chvíli diskusí se nám společně daří najít klíčový průstup vlevo od „Mnichovského komínu“ a pokračujeme v klasické cestě. Její horní polovina je klasifikována vesměs čtvrtým stupněm, ale vzhledem k délce výstupu a převýšení se již začíná projevovat únava a naše tempo se zpomaluje. Další postup je orientačně vcelku jasný a postupně se probíjíme do vrcholových partií. Klíčové místo cesty představuje hladká plotna s koutkem. Pod těžkým místem odkládám batoh a bez jeho zátěže se mi daří celý problém rychle vyřešit. Blíží se čtvrtá hodina a nás čekají nás ještě tři obtížnější délky. Pomalu se loučíme s myšlenkou odpoledního sjezdu lanovkou z Hunerkogelu. Ještě dvě lehčí délky v horní části stěny a po páté hodině, v době kdy poslední lanovka sjíždí do údolí, se dostáváme na hřeben Hoher Dachsteinu, pár minut od vrcholu.

Stisk rukou u vrcholového kříže, krátká zastávka na jídlo zpestřená fotografováním vran, které nám zobou z ruky, zápis do vrcholové knihy i nezbytné fotografie, to vše trvá jen pár minut a pak už klesáme po zajištěné

V klíčovém místě Steinerovy cesty

Jižní stěna Hoher Dachstein se zakreslenou cestou Steinerweg.

cestě severovýchodní stěnou k Dachsteinskému ledovci. Okrajová trhlina je v letošním horkém létě zřejmě větší než jindy, a tak si ještě jednou pomáháme lanem. Po půl hodině sestupu po ledovci zkusíme štěstí na chatě Seethalerhütte, kde se nám dostává nejen točeného piva, ale i nouzového přespání a příjemného večera ve společnosti rakouských a německých horolezců a turistů. Ráno jdeme po ledovci, který nám místy připadá spíše jako nerovné kluziště k lanovce a první sjíždíme dolů k autu. Naplnění radostí z krásného výstupu ještě jednou hledíme na mohutnou jižní stěnu a pomalu vyrážíme na zpáteční cestu.

informace

Hoher Dachstein, 2 995 m
Jižní stěna, vápenec
Steinerweg, prvovýstup G. a F. Steiner,
22. září 1909
Klasifikace UIAA IV+ (jedno místo V-),
850 výškových metrů, 22 délek,
zajištěná stanoviště.
50 m lano, sada friendů, 20 karabin,
8 smyček, 6 expresek.

Ladislav Jirásko

Stěna stěn ve skupině Dachsteinu. Poprvé byla popsána v roce 1877 profesorem Johannem Frischaufem ze Štýrského Hradce - ale jen s pomocí dalekohledu. Frischauf po několikaletém pozorování všech detailů stěny prohlásil, že se nedá prostoupit. Ale již v roce 1901 dokázali tři alpinisté - Eduard Pichl, Eduard Gams a Franz Zimmer - opak a 27. července se jim podařil první průstup touto stěnou.

JIŽNÍ STĚNA DACHSTEINU

Vylezená cesta měla jednu "vadu na kráse". Cesta nekončila na vrcholu Dachsteinu, ale pouze na hřebenu vybíhajícím z vrcholu východním směrem. Direktisimu, tedy přímou cestu touto 850 metrů vysokou stěnou, dokázali poprvé překonat bratři Franz a Georg (Irg) Steinerovi až v září roku 1909. Tato cesta je dnes označována jako „Steinerweg“.

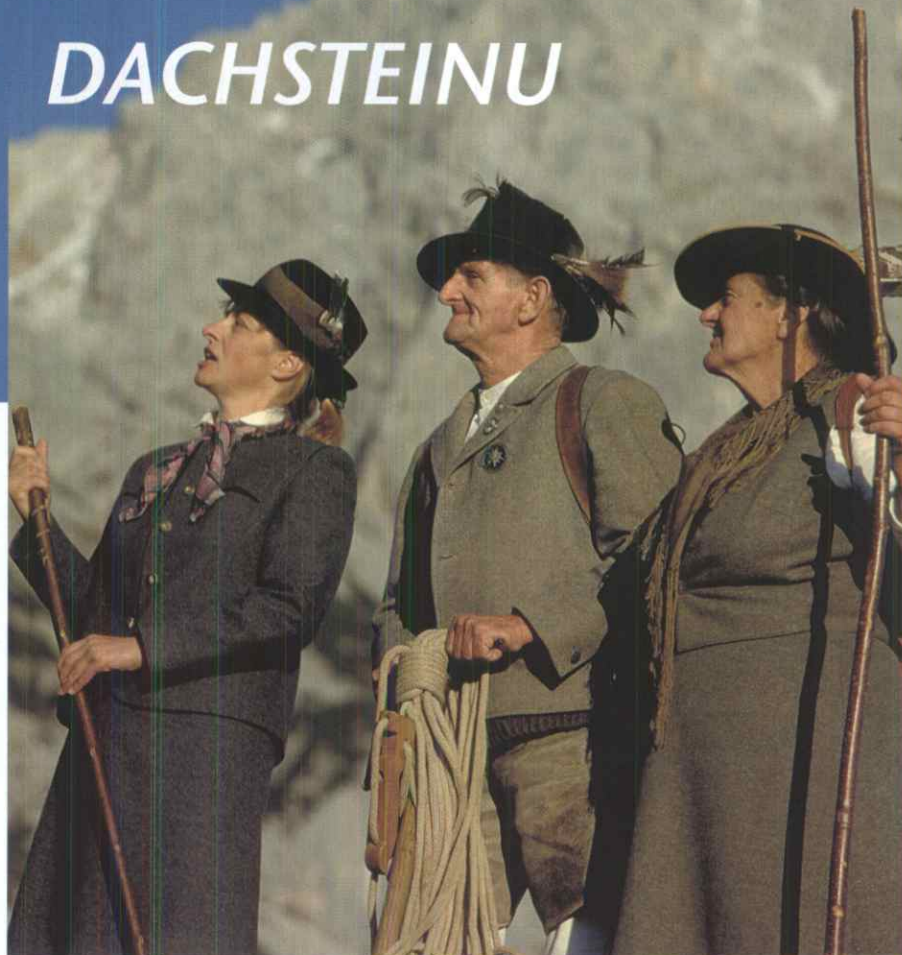
22. září 1909 za ranního šera opustí bratři Georg a Franz Steinerovi chatu Austriahütte na jižní straně pod Dachsteinem a kromě jiného s sebou berou na výstup i dva metry dlouhou hůl. Pomocí šátku uvázaného na této tyči chtějí z vrcholu Dachsteinu máváním všem v Ramsau oznámit, že úspěšně prostoupili "nepřekonatelnou" jižní stěnou až na vrchol. Již před svým pokusem jsou pevně přesvědčeni o svém úspěchu.

Así hodinu po odchodu z chaty se oba již nachází pod klíčovým místem celé stěny. Jako první překonává obtížný převis právě Irg. S bravurou přelézá tuto pasáž až na markantní skalní plotny. Celou dobu je pokus obou bratří pečlivě sledován dalekohledem od chaty Austriahütte. Okolo 10 hodiny dopoledne jsou oba bratři na vrcholu Dachsteinu, odkud dávají všem pozorujícím dole znamení holí a šátkem o úspěšném dokončení výstupu.

Všemi alpinisty bývá proto datum 22. září 1909 označováno jako velmi významný mezník v historii horolezectví v Alpách. Dodnes patří tato „klasická cesta“ jižní stěnou Dachsteinu k významným cestám alpského horolezectví.

A jaký byl jeden z přemožitelů této stěny? Muž, který si získal respekt v širokém okolí Dachsteinu a k jehož osobě se váže bezpočet zajímavých historek a pověstí?

Georg Steiner se narodil v jednoduchém a prostém příbytku v roce 1888 jako třetí syn manželů Steinerových. Vyrostl z něho

Steinerovi

muž s "tvrdou hlavou", který se snažil splnit každé své předsevzetí, ač se zdálo mnohdy zcela nemožné. Díky této vlastnosti se z něho stal dobrý horolezec a uznávaný horský vůdce. Proto byl spíše než Georg osloven jednodušeji Irg.

Irg, výrazná osobnost mezi vůdci v širokém okolí, si získal ale respekt a úctu nejen svými alpinistickými výkony. Barbara Passrucker z obce Filzmoos, první žena, které se podařilo vystoupit jižní stěnou Dachsteinu cestou bratří Steinerů, vzpomíná na Georga Steinera trochu jinak. "Irg byl opravdový Dábel. Takovou měl pověst především mezi ženami. Nikdo v okolí nevěděl, kolik dětí skutečně má. Říkalo se o něm ledacos. Jako mladá slečna jsem se pokaždé bála, když byl u nás na návštěvě a když jsem mu měla podávat talíř s jídlem. Všechny jsme měly tenkrát obavu, abychom již při malém dotyku s ním nepřišly do jiného stavu. Irg měl pověst muže s téměř nadpřirozenými schopnostmi."

Když mu bylo již 80 let, udělalo se mu jednoho dne velice nevolno a byl přesvědčen, že nastala jeho poslední hodina. Proto se sebral a odešel do hor na své oblíbené místo, kde si lopatkou vyhrabal hrob a uložil se do něho. Jak v tom hrobě ležel, začalo nadjednou pršet. A přišlo celou noc i celý následující den. Protože poslední hodinka nepřicházela, vylezl nakonec 80 letý Irg z vykopaného hrobu a vrátil se zpět domů. Zemřel až za čtyři roky po této události, v roce 1972 v Gosau, malebné obci pod sedlem Paß Gschütt, ve věku 84 let. Na hřbitově byl před pochováním uložen do nově postavené márnice. Ale den před pohřbem přijel před rozedněním, ještě za tmy, ke hřbitovu autobus. Několik chlapů, jeho přátel ze sousedního Ramsau, potají naložilo tělo zesnulého Georga Steinera a protože ho považovali více za svého, chtěli vůdce Irga pochovat u sebe. A to přesto, že se Georg v Gosau oženil, že zde strávil většinu svého života a že zde také zemřel.

Vybavení bratří Steinerů, s kterým poprvé přelezli jižní stěnu.

Skupina vůdců z Ramsau, sedící zleva: Franz Steiner, Eduard Pichl a Georg (Irg) Steiner

Fotografie zapůjčil Tourismusverband Ramsau

ATC

ALL TERRAIN COLLECTION

Obuv pro celoroční použití, pro pohyb ve sněhu i exponovaném terénu. Multikomponentní podešev s PUR tlumící mezivrstvou a integrovaným torzním stabilizátorem, systém aktivní ventilace LOWA CLIMATE-CONTROL. U topmodelů GORE-TEX®ová podšívka. Polobotkové a kotníkové provedení MID. V dámských velikostech i speciální dámský střih LADY!

www.lowa.cz

K dvouleté záruce nyní i 2 roky servis zdarma!

SAPPORO GTX

Svršek hydrofobní semiš kombinovaný s Cordurou, plastová očka a háčky, podešev ATC 2000.

RENEGADE GTX MID

Svršek hydrofobní nubuk s Cordurou a manžetou, multikomponentní podešev VIBRAM VIALTA.

LOWA

...simply more

RENEGADE GTX MID

prosport

Oficiální zastupce LOWA pro ČR: PROSPORT PRAHA s.r.o., Hodonínská 365, 141 Praha 4, tel: 241 483 338, fax: 241 481 339, prosport@prosport.cz, www.prosport.cz

BEROÚN KOJA ŠRER V Píseňská bráně 1 BRNO HUDY Vavří 13 a Orli 20, SUN SPORT Lidická 17 ČESKÉ BUDĚJOVICE HUDY Husova 28 FRENŠTAT NAMAŠTE Dolní 491 FRYDEK-MÍSTEK HUDY Nam. Svobody 43 HAVÍŘOV HUDY Hlavní 47/378 HRADEC KRÁLOVÉ HUDY Šafaříkova 581 B. HRÉNS HUDY Hřešná 131 JABLONEC M. N. HUDY Pothorská 22 JIČÍN DUBÍ Husova 103, HUDY Husova JIHLAVA HUDY Znojenská 8 KARLOVY VARY HUDY Zepadni 9 KLATOVY HANNAH Kpt. Jarosl. KOLÍN SPORTSERVIS Kmochova 406 LIBEREC HUDY S. května 11 MĚLADE BOLESLAV HUDY Železná OLOMOUČ HORTEZ SPORT 8. května 11, HUDY Ostružnická 19 OSTRAVA HUDY Na Hradbách 6 PÍSEK SPORT - VOLNÝ ČAS Nodražní 527 a Havlíčkova nám. 89 PLZEŇ HANNAH Bezručova 9 a Slovanská 1 HUDY Městské Republiky 5, KÖNIG SURF Tešínská 14 PRAHA 1 HUDY SPORT Havlíčkova 11 a Na Perli 14 PRAHA 2 HUDY Slazka 8 PRAHA 3 WARMPEACE Slavkova 5 PRAHA 4 HOFFI SURF SHOP Žitná ná. SPORT CENTRUM Všecká Křesomyslova 19 PRAHA 5 HUDY Lidická 43/66, ZPM-SPORT Archeolog. 2256 PRAHA 6 HUDY Dajčická 48 PRAHA 7 HUDY Strossmayerova náměstí 10 PRAHA 8 NAM OUTDOOR Heydukova 6 PRAHA 9 SPORT HARFA Českomartovská 41 PRAHA 10 ABC SPORT Moskva 74, HERVIS SPORT Šteřbáholy - Europark, KM SPORT Vavronická 20 PŘÍBRAM ALY SPORT - OUTDOOR Osvobození 306 TÁBOR SPORT BLÁŽEK Husova 905 TEPLICE HUDY Krupská 10/15 USTÍ M. L. H. BILSKO 3 ZÁBŘEH DENALI SPORT ČSA 9 ZLÍN HUDY Vodní 453 ZNOJMO TOP SPORT Horní Česká

Dachstein na lyžích

Hoher Dachstein (uprostřed) při západu slunce od chaty Adamek.

Marek Cerman

Skupina Dachstein je oblíbeným cílem českých alpinistů. Nabízí nejbližší vysokohorský terén, kde nechybí velké stěny, rozsáhlé hřebeny ani ledovce. V zimních a jarních měsících je celá skupina dobře dostupná na lyžích a poskytuje nepřehorné množství skialpinistických túr. Pro tyto podniky je vhodnější přístup ze severní strany, která je mírnější a díky své poloze nabízí možnosti lyžování až do pozdního jara. Jako východisko pro výstup na vrchol Hoher Dachstein na lyžích je výhodné zvolit údolí Gosau, které se zvedá k ledovcům Dachsteinu od severozápadu.

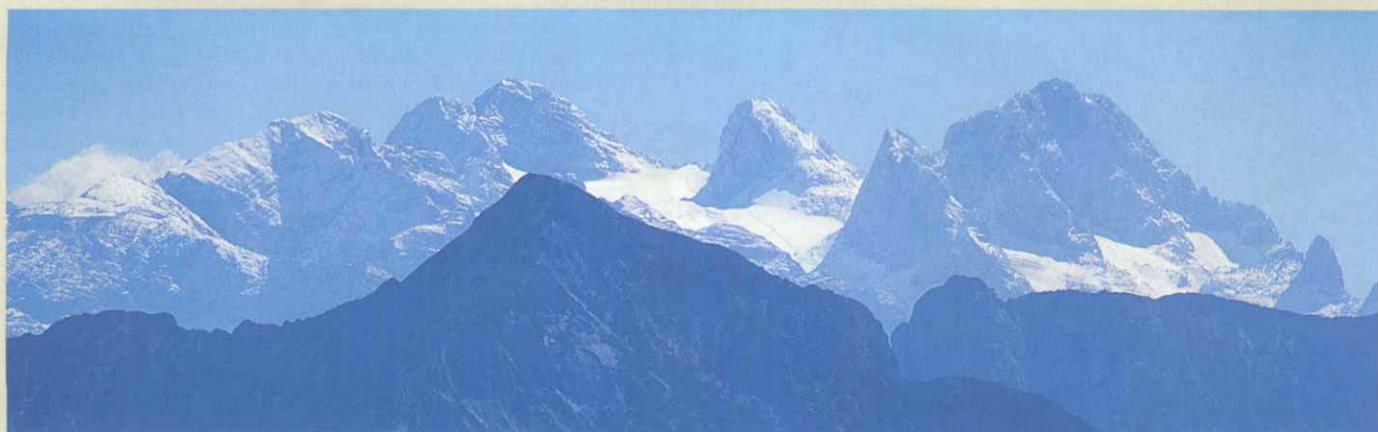
Stoupání pod chatou (vlevo), po ledovci k sedlu Windlucke (vpravo)

Ideálním místem pro zahájení túry je parkoviště v blízkosti údolní stanice lanovky na Schapfenkogel, na které dojedete údolím potoka Gosaubach po silnici vedoucí z osady Gosau - Hintertal. Parkoviště se nachází pod hrází jezera Vonderer Gosau - See. Při pěkném počasí již z hráze jezera vidíme vrchol Hoher Dachstein a bystrozraci zahlédnou i chatu Adamek, která je cílem prvního dne výstupu k vrcholu.

Vyrážíme po lesní cestě, která začíná na severovýchodním břehu jezera. Ta bývá při vysokém stavu sněhu schůdná na lyžích, ale v jarních měsících je většinou nutné nést na batohu. Kolem celého jezera vede okružní vycházková trasa, využívaná při pěkném jarním počasí k procházkám pro zvýšení chuti k jídlu před svátečním obědem v restauraci na hrázi jezera. Naše cesta ale vede mnohem dál. Od konce jezera pokračuje jihovýchodním směrem lesní cestou kolem lovecké chaty a seníků až ke stoupání k jezeru Hinterer Gosau - See. Zde již většinou, i při nízkém stavu sněhu, přijdou na řadu lyže a stoupací pásy. Jezero se obchází zprava, po zbytcích lavin a za ním uhýbá cesta vpravo, směrem k lesu. Nalevo vidíme salaše Hintere - See Alm,

kam se, věřte nevěřte, dá v létě vyjet terénním autem. Při pohledu na strmé lavinové svahy a žleby nad námi mne vždy přepadne takový ten divný pocit kolem žaludku a zrychlím tempo. Jednou jsem zde, poháněn hukotem laviny zaběhl jistě světový rekord na 100m. A navíc s batohem na zádech. Škoda jen, že časoměřičská komise nebyla na místě...

V oblasti nad jezery není o kamzíky nouze. Ztište tedy hovor a našlapujte tiše. Odměnou vám možná bude pohled na kamzíka, jak stráží své stádo. Naše cesta vede nad lesem strmým svahem a zpočátku kopíruje letní cestu číslo 614. Při nižším stavu sněhu je možné sledovat tuto cestu a strmým svahem vystoupat zleva nad skalní stěny. Při vyšším stavu sněhu je lépe vystoupat přímo výrazným kuloárem a v horní části pod skalami uhnout vpravo. Odtud pak pokračovat traversem na nevýrazný hřeben s několika modřínů a dále vystoupat údolím na mírnější svahy nad hranicí lesa a kosodřeviny. Dejte však pozor, tato část výstupu je ohrožena lavinami všeho druhu. Viděl jsem zde březnovou prachovou lavinu, deskovou lavinu v dubnu a na začátku května základnovou lavinu, beroucí s sebou vše až na skalní podklad. Před túrou si každopádně zjistíte stupeň lavinového nebezpečí a nepodceňujte vybavení. Elektronický lavinový vyhledávač, lavinová sonda, lopata a bivačovací pytel by měly být samozřejmě součástí vybavy každého skialpinisty. Cesta dále vede poměrně širokým údolím, po obou stranách ohraničeného skalními vápencovými stěnami.

Chata Adamek se nachází ve výšce 2 196 m pod skalní stěnou Schreiberwand a je dobře viditelná. Při špatném počasí, za mlhy a difusního světla se dá podle mých osobních zkušeností chata najít za pomoci buzoly a výškoměru tak, že dojdeme do blízkosti stěny Schreiberwand a poté podél ní stoupáme a kontrolujeme výšku na výškoměru. Při dosažení výšky cca 2 200 m uhneme vpravo od stěny a bez problémů bychom měli na chatu narazit. Abychom při postupu v mlze udrželi směr, používáme buzolu. Chata Adamek má zimní prostory, pro šest až osm lidí, ale počítejte s tím, že na chatě nemusíte být sami. Je dobré to vzít do úvahy při volbě velikosti skupiny. Prostory jsou na klíč, který si členové Alpenverein mohou zapůjčit a jsou dobře vybaveny. K dispozici je dostatek teplých dek, kama a dřevo na zátap. Pokud spotřebujete palivové dřevo, nezapomeňte zavolat chataři, aby ho doplnil (telefon je uveden na chatě). Slušností také je nechat alespoň nějaké dřevo pro případné další hosty. V každém případě je dobré mít s sebou pro jistotu alespoň jeden vaříč na skupinu, aby bylo možné v případě nedostatku paliva připravit vodu na pití ze sněhu. Jestliže v minulých dnech příliš nemrzlo, budete mít starost o vodu ulehčenou. Vpravo vedle vchodového závětrčí stojí černý plastový sud, zachycující vodou, která stéká ze střechy. Někdy je sud pod sněhem a je nutné ho vyhrabat. Pamatujte na to, že ačkoli na chatě není obsluha, ubytování v zimních prostorech je placené. Máte-li rádi těžké batohy a nebo chcete ušetřit, je možné stanovat i na sněhu.

Pokud jsme postupovali dostatečně rychle, můžeme být na chatě kolem poledne a je možné pokračovat ještě týž den dále k vrcholu.

Pohled na masiv Dachsteinu od severu, v popředí vrchol Hoher Sarnstein.

Výstup po západním hřebenu na vrchol.

Mapa: AV 14 Dachsteingruppe 1 : 25 000

Osobně ovšem, zvláště za pěkného jarního počasí, upřednostňuji využít verandu chaty s výhledem na jihozápad a užít si odpoledního slunce, klidu hor a výhled na vrcholy skupiny Dachsteinu a hřebene Gosaukamm. Druhý den ráno vyrážíme k vrcholu. Máme na výběr ze dvou cest. Obě začínají stoupaním od chaty jihovýchodním směrem, přímo k vrcholu Hoher Dachstein, ale po několika stech metrech se rozdělují. Přímější, kratší a jednodušší cesta vede vpravo pod skalní stěny Hohe

Schneebergwand, které jsou v letních měsících oblíbeným cílem skalních lezců a dále stoupaním pod sedlo mezi Mitter Spitze a Schneebergwand. Od sedla vlevo po ledovci podle výrazné okrajové strže do sedla Obere Windlucke 2 746 m. Zde musíme sundat a zanechat lyže a nasadit mačky. Cesta pokračuje po západním skalnatém hřebenu na vlastní vrchol s mohutným vrcholovým křížem. Hřeben je téměř na celém úseku zajištěn ocelovým fixním lanem, které ovšem může být pod sněhem. Rozhodně doporučuji vzít s sebou cepín, lano a úvazky. Po levici máme až 800 metrů vysokou - vlastně hlubokou - jižní stěnu a rozhled na středisko Ramsau a ještě dále Schladming.

Na vrcholu Dachsteinu

CHCETE OPRAVDU
KVALITNÍ SPACÁK?

PRIMA
SPACÍ PYTLÉ

PRIMA je největší výrobce spacích pytlů v ČR a specialista na nejnovější světově špičkové materiály bez kompromisů. Tvar, rozměry a každý detail spacáků jsou dovedeny k dokonalosti. Doživotní servis. Vyváží do celého světa.

NÁZEV	IZOLACE		TEPLOTNÍ ROZSAH (°C)				HMOT- NOST (kg)	DOPORUČENÁ CENA (Kč)
	MATERIÁL	VRSTVY	KOMFORT	TOLERANCE	EXTREM			
BIKE	Thermolite® Extreme	1 x 100 g/m ²	+ 25	+ 10	0	- 6	0,8	od 1990
TULÁK		2 x 100 g/m ²	+ 20	+ 2	- 5	- 14	1,2	od 2590
TREK		3 x 100 g/m ²	+ 15	- 5	- 13	- 23	1,6	od 2990
BIVAK		4 x 100 g/m ²	+ 10	- 10	- 20	- 30	2,0	od 3590
EXTREM		5 x 100 g/m ²	+ 5	- 13	- 23	- 35	2,4	od 3990
BIKE 3D	Polarguard 3D	1 x 100 g/m ²	+ 25	+ 8	- 2	- 7	0,8	od 2390
TULÁK 3D		2 x 100 g/m ²	+ 20	0	- 7	- 16	1,2	od 3090
TREK 3D		3 x 100 g/m ²	+ 15	- 7	- 15	- 25	1,6	od 3590
BIVAK 3D		4 x 100 g/m ²	+ 10	- 12	- 22	- 32	2,0	od 4190
EXTREM 3D		5 x 100 g/m ²	+ 5	- 15	- 25	- 37	2,4	od 4590

Zakoupíte ve více než 300 prodejnách po celé ČR

AKCE "PRIMA ZIMA"!!!

TULÁK Polarguard 3D eco	1790,- Kč
TULÁK Thinsulate	990,- Kč
BIKE Thinsulate	590,- Kč

Platí pouze do vyprodání zásob na adrese:

www.primaspacaky.cz prima@primaspacaky.cz

PRIMA OUTDOOR, s.r.o., Václavkova 39, 615 00 Brno
tel./fax: 548 212 768, mobil: 608 818 780

O něco těžší cesta nás zavede na ledovec Hallstatter Gletscher. Kousek nad chatou Adamek se vydáme téměř západním směrem a postupujeme po ledovci podél skalního hřebene stáječícího se k jihu až k sedlu Steiner Scharte. Výstup na sedlo vede po kovovém žebříku a sněhovém svahem. V sedle opět nasadíme lyže a po krátkém sjezdu pokračujeme po druhé straně hřebene po ledovci Hallstatter Gletscher k jihu. Hřeben nás zatáčí kolem Nieder Dachstein přivede pod východní stěnu Hoher Dachstein. Zde lyže opět putují na batohy. Na vrchol vystoupíme cestou obtížnosti II. UIAA, kterou je možno zajistit díky celé řadě ocelových tyčí a kramlí ve skále. V těchto místech je vhodné použít přilbu, hlavně kvůli případným kamenům strženým horelci nad vámi.

Sestup vede „na mačkách“ západním hřebenem do sedla Obere Windlucke. Odtud nás čeká sjezd ledovcem Grosser Gosaugletscher a dále středem údolí ke skalním prahům nad jezerem Hinterer Gosausee. Nejtěžší část sjezdu je právě kolem těchto skalních prahů. Je třeba jet s jistotou a vždy si dobře prohlédnout následující pasáž. Pamatujte, že sjezd je jiný než výstup, i když vede stejnou trasou! Od jezera nás čeká nenáročný sjezd lesní cestou a podél Vorderer Gosau – See se vrátíme k parkovišti. Teprve zde si můžeme podat ruce a popřát si šťastný konec túry.

Ideálním obdobím pro absolvování této skialpinistické túry je březen až květen. Začátkem zimy - v prosinci - je třeba počítat s tím, že svahy ještě nemusí být dobře vysněžené a mosty přes ledovcové trhliny pevné. V každém případě není chyba se na ledovci navázat. Právě naopak!

Přejí pěkný zážitek při zimním výstupu na vrchol Hoher Dachstein.

CHATY

V OBLASTI DACHSTEINU

V celé rozsáhlé horské skupině Dachstein se nachází poměrně velké množství horských chat. Uvedený přehled obsahuje údaje pouze o těch, které leží v bezprostředním okolí nejvyšších vrcholů této horské oblasti.

Guttenberghaus, foto L. Jirásko

Adamekhütte (2 196 m)

OEAV sekce Austria, chatař Johann Gapp, v provozu 1. 6. - 30. 9., 27 L (lůžek), 68 SN (Matrazenlager), zimní prostor 6 lůžek – klíč AV, tel. chata 0043 6136 8567, office@adamek.at, www.adamek.at, UTM x: 5260831, UTM y: 393343

Simonyhütte (2 203 m)

OEAV sekce Austria, chatař Anton Rosifka, celoroční provoz, 30 L, 90 SN, tel/fax chata 0043 3622 52322, UTM x: 5261738, UTM y: 396344

Adamekhütte, foto M. Cerman

Austriahütte, foto L. Jirásko

Guttenberghaus (2 146 m)

OEAV sekce Austria, chatař Eduard Perhab, v provozu 1. 6. - 30. 9. evtl 15. 10., 25 L, 45 SN, zimní prostor 8 lůžek – klíč AV, tel/fax chata 0043 3687 22753, UTM x: 5256101, UTM y: 400783

Austriahütte (1 638 m)

OEAV sekce Austria, chatař Robert König, celoroční provoz, 35 L, 25 SN, tel. chata 0043 664 1569081, UTM x: 5255309, UTM y: 395916

Dachstein Südwand Hütte (1 910 m)

soukromá chata, chatař Andreas Perner, v provozu 30. 5. - 1. 11., 15 L, 45 SN, tel. chata 0043 3687 81509

Seethaler Hütte nebo také Dachsteinwarte Hütte (2 740 m)

OEAV sekce Austria, chatař Wilfried Schrempl, v provozu 1. 6. - 15. 10., 20 SN, tel. chata 0043 3687 81036, UTM x: 5258725, UTM y: 395459

Hofpürglhütte (1 705 m)

OEAV sekce Linz, chatařka Katharina Steiner, v provozu 1. 5. - 15. 10., 29 L, 105 SN, zimní prostor 8 lůžek otevřen, tel/fax chata 0043 6453 8304, www.av-linz.at, UTM x: 5259817, UTM y: 388435

Gablonzer Hütte (1 550 m)

OEAV sekce Neugablonz-Enns, chatař Franz Posch, v provozu 1. 5. - 15. 10. a 15. 12. - Velikonoce, 30 L, 42 SN, tel/fax chata 0043 6136 8465, posch.gosau@utanet.at, UTM x: 5265519, UTM y: 385586

Theodor Körner Hütte (1 466 m)

OEAV sekce Akademische Sektion Wien, chatařka Dorothea Rettenecker, v provozu 1. 6. - 1. 10., 6 L, 33 SN, tel. chata 0043 664 9166303, UTM x: 5262465, UTM y: 385406

HOHER DACHSTEIN (2 995 m) Jiří Novák

Jižní stěna

nejvyššího vrcholu celého masivu Dachsteinu, patří k nejvýznamnějším „velkým“ vápencovým stěnám Alp.

Všeobecné informace:

Prochází jí celkem 16 cest včetně základních variant a to převážně vyšších stupňů obtížnosti. Kromě nutnosti dobré lezecké techniky, klade stěna nároky na fyzické a psychické schopnosti a navíc jsou některé výstupy orientačně složité. Některé úseky jsou ohrožovány pádem kamení.

Pichlova cesta je nejjednodušší výstupovou trasou v jižní stěně. Klíčové místo (IV) se nalézá v první délce, další obtížnější úsek ve 14. délce. Celkem 23 lanových délek vedoucích k východnímu žeburu poskytuje obtížnostně vyvážené lezení ve stupních II až III+. Na cestě existuje několik drobnějších variant. Ve střední části hrozí pád kamení. Jedná se o oblíbenou, poměrně často lezenou cestu.

Prvovýstup: E. Pichl, F. Gams, F. Zimmer, 27. 7. 1901

Obtížnost: Po jednom úseku IV a IV-, převážně II až III+

Převýšení: 700 m, délka výstupu 900 m
Celkový čas výstupu: 4 – 6 h.

Východiska:

- Dachstein Südwandhütte (1 910 m), 30 až 40 min. po značené cestě od údolní stanice lanovky na Hunerkogel, k lanovce příjezd z Ramsau po cestě, na které je vybíráno mýtné, tel. 03687-81509. Nástup pod stěnu 1 až 1,5 h., převýšení 240 m.

- Dachsteinalm - Hotel Dachstein, 500 m od údolní stanice lanovky, tel. 03687-81219.

- Austriahütte, po značené cestě 20 min. od údolní stanice lanovky, 03687-81522.

Přístup pod stěnu:

Od Dachstein Südwandhütte převýšení 240 m, 1 až 1, 5 h., od parkoviště u údolní stanice lanovky o 30 min. více.

Po markantní stezce k suťovému kotlí a dále vzhůru k nástupu, zde často po sněhu, či firnu, podle podmínek je nutno zvážit použití maček.

Popis výstupu:

V pravé, spodní části jižní stěny se nachází výrazný suťový kotel, v jehož spádnicí je nástup. Obtížněji či snadněji (podle stavu sněhu) dosáhneme červený výklenek

a směrem doprava pak další výklenek, ke kterému se lze dostat přímou variantou (IV). Další postup viz schéma výstupu.

Po dosažení východního ramene Dachsteinu (celkem 23 délek) jsou následující možnosti:

- pokračujeme v hřbetem na vrchol, obtížnost II až III+.

- přechodem na sever po policích dosáhneme zajištěné cesty „Schulter-Anstieg“ (místa II-), tou dále na vrchol.

- sestoupíme na ledovec.

Sestup: Normální cestou – tzv. „Randkluft – Steig“ (místa I+, II-) na sever a po ledovci k stanici lanovky „Hunerkogel“, 300 m převýšení, 1 h.

Mapy: Kompass 20 Dachstein, 1 : 50 000
AV 14 Dachstein, 1:25 000

Literatura:

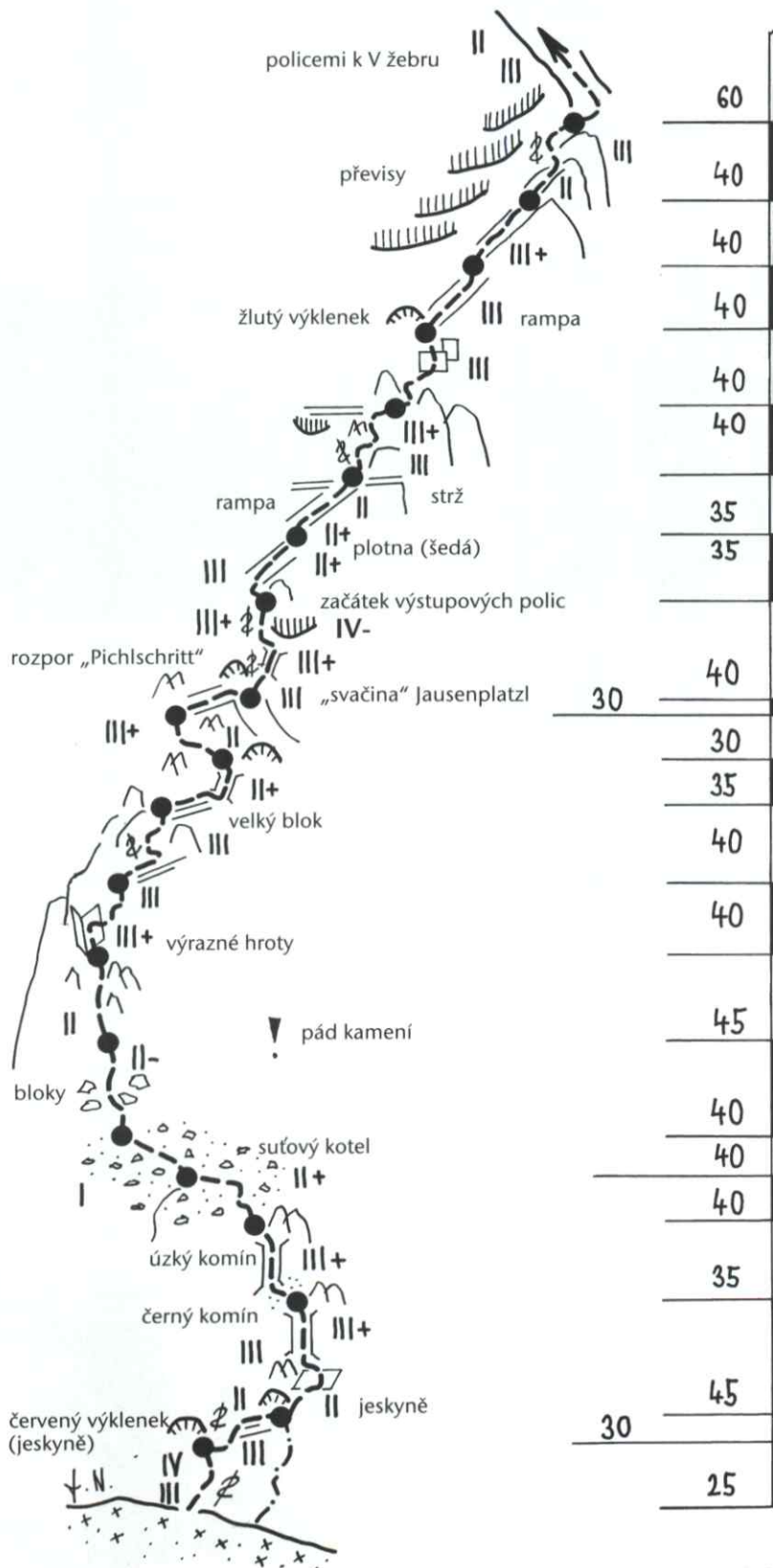
- Severní vápencové Alpy 1, Jiří Novák, Montana, 2001

- Dachstein- Gebirge & Gosaukamm, Kurt Schall, Thomas Jekel, Verlag Kurt Schall, 1996

- Genuß-Kletteratlas, Österreich Ost, Kurt Schall, Reni Moser, Schall Verlag, 2000

H. Dachstein - Pichlweg

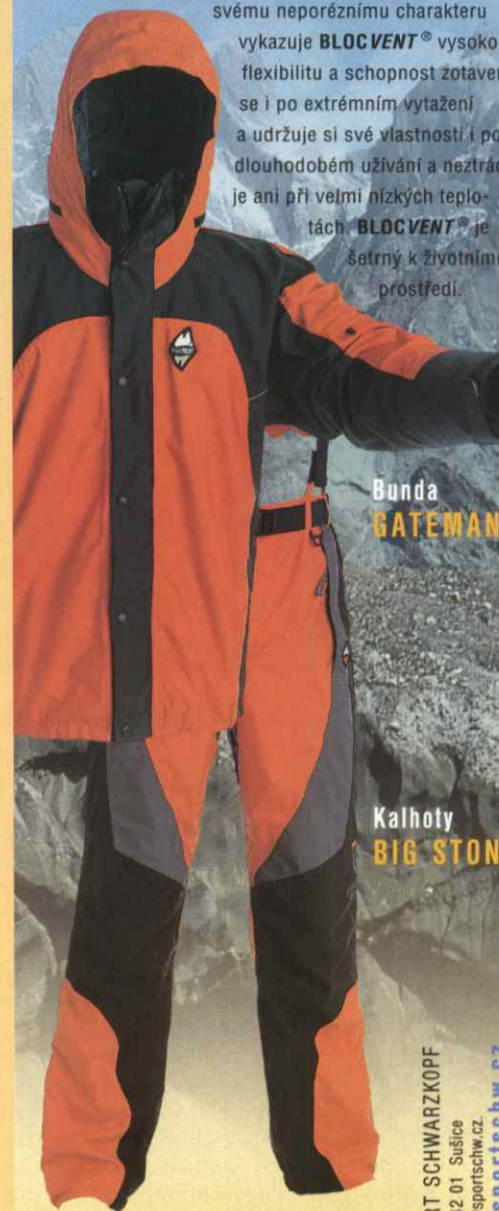
BLOC WATERPROOF BREATHABLE
VENT LAMINATED FABRIC

MATERIÁL DO EXTRÉMních PODMÍNEK A DLOUHODOBÉ FYZICKÉ NÁROČNÝCH AKCÍ

Nepromokavost min. 20 000 mm H₂O
Prodyšnost 26 500 g/m² za 24 hod. • Ret 4,53

BLOCVENT® je značkový dvouvrstvý laminát, neporélní, hydrofilní PU membrány, který díky nové pokrokové technologii výroby dosahuje bezkonkurenčních a výjimečných parametrů. Je určen pro extrémní podmínky a pro fyzicky náročné dlouhodobé aktivity.

BLOCVENT® je také dokonale větruvzdorný. Díky svému neporéznímu charakteru vykazují **BLOCVENT**® vysokou flexibilitu a schopnost zotavení se i po extrémním vytažení a udržuje si své vlastnosti i po dlouhodobém užívání a neztrácí je ani při velmi nízkých teplotách. **BLOCVENT**® je šetrný k životnímu prostředí.

Bunda
GATEMAN

Kalhoty
BIG STON

HIGH POINT

ORIGINAL OUTDOOR WEAR BY SPORT SCHWARZKOPF
Sport Schwarzkopf v.o.s., Masarykova 154/II, 342 01 Sušice
tel./fax: +420 376 528 895, e-mail: sportschw@sportschw.cz
www.sportschw.cz

Rudolf Štěpančík

Že je možno na Dachsteinu dělat víc, než jen celoročně běhat na běžkách, je již všeobecně známo. Právě když si milovníci zajištěných cest na začátku léta nařikají na nedostatek „železa“ během zimy, je Dachstein horkým tipem. Zajištěné cesty na Dachsteinu mají mnohaletou tradici.

Již český rodák Simony zde postavil první „železné cesty“ ve Východních Alpách. Poté co se svým výstupem na Dachstein zapsal do historie Alp, postěžoval si ale na „bídne plahočení“, nutné k dosažení vrcholu masívu. Ocelové kolíky, které byly pak z jeho přičinění do skal osazeny, umožnily celoroční výstupy do vrcholových partií Dachsteinu a Východní Alpy tak měly svou první zajištěnou cestu.

Jméno jiné „železné cesty“ zcela jistě vyvolá v uších u každého nakaženého milovníka zajištěných cest příjemně znějící cvaknutí karabin. Touto cestou je hřebenová túra Ramsauer Klettersteig. Je vedena zdánlivě nekonečným hřebenem v jihovýchodní části masívu Dachsteinu, který se táhne od Gruberscharte přes Hohe Rams na Scheichenspitze a dále přes Gamsfeldspitze až k Edelgriesshöhe.

Tento hřeben odjakživa přitahoval pozornost domorodců, ale až v osmdesátých letech minulého století spolupracovníci místní záchranné služby, podporováni angažovanými dobrovolnými pomocníky, ukončili jeho panenskost osazením 1 000 metrů ocelových lan, 200 kolíky a 30 kramlemi a zrodil se „nomen est omen“ Ramsauer Klettersteig.

Čtyři kilometry dlouhý úsek, který zde byl osazen železem, vyžaduje časný start, neboť Ramsauer Klettersteig je včetně nástupu a sestupu poctivým celodenním podnikem. S využitím lanovky z Ramsau na Hunerkogel – abychom ušetřili síly – se dostaneme do výšky 2 700 metrů. Za Rosmariestollen, které dosáhneme z konečné stanice lanovky velmi brzy, pokračujeme po cestě „Austria-Scharten-Weg“ střídavě nahoru a dolů, stále východním směrem až k Edelgriesshöhe. Nyní už také vidíme vrchol Koppenkarsteinu. Tento východní rohový pilíř Dachsteinského masívu, který nabízí nádherné lezení ale dnes není naším cílem.

My volíme jinou vzdušnou cestu. Překročíme poslední kousek chodníku v suti, potěšíme se pohledem do hloubky na chatu Austria-Hütte, ležící o 800 metrů níže a pak už se můžeme pustit do dnešního dobrodružství. Vedení cesty bere dech a expozice rozhodně není jen prázdný pojem. Naštěstí bezvadně ukotvená jištění a masivní ocelová lana posilují naši psychiku a my vychutnáváme okouzující pohledy z ptáčích perspektiv. Můžeme volit mezi pohledem do hloubky na ramsau-ský balkon vpravo a nebo na měsíční krajinu

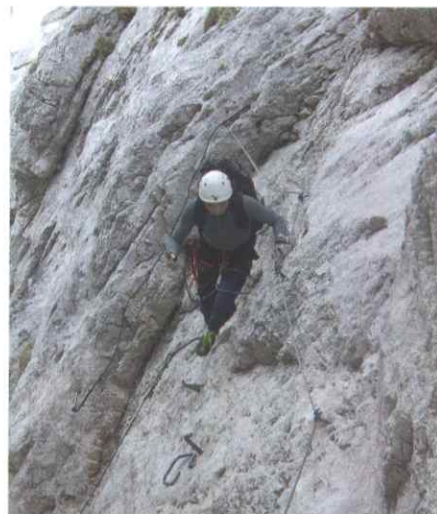
Hřeben nad Ramsau, po kterém vede Ramsauer Klettersteig

karů a závrtů se sněhovými poli po levé straně. Terén, kterým je cesta vedena, nutí slabší povahy plně se věnovat postupu a tak tuto nádheru spíše jen tuší.

Na vrcholu Scheichenspitze (2 667 m) dosahujeme výškového maxima cesty a rovněž hladina adrenalinu je zde u každého z nás na vrcholu. Dále budeme již jen klesat. Nejprve podél hřebene k malému vrcholu Hohe Rams a dále do sedla Gruberscharte, kde dnešní dobrodružný zážitek ukončíme.

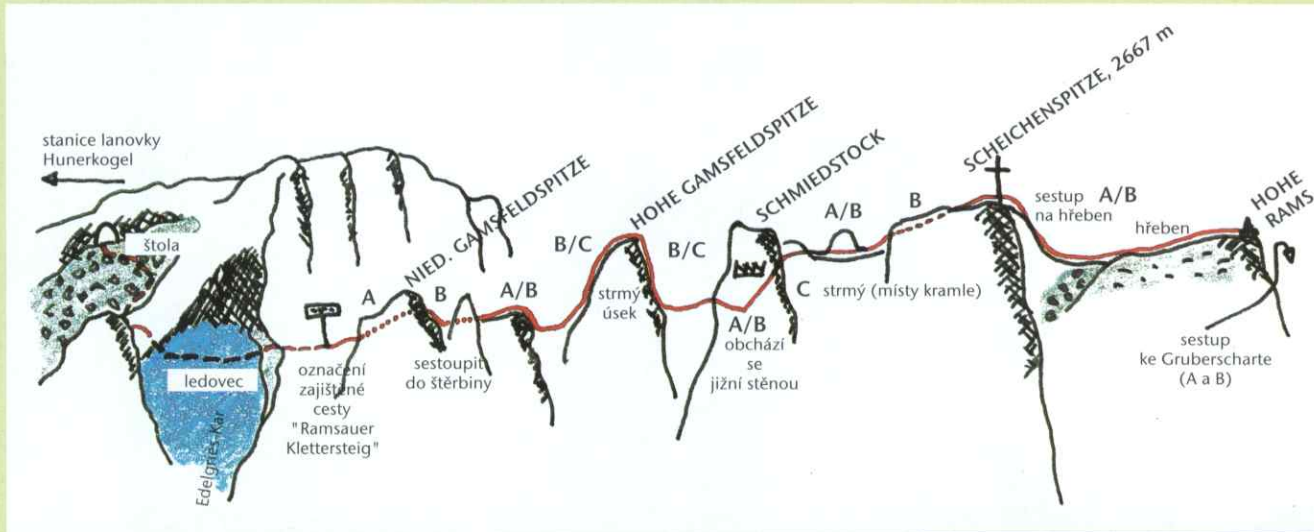
Dobré čtyři hodiny uplynuly od našeho nástupu a již se těšíme, že unikneme mrakům, které se nad námi mezitím zlověstně shlukly. Chata Guttenberghaus (2 147 m) je nyní již v dohledu. Naštěstí včas, ještě před tím, než se mraky zbavují s ulehčením vlhké tíže, jsme již na pohodlném chodníku k tomuto útočišti.

Skalní partie v oblasti Hohe Gamsfeldspitze

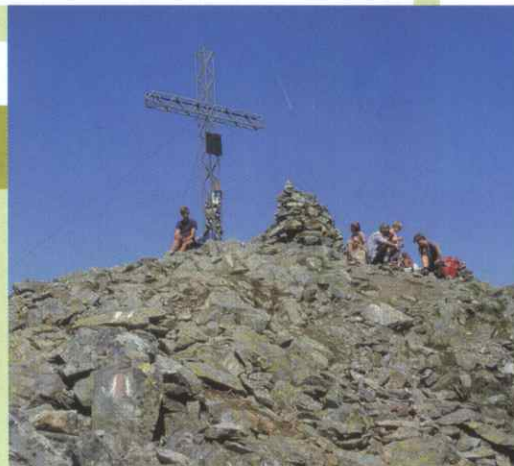

Schéma zajištěné cesty Ramsauer Klettersteig

Vrchol Scheichenspitze

informace

Všeobecná charakteristika:

Jeden z největších přechodů po zajištěné cestě v celém Rakousku. V roce 1986 zřízený „Ramsauer Klettersteig“ spojuje částečně zajištěnou cestu ze sedla Gruberscharte přes Hohe Rams na vrchol Scheichenspitze s nyní rovněž zajištěným přechodem přes vrcholy Hohe a Niedere Gamsfeldspitze na sedlo Edelgriesshöhe. Spojením vznikla pěkná a náročná „železná cesta“ s mnoha exponovanými místy a s jedinečným krajinným zážitkem.

Délka cesty/časové nároky:

Délka přechodu z Edelgriesshöhe až na Gruberscharte: 4 km/doba přechodu 3 - 4 h. Délka trasy Hunerkogel – Edelgriesshöhe – Ramsauer Klettersteig – Guttenberghaus – Ramsau asi 13 km/celkový čas 6 – 7 h. Při absolvování celé trasy v opačném směru s výstupem z Ramsau k chatě Guttenberghaus asi o 3 h delší.

Mapy:

AV 14 Dachstein, 1:25 000; F&B WK201 Schladminger Tauern - Radstadt - Dachstein, 1:50 000; KOMPASS WK031 Ramsau - Dachstein, 1:25 000

Východisko:

Hunerkogel (2 687 m), horní stanice lanovky Dachstein-Südwestbahn, bez možnosti ubytování! Chata Guttenberghaus (2 165 m), OEAV sekce Austria, otevřeno od svatodušních svátků do konce října, možnost ubytování.

Výzbroj:

Kompletní souprava pro zajištěné cesty s úvazky, přilba a stoupací železa pro přechod ledovce Edelgriess. Pozor, až do pozdního jara zbytky sněhu, především na severních svazích! Pro málo zkušené se doporučuje lanovka.

Přístup:

Od horní stanice lanovky Dachstein – Südwestbahn východním směrem po horním okraji ledovce Schladminger Gletscher krátký sestup. Pak následuje stoupaní vpravo ke skalním stolám „Rosmarie – Stollen“, které dosáhneme po krátkém železném žebříku (brzy na jaře bývá sníh často až ke stolám). Dále pokračujeme po jižní straně západního výběžku vrcholu Koppenkarstein až na cestu „Austria – Scharten – Weg“ (přístup je možný i po této cestě, když je uzavřený tunel) a po ní sestoupíme na ledovec Edelgriessgletscher. Přes tento malý ledovec (event. stoupací železa) krátký výstup na hřeben pod jižními stěnami Koppenkarsteinu. Nakonec jižně přes hřeben až na Edelgriesshöhe (odbočka na „Ramsauer Höhenweg“, ukazatel). Značená turistická cesta k chatě Guttenberghaus vede východním směrem na sedlo Gruberscharte.

Popis cesty:

Přes suťový hřbet výstup k vrcholu Niedere Gamsfeldspitze. Zde začíná jistění. Po hřebínku za střídavého stoupaní a klesání (A až B) se dosáhne sedla a přes dobře zajištěný strmý výšvih (B/C) pak vrcholu Hohe Gamsfeldspitze (2 655 m). Z vrcholu následuje velmi

strmý sestup (B/C), Schmiedstock se obchází po jižní straně (A/B) a po rampách strmého žlabu (C, kramle) následuje výstup na hřeben, který vede na vrchol Scheichenspitze (2 667 m) (A až B, závěr chodecký terén na vrchol). Po východním hřebenu Scheichenspitze nejprve sestup (A/B), dále chodeckým terénem podél hřebenu až na vrchol Hohe Rams. Nakonec severovýchodním směrem sestup do sedla Gruberscharte (2 364 m), částečně zajištěno (A a B). Zde „Ramsauer Klettersteig“ končí a přichází značená turistická cesta z Edelgriesshöhe. Asi 30 minut odtud je chata Guttenberghaus. „Ramsauer Klettersteig“ je po celé délce červeně vyznačen. Nakonec tip pro kondičně zdatné vysokohorské turisty: na cestě k chatě lze při odbočení doleva dojít na další zajištěnou cestu „Jubiläumsklettersteig“ (těžká cesta, až D). Obě cesty lze tedy vhodně spojit.

Sestup:

Od chaty Guttenberghaus trvá sestup k hotelu „Feisterer“ ve Vorderer Ramsau (1 000 výškových metrů) asi 2 h. Zde je vhodné zaparkovat druhé auto, spojení autobusem k dolní stanici lanovky sice existuje, je ale zdoluhavé.

Po zajištěné cestě na vrchol Dachsteinu, foto V. Holeček.

OKRUH *Ladislav Jirásko* masivem Dachsteinu

Dachstein je díky svým markantním jižním stěnám nejznámější horskou skupinou Severních vápencových Alp a jeho mohutnost vyniká především od jihu, z náhorní roviny Ramsau. Ve stínu severních stěn tohoto téměř třítisícového masivu se rozkládají nejvýchodnější ledovce celého alpského oblouku. Ty jsou již během podzimu a pak samozřejmě i v zimě eldorádem světové elity běžkařů, kteří se zde připravují na svá sportovní klání. V létě je Dachstein díky pevnému a členitému vápenci vyhledávaným terénem pro vyznavače skalního lezení.

Týdenní okružní program kombinuje zajištěné cesty s přechody ledovců a nejkrásnějšími vysokohorskými túrami, včetně výstupu na vrchol Dachsteinu. Vyžaduje dobrou kondici a zkušenosti s pohybem v horském prostředí a na náročných zajištěných cestách. Při zhoršení počasí nebo při mlze je orientace v terénu velmi obtížná.

1. den: Vorderer Gosausee - sedlo Steiglpas - chata Hofpürglhütte

Po pravé straně jezera (ve směru chůze) vý-

stup lesem. Pak následuje dlouhý a nepřilíh strmý traverz pod skalními stěnami hřebenu Gosaukamm, v závěru výstup malou kotlinou na sedlo Steiglpas (2 012 m). Odtud sestup na jižní straně hřebenu Gosaukamm na chatu Hofpürglhütte.

Převýšení: výstup 1 100 m, sestup 400 m.

Čas: 4,5 - 5 h

2. den: Hofpürglhütte - Linzerweg - Adamekhütte

Od chaty pod jižními stěnami hřebenu Go-

saukamm východním směrem, na závěr strmější výstup do sedla Reißgangscharte. Odtud vpravo výstup až k ukazateli na vrcholu Hochkessel (2 260 m). Z tohoto místa sestup obloukem údolní kotlinou pod ledovcem Gosaugletscher k chatě Adamekhütte.

Převýšení: výstup 900 m, sestup 400 m.

Čas: 5 h

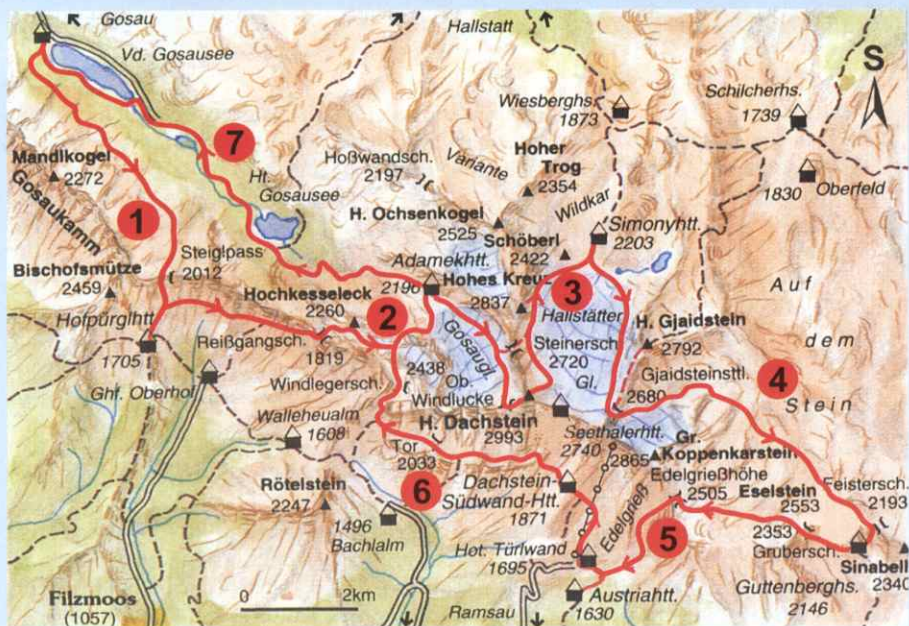
3. den: Adamekhütte - Hoher Dachstein - Simonyhütte

Od chaty po horním okraji ledovce Gosaugletscher obloukem až k jeho jižnímu okraji, kde je zvlášť patrný jeho úbytek vlivem globálního oteplování atmosféry.

Z těchto míst výstup do sedla Obere Windlucke. Následuje výstup po zajištěném západním hřebenu na vrchol Hoher Dachstein. Z vrcholu sestup severovýchodní, rovněž zajištěnou stěnou, až na ledovec Hallstätter Gletscher. Po ledovci sestup na chatu Simonyhütte.

Převýšení: výstup 800 m, sestup rovněž 800 m. **Čas:** 5 h

Vrchol Dachsteinu, foto V. Holeček.

informace

Celý okruh lze rozdělit i na jednotlivé etapy, které je možno absolvovat jako víkendové túry a jejich délky a trasy upravit v návaznosti na místo startu a návratu. V závislosti na fyzické kondici a počasí je možné celý okruh zkrátit o jeden nebo dva dny.

Výstroj a výzbroj:

Pro zajištěné cesty je nutné mít soupravu pro zajištěné cesty, přilbu,

sedací a hrudní úvazek eventuelně lano. Pro přechod ledovců jsou nutná stoupací železa, cepin, lano, karabiny, smyčky. Výstroj i výzbroj je nutné přizpůsobit i s ohledem na počasí a absolvované etapy.

Mapy:

AV 14 Dachstein 1:25 000, F&B WK 281 Dachstein 1:50 000, KOMPASS WK20 Dachstein Südliches Salzkammergut 1:50 000

4. den: Simonyhütte - Gjaidsteinsattel - Guttenberghaus

Od rozcestí u chaty nejprve jižním směrem k východnímu okraji ledovce Hallstätter Gletscher a pod stěnami vrcholu Gjaidstein výstup na sedlo Gjaidsteinsattel (2 680 m). Ze sedla sestup po severním okraji ledovce Schladminger Gletscher až do karového terénu. Karovou oblastí Auf dem Stein za stálého střídání výstupu a sestupu do sedla Feisterscharte (2 193 m). Z něho krátký sestup k chatě Guttenberghaus.

Převýšení: výstup 650 m, sestup 700 m. **Čas:** cca 5 h

5. den: Guttenberghaus - Edelgrießhöhe - Dachstein Südwand Hütte

Od chaty výstup do sedla Gruberscharte. Odtud po zajištěné cestě Ramsauer Klettersteig, většinou po hřebenu přes vrcholy Hohe Rams, Scheichenspitze, Schmiedstock, Gamsfeldspitzen až na Edelgrießhöhe (2 505 m). Následuje strmý sestup kotlinou Edelgrieß k chatě Austriahütte a dále až chatě Dachstein Südwand Hütte.

Převýšení: výstup 1000 m, sestup 1250 m. **Čas:** cca 7 h

6. den: Dachstein Südwand Hütte - Pernerweg - Windlegerscharte - Adamekhütte

Od rozcestí u chaty pod jižní stěnou Dachsteinu výstup do strmé kotliny Windlegerkar a touto kotlinou na sedlo Windlegerscharte (2 438 m). Ze sedla sestup podle značení na chatu Adamekhütte.

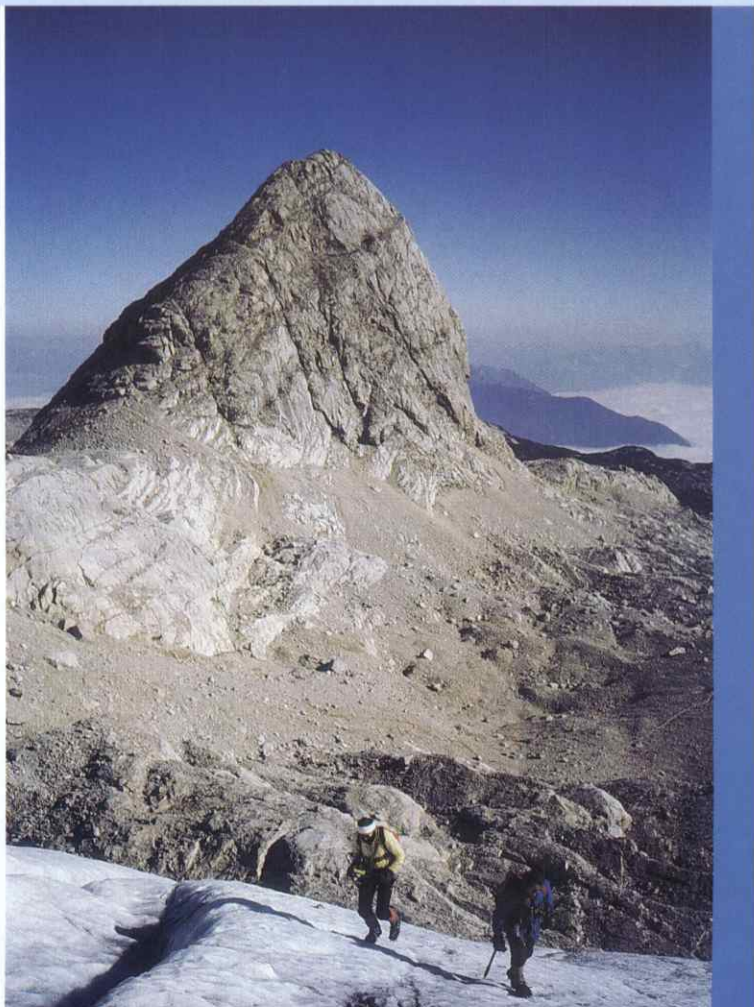
Převýšení: výstup 1 000 m, sestup 7 00 m. **Čas:** cca 5 h

7. den: Adamekhütte - Vorderer Gosausee

Od chaty západním směrem stálý sestup mnoha serpentunami až do kotliny jezera Hinterer Gosausee. Závěrečných 6 km téměř po rovině nás přivede zpět k východisku celého okruhu.

Převýšení: sestup 1 300 m. **Čas:** 3,5 h

Schöberl, pyramida s cvičnou stěnou

informace

Příjezd:

Od Linze po dálnici A1 směrem na Salzburg, odbočení na výjezdu Steyermühl. Dále po silnici 144 do Gmundenu a po 145 přes Bad Ischl do Bad Goisern. Za Bad Goisern kolem jezera do Hallstattu nebo do Obertraunu - z Dolního Dvořiště cca 170 km.

Na jižní stranu do Ramsau (východisko na zajištěné cesty) je nejlepší příjezd po dálnici A1 po trase Linz - Salzburg - Eben. Zde odbočení do údolí Ennstal - po silnici 146 vede trasa přes Radstadt do Schladmingu, ve Schladmingu odbočení do Ramsau. Z Dolního Dvořiště po silnici do Ramsau asi 270 km.

Východiska:

Hallstatt, 508 m, městečko na břehu Hallstattského jezera, charakteristické malebné dřevěné domky jsou nalepeny jako vlaštovčí hnízda na skalnatém úbočí. Tourismusverband Hallstatt, A 4830 Hallstatt, tel. 0043 6134 8208, fax 0043 6134 8352, hallstatt-info@EUnet.at, www.tiscover.com/hallstatt

Bad Goisern, 502 m, obec na severním okraji Hallstattského jezera, dnes díky krásné přírodě a pramenům léčivé vody celoročně vyhlášené středisko s vysokou návštěvností. Tourismusverband Inneres Salzkammergut, A 4822 Bad Goisern, Kirchengasse 17, tel. 0043 6135 8329 0, fax 0043 6135 8329 74, info@inneres-salzkammergut.at, www.inneres-salzkammergut.at

Obertraun, 512 m, obec přímo pod masivem Krippenstein na jižním břehu Hallstattského jezera, pohádkový svět jeskyní - Mamutí, Obří ledová a Koppenbrullerhöhle. Tourismusverband Obertraun, A 4831 Obertraun, tel. 0043 6131 351, fax 0043 6131 342 22, tourismus@obertraun.or.at, www.tiscover.com/obertraun

Gosau, 780 m, leží v rozlehlém vysokohorském údolí s překrásnou kulisou masivu Gosaukamm. Tourismusverband Gosau, A 4824 Gosau, tel. 0043 6136 8295, fax 0043 6136 8255, www.gosau.com,

Ramsau am Dachstein, 1 135 m, vyhlášené středisko pod jižními úbočími masivu Dachstein, východisko na horské túry a výstupy do oblastí nejvyšších vrcholů celého masivu, panoramatická silnice (mýto) vede z Ramsau přímo pod jižní stěnu k chatě Türlwandhütte. Tourismusverband Ramsau, A 8972 Ramsau, tel. 0043 3687 81833, fax 0043 3687 81085, info@ramsau.com, www.ramsau.com

Schladming, 749 m, nejznámější středisko na jižní straně pod Dachsteinem se rozkládá na březích říčky Enns (Enže), historické jádro města, východisko do oblastí Dachsteinu i do Nízkých Taur. Tourismusverband Schladming, A 8970 Schladming, tel. 0043 3687 222680, fax 0043 3687 24138, touristoffice@schladming.at, www.schladming.at

Mapy:

AV14 Dachsteingebirge 1:25 000; KOMPASS WK20 Dachstein, Salzkammergut 1:50 000; F&B WK281 Dachstein 1:50 000

Hallstatt na břehu Hallstattského jezera

internet **a** HORY **LAVINY** - 4. část

Zpravodajství o lavinách, o stupni lavinového nebezpečí, o množství sněhu či o sněhové pokrývce patří v posledním období k velmi vyhledávaným informacím. Právě ty totiž zásadním způsobem rozhodují o uskutečnění připravené zimní túry v horách. V tomto pokračování představíme několik zajímavých webových stránek, kde lze tyto informace získat a zaměříme se přitom nejen na oblast nejbližších velehor, kterými jsou Alpy, ale podíváme se i do světa.

bezpečí v jednotlivých koutech tohoto švýcarského regionu.

Kdo má v úmyslu vyrazit na skialpinistickou nebo na zimní túru do Pyrenejí, získá potřebné informace na adrese www.icc.es/allaus. Kromě výkladu o vzniku a druhu lavin nebo o stupních lavinového nebezpečí lze pak kliknutím myši najít aktuální informace o lavinových situacích v západních nebo ve východních oblastech tohoto horského systému.

Údaje o stupni lavinového nebezpečí ve Vysokých Tatrách lze nalézt na adresách www.horska-sluzba.sk nebo na www.ski.sk. Kdo chce v zimě vyrazit do slovinských hor - Julské Alpy, Kamnické a Savinjské Alpy, Pohorje atd. - ten najde potřebné informace o aktuální sněhové a lavinové situaci na adrese www.rzs-hm.si/napoved/snezne_razmere.html. Pro Německo najdete jednotlivá hlášení na adrese www.lawinenwarndienst.bayern.de. V Rakousku mají spolkové země svá samostatná střediska pro sledování a prevenci lavinového nebezpečí a informace o stupni lavinového nebezpečí získáte na webových stránkách jednotlivých regionů - www.vorarlberg.at/lawine, www.lawine.salzburg.at, www.lawine.at/tirol, www.lawine-steiermark.at atd. Pro všechny oblasti francouzských Alp jsou údaje uvedeny na adrese www.meteo.fr. Informace o lavinách ve Švýcarsku najdete na adrese www.slf.ch. Kliknutím např. na Berner Oberland získáte v barevném odlišení údaje o stupni lavinového ne-

Jako zdroj informací o lavinovém nebezpečí v mimoevropských horách je internet přímo ideální. Údaje o skutečných zimních podmínkách v jednotlivých horských oblastech Kanady jsou uvedeny na www.avalanche.ca. Přes ně se dostanete do oblasti Bannf National Park, Jaspers NP i mnohých jiných. Obdobné informace o horských oblastech v USA jsou na adrese www.csac.org a údaje z jednotlivých oblastí Nového Zélandu najdete na www.avalanche.net.nz.

Úplný přehled těchto i mnoha dalších adres s údaji o lavinovém nebezpečí je uveden na adrese www.avalanche.org nebo na www.lawinen.org. Navíc jsou zde u každé adresy uvedena i příslušná telefonní čísla.

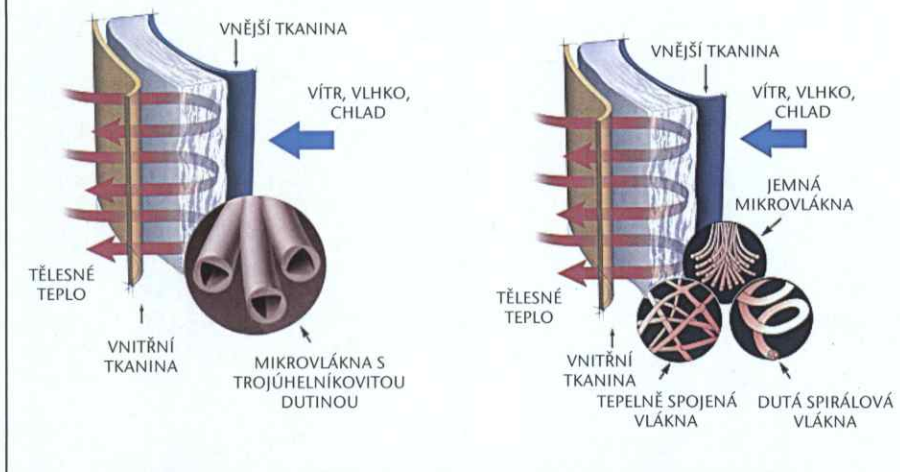
V příštím pokračování se podíváme na webové stránky našich i zahraničních outdoorových výrobců, jejichž výrobky jsou určeny pro sportovní aktivity v horách.

MEZINÁRODNÍ STUPNICE LAVINOVÉHO NEBEZPEČÍ

1.stupeň malé lavinové nebezpečí	Sněhová pokrývka je všeobecně dobře zpevněna a je stabilní. Nepředpokládá se výskyt lavin s výjimkou malých sněhových sesuvů. Všeobecně dobré podmínky pro lyžařské túry. Žádné ohrožení údolních cest a objektů.
2.stupeň mírné lavinové nebezpečí	Sněhová pokrývka je na ojedinělých extrémních a strmých svazích jen mírně zpevněná, jinde je dobře zpevněná. Možný ojedinělý výskyt lavin při mechanickém zatížení na extrémně strmých svazích. Větší samovolné laviny se neočekávají. Při zohlednění lokálních extrémních a strmých svahů příznivé podmínky pro túry.
3.stupeň zvýšené lavinové nebezpečí	Sněhová pokrývka je na mnohých extrémních svazích jen mírně nebo slabě zpevněná. Možnost uvolnění laviny už při malém mechanickém zatížení na extrémně strmých svazích. Příležitostně je možný výskyt malých a středních lavin. Túry vyžadují velkou opatrnost a znalost posouzení místní lavinové situace. Je třeba vyloučit pohyb po všech extrémně strmých svazích. Ojediněle možné ohrožení údolních cest středně velkými lavinami.
4.stupeň velké lavinové nebezpečí	Sněhová pokrývka je na většině lavinových svazích slabě zpevněná. Velká pravděpodobnost uvolnění laviny už při malém mechanickém zatížení. Možnost výskytu středních a velkých lavin. Možnosti túr jsou značně omezené. Pohyb je možný pouze na zabezpečených a vyznačených trasách. Možnost ohrožení údolních cest velkými lavinami. Na tradičních lavinových svazích možné ojedinělé ohrožení objektů.
5.stupeň velmi velké lavinové nebezpečí	Sněhová pokrývka je všeobecně slabě zpevněná a celkově je velmi nestabilní. Možný výskyt velkých lavin i na méně strmých a netradičních lavinových svazích. Podnikání túr ve vysokohorském terénu je všeobecně nemožné. Velká pravděpodobnost zásahu údolních cest velkými lavinami i na netradičních lavinových svazích. Zvýšená možnost ohrožení objektů a horských stavení či osad.

Syntetické výplně spacích pytlů PolaGuard a ThermoLite

Ilustrace a obrázky jsou použity se svolením firem Climbing.cz a PRIMA OUTDOOR

Se zmrzlým tělem to funguje stejně. Jestliže je nám zima a čekáme, že když vlezeme prokřehlí do spacího pytle, jako zázrakem se zahřejeme, můžeme být mnohdy rozčarováni. Představme si ale jednoduchý fyzikální model. Ve spánku se lidské tělo chová jako zdroj tepla s výkonem 80 - 100 W (Můžeme ho srovnat např. se 100 W žárovkou). Tento zdroj vyhřívá prostor spacího pytle. V tepelné pohodě se nacházíme tehdy, jestliže spacák do okolního prostoru vyzáří právě tolik tepla, kolik jej vyprodukuje. Je-li spacák tenký (studený), ztrácíme více tepla než jaká je jeho produkce a je nám zima, je-li tlustý (teplý) vyzáří méně tepla a je nám horko (potíme se).

Představme si, že uléháme se zmrzlými nohama, v domnění, že se ve spacáku zahřejeme. Skutečnost je však taková, že ve studených nohou je omezen krevní oběh. Vyzářejeme tedy zhruba o 30% méně tepla a nejsme schopni prostor spacího pytle vytopit. Chceme-li ve zdraví přežít tuto i následující noc, je zapotřebí prohřát nohy - či celé tělo - a zabránit následným ztrátám tepla a prochladnutí. Jedna z osvědčených metod je následující: připravit se ke spánku (převléknout se na spaní) a vyběhnout s batohem na zádech na 5 minut do kopců. Až se zahřejeme, rychle vlézt do spacáku (nezapomenout na teplé ponožky nebo lépe bivačovací boty) a uzavřít sebemenší skulinu, kterou by mohl proudit studený vzduch dovnitř.

Jaká by měla být konstrukce spacáku?

Není problém vyrobit teplý spacák. Je problém vyrobit teplý a lehký spacák. Řada příruček a katalogů rozebírá podrobně výhody a nevýhody jednotlivých typů konstrukcí a radí kam duté vlákno a kam peří. Podstata problému je však někde jinde. Základním úkolem spacáku je tepelně odizolovat člo-

věka od okolí. To lze provést mnoha způsoby a není k tomu zapotřebí vůbec peří, nebo duté vlákno. Je známo, že nejlepší izolací je vakuum, protože k přenosu energie dochází pouze radiací (vyzařováním, sáláním) a jiné formy (vedení) se neuplatňují. Přesto se nepoužívá. Ať děláme co děláme, vakuum se ve spacáku neudrží.

Jako náhrada vakua se nabízí další varianta, izolace plynem. V praxi se používá ten nejlevnější, který je k dispozici, tedy vzduch. Izolační vrstvu vzduchu je však třeba oddělit od okolí. To se provádí dvěma vrstvami látky. Vnitřkem a vnějškem spacáku. Čím je izolační vrstva silnější (spacák je tlustší), tím je i spací pytel "teplejší". Výborné izolační vlastnosti vzduchu jsou zachovány pouze tehdy, jestliže se vzduch v prostoru vymezeném oběma látkami nemůže pohybovat. Jinak řečeno, teplejší vzduch, který jsme vlastním tělem ohřáli se nemůže dostat na vnější studenou stranu spacáku a tam své teplo odevzdat. Kdyby se vzduch mohl snadno pohybovat a odnášet s sebou tepelnou energii, bylo by to podobné jako kdybychom stáli ve větru bez oblečení. Jaký je tedy princip konstrukce dobrého spacího pytle?

Oddálit od sebe obě vrstvy látky, ze které je spací pytel ušit a zamezit proudění vzduchu mezi těmito vrstvami. To lze udělat mnoha způsoby. Např. vyplnit spacák burisony. Byl by lehký, měl dobré tepelné vlastnosti a v případě nouze nejvyšší by se dal sníst. Kdyby zvlhnul, choval by se podobně jako peří. Zmenšil by objem a ztratil svoje izolační vlastnosti. Burisonový spacák by však byl velice neskladný, a proto se tato konstrukce běžně nevyužívá. Pro izolaci od okolního prostředí se volí především tradiční peří a tzv. dutá vlákna, pro zamezení pohybu těchto materiálů různé typy „komor“, které udržují materiál na určeném místě.

Proč peří či duté vlákno?

Připomeňme si, jaké jsou hlavní požadavky kladené na kvalitní spací pytel.

VÁHA – spací pytel by měl být co nejlehčí.

VELIKOST – měl by jít sbalit do co možná nejmenšího transportního objemu.

TEPLO – spací pytel by měl tvořit co nejmohutnější izolační vrstvu. Čím lepší izolace, tím "teplejší" spací pytel.

Vidíte sami, že splnit tyto protichůdné požadavky není úkol tak jednoduchý, jak by se na první pohled zdálo.

Historicky první materiál, který se nabízel pro řešení tohoto problému, bylo peří. Toho se s úspěchem používá dodnes. K výplni spacích pytlů se používá vždy směs delších (a pevnějších) pírek a peří prachového. Pevnější pírkou (vytváří objem náplně) jsou obdobou ocelové konstrukce domu, kterou je třeba teprve vyplnit. Prachové peří tento prostor vyplňují. Poměr jednotlivých druhů peří se pohybuje od 70/30 po 90/10. Větší číslo vždy znamená množství prachového peří. Uvádí se, že čím má výplň více prachového peří, tím je kvalitnější. Rozuměj "teplejší" a zároveň lehčí a skladnější. Větší množství prachového peří ovšem znamená nižší trvanlivost spacáku. Peří takového spacího pytle se dříve slehne a tím ztratí izolační vlastnosti.

Peří je tvořeno živočišnou bílkovinou keratinem. Znamená to, že se může stát potravou pro spokojenou plíseň a zdrojem rozčarování pro nespokojeného majitele. Z uvedených vlastností vyplývá i rozsah použití péřových spacáků. Péřový spací pytel neposkytne nejlepší služby v prostředí, kde nemá šanci pořádně vyschnout. Nevhodný je proto do džungle (prostředí s téměř 100% relativní vlhkostí), do prostředí, kdy se venku pohybují teploty v rozmezí -5 až +5 °C. Tedy vlhký sníh a následně tající břečka při bivačku venku na sněhu. Výborné služby poskytne za mrazivého a suchého počasí.

Jako první náhrada peří se používala různá umělá vlákna, která byla schopna prostor spacáku vyplnit obdobným způsobem jako peří. A pak kdosi přišel na myšlenku odlehčit vlákno dírkou uvnitř. Takové vlákno vyplní ve spacáku stejný objem, ale když svou vnitřní dutinkou přijde o polovinu objemu, bude také o polovinu lehčí. Vhodným tvarem dutinky lze rovněž částečně ovlivnit mechanické vlastnosti vlákna. Má-li vlákno jednu, dvě nebo deset dutinek, je více záležitost obchodní než věcná. Praxe ukazuje, že i zde existují značné rozdíly a rouno z kvalitního mikrovlákna (tedy bez dutinky) může být lepší než nekvalitní rouno honosící se dutými vlákny.

V příštím čísle se budeme zabývat zejména tím, jak ve spacím pytlí správně spát a jak se do něj na noc obléknout.

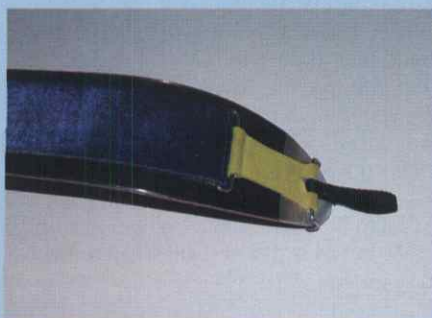
Skialpinistické vybavení

Marek Cerman

Dnes se podíváme na základní skialpinistické vybavení, bez kterého nelze tento sport provozovat. Lyže, vázání, boty, stoupací pásy a hůlky jsou spolu se základními prostředky pro záchranu z laviny nezbytné. Pokud vás již nebaví stát fronty u lanovek a brousit sněžné dálnice a lákají vás nedotčené svahy zasněžených hor, možná vám tento článek pomůže se základní orientací ve skialpinistickém vybavení.

Z vrcholu Gjaidstein, foto L. Jirásko

Připevnění stoupacího pásu na špičce v systému uchycení guma - háček

Připevnění konce stoupacího pásu v systému uchycení guma - háček

Systém uchycení pásu na špičce lyže pomocí drátěného očka

Lyže

V současné době se již definitivně prosadily lyže typu „carve“ i ve skialpinismu a výborné vlastnosti těchto lyží při sjezdu v prachovém sněhu, na krustě i ledu vytlačily dříve používané „rovné“ lyže. Skialpinistické lyže mají převážně větší rádius než sjezdové, obvykle 20-25 m. Délka lyží záleží na výšce postavy a váze. Běžně se používají lyže o 10 cm kratší než je výška lyžaře. Při těžší tělesné konstituci doporučují používat lyže o něco delší. Variantou k čistě skialpinistickým lyžím jsou lyže určené pro jízdu ve volném terénu (Free Ride). Tyto lyže jsou sice o něco těžší, ale mají většinou lepší vlastnosti při sjezdu. Na druhém konci váhového spektra stojí odlehčené lyže určené pro skialpinistické závody. Velmi nízká váha je zde vyvážena horšími vlastnostmi při sjezdu - při závodech se cenné sekundy získávají hlavně při stoupání. Závodní lyže nejsou díky své konstrukci příliš vhodné pro chůzi a sjezd s těžkým batohem.

Stoupací pásy

Stoupací pásy lze rozdělit podle několika hledisek, základní rozdělení je podle použitého materiálu vlasu. Pásy se syntetickým vláknem (většinou nylon) jsou dobré pro stoupání. Mají však horší skluz, takže pro posun lyže vpřed spotřebujete více energie a projeví se to také na rovině nebo při krátkých sjezdech. Syntetické pásy jsou levné a mají vysokou životnost. Nevýhodou umělého vlákna je však to, že při nízké teplotě tuhne a pás potom ztrácí potřebné vlastnosti - při stoupání prokluzuje. Teplotně stálé jsou pásy s mohérovým vlasem ze srsti afrických koz. Přírodní vlákno má prakticky stejné vlastnosti při všech teplotách. Také skluz a stoupavost mohérových pásů je lepší. Nevýhodou je však nižší životnost.

Způsob zapletení vlákna do pásu může být buď jednoduchý nebo dvojitý. Pásy s jednoduchým zapletením jsou lehčí, levnější ale mají nižší životnost. Dvojitý zapletení se sice projeví na zvýšené váze, ale díky tomu, že vlas v pásu lépe drží mohou pásy sloužit déle.

Šířka pásu by měla být taková, aby po celé délce lyží byly volné hrany, lépe z 1-2 mm rezervou. Pro carvové lyže se vyrábějí pásy z příslušným proříznutím. Obecně lze říci, že klasické stoupací pásy bez proříznutí lze použít na carvových lyžích s rádiusem 23 m a větším, pro více „proříznuté“ lyže je lepší použít pásy speciální. Výhodu pokrytí celé skluznice pásem poznáme zejména při travezech, kdy hlavní váha je právě na hranách lyží.

Pás na lyži drží pomocí lepicí vrstvy a připevňuje se buď systémem háček na patě - guma vpředu nebo pomocí jednoduchého háčku vpředu, kdy zbytek pásu drží na lyži jen díky lepicí vrstvě. Vrstvu lepidla je třeba chránit před znečištěním. V případě, že vrstva přestane lepit lze ji obnovit lepidlem v tubě nebo ve spreji nebo kompletní obnovou lepicí vrstvy „zažehlením“ - tuto opravu je lepší nechat na odborném servisu. Na túru doporučuji vzít sebou navíc i náhradní pásy. Jako náhradní pásy se hodí jednoduché pásy se systémem uchycení pomocí drátěného očka na špičce lyže.

Vázání

Skialpinistická vázání umožňují stoupání a sjezd. Při sjezdu musí splňovat alespoň základní bezpečnostní podmínky (vypnutí při torzi a pádu vpřed). Na trhu je v současné době celá řada typů. Pro carvové lyže je nutné aby bota byla několik centimetrů nad lyží. Špičku představuje vázání Fritschi Diamir Titanal. Toto vázání splňuje náročné bezpečnostní požadavky pro sjezdové vázání. Bota je dostatečně vysoko nad lyží a vázání nabízí vysoký komfort obsluhy jako je jednoduchost nazouvání a zouvání, ovládání lyžařskou holí a podobně. Existuje i o něco mohutnější a těžší varianta tohoto vázání určená pro Free Ride (Diamir Freeride). Závodní specialitou je lehké vázání Dynafit TourLite Tech. Používá se zejména v kombinaci s lehkými lyžemi a je třeba mít pro toto vázání speciální boty. Osvědčená jsou i vázání Silvretta nabízející vysokou robustnost a dlouhou životnost. Nezbytným doplňkem v horách jsou stoupací železa pro skialpinistická vázání slengově nazývaná „haršajzny“ (podle německého Harscheisen). Hodí se zejména v traverzech na zmrzlém sněhu. Prodejce vám poradí jaký typ se hodí pro vaše vázání a lyže. Aby nedošlo ke ztrátě lyže při pádu, je třeba používat buď pojistné řemínky, které se dodávají spolu s vázáním, nebo brzdičky, které je třeba dokoupit. Řemínek má proti brzdičce výhodu v tom, že lyži neztratíte v hlubokém sněhu nebo v prudkém svahu. Brzdičky jsou zase bezpečnější a hodí se při lyžování v přehledném terénu, kde nehrozí ztráta lyže.

Boty pro vázání
Dynafit
TourliteTech

Boty

Výběr bot je individuální záležitostí. Každý lyžař preferuje něco jiného a každému může vyhovovat jiná bota. Skialpinistická bota se od běžné sjezdové boty liší především tím, že dovoluje chůzi díky uvolnění kotníkového kloubu a povolením horní části boty. Podrážka je typu vibram pro chůzi na sněhu. Bota by měla být lehká, dostatečně pevná v režimu sjezd a pohodlná pro chůzi. Pokud jste se rozhodli pro vázání TourLite Tech musíte si pořídit boty pro toto vázání. Do ostatních typů vázání lze zapnout většinu bot, ale je lépe před koupí vybavení zkontrolovat slučitelnost boty a vázání. Vázání se dodávají v několika velikostech podle délky boty. Do bot si na nohu bereme pouze jednu ponožku, nejlépe speciálně určenou pro skialpinismus. Kvalitní ponožky vám ušetří mnoho problémů s případnými odřeninami a puchýři.

Příště : základní techniky stoupání na lyžích.

Dynafit TourliteTech lehké vázání
určené pro závody

Fritschi Diamir Titanal - moderní vázání
splňující ty nejvyšší požadavky

Silvretta EasyGo 555 vychází z
klasiky řady 400, která je léty
vyzkoušená.

ÍRÁN

ZEMĚ NEZNÁMÁ, ZEMĚ HORNATÁ

Helena Budská

Pohled na Damávand z jižní strany

Írán je zemí pouští, ropy, perských koberců, islámu, zahalených žen, ale také hor. Většina země se rozkládá na náhorních plošinách, které jsou na okrajích obklopeny horskými hřebeny. Na severu u Kaspického moře je to pohoří Elborz, na jihu se táhne Zágros, v centrální části se rozkládají Kohrúdské hory a na severozápadě sem zasahují výběžky Arménské vysočiny.

Alam Kúh aneb z -15 m do výšky 4 850 m

Bezradně stojíme na náměstí letoviska Ramsar na břehu Kaspického moře. Právě z tohoto místa je to podle naší nejpodrobnější mapy k nejvyšší hoře pohoří Elborz nejbližší. K našemu zklamání však hlouček domorodců na dotazy na Alam Kúh a názornou pantomímu představující horské výstupy jen rozpačitě krčí rameny. Teprve osmý z přivolaných taxikářů se tváří, že alespoň něčemu z našeho divadelního vystoupení porozuměl. S vědomím, že nám stejně nezbyvá nic jiného než svěřit svůj osud tomuto dobrému muži, cpeme nejprve svých pět objemných batohů do kufru vozu značky Paykan (taxikář pohotově převazuje otevřené víko kufru motouzem) a následně pak všichni nasedáme dovnitř. Hodinu stoupáme po příkrych svazích až na konec cesty, do vesničky Rudbarak. Řidiči platíme

celkem 12 USD a říkáme si, že sem by se měli přijet poučit pražští taxikáři o cenách. Jako poděkování za dobrý obchod řidič nejprve objímá a potom i líbá postupně celou mužskou část naší výpravy. Naše objemné kletry a pohorky na nohách budí pozornost kolemjdoucích Íránců. Kluci se neubránili jejich snaze kamsi je zatáhnout a cosí jim ukázat, ale tentokrát toho poprvé nelitovali. V blízké chatě Íránské horolezecké federace kupujeme mapy celé oblasti, získáváme spoustu cenných informací a domlouváme se s našimi novými přáteli na ranní společné cestě do hor.

Při východu slunce se Íránci modlí k Alláhovi, my snídáme vložkovou kaši. Za chvíli již společně nasedáme do malého nákladáčku, který nás přibližuje o 10 km po prašné cestě údolím. Zde - mimo civilizaci - si poprvé po dvou týdnech strávených ve městech odvažují sundat z hlavy šátek, nedílnou součást ženského oděvu v této zemi.

Odpoledne docházíme do horské boudy Sarchal ve výšce 3 850 m, která bude místem našeho dnešního noclehu. Večer znovu diskutujeme trasu výstupu na Alam Kúh se skupinou, která se právě vracila z vrcholu. Ukazuje se, že to nejsou žádní horští zelenáči. Dnešní výstup uspořádali na počest svého kamaráda, malého nenápadného muzíčka, který před několika týdny jako první Íránec stanul na vrcholu Mt. Everstu.

Druhý den se posouváme o 350 výškových metrů dále a stavíme stany v kempu oblíbeném místními horolezci. Kemp se rozkládá na ledovci a je z něj nádherný výhled na 700 metrů vysokou skalní severní stěnu Alam Kúh. Stěna je monumentální, svými rozměry připomíná Yosemite. Upřímně řečeno, něco takového jsme zde nečekali. Přímo od stanu je možné pozorovat dalekohledem lezce, kteří dnes pokoušejí své štěstí. Odpoledne stiháme aklimatizační výstup na čtvrtý nejvyšší vrchol této oblasti, Takht-e-Soleyman 4 650 m.

Třetí den ráno vycházíme dobýt cíl naší cesty, nejvyšší horu pohoří Elborz, Alam Kúh. Z plochého údolního ledovce stoupáme příkrým kuloárem. Je asi devět hodin ráno, na vrcholky skal začínají svítit první sluneční paprsky.

PRÁÁSK !!! Kolem nás se nesmírnou rychlostí řítí do údolí kámen velikosti lidské hlavy. Včas pohotově uskakuje a zrychluje tempo. Z doliny za námi se ozývá zmatený křik íránského družstva. Chvilí odpočíváme nahoře v sedle a naši íránští kolegové nás mezi tím docházejí.

Jak nás celé družstvo míjí, překvapeně obhlížíme jejich horskou výstroj - kopačky, galoše a tenisky jsou standartní vysokohorskou obuví. Tepláky, taška v ruce, videokamera na oku a krabice načatých sušených datlí v ruce druhé. Takto vybavení nastupují místní lezci do úseku trojkového lezení zajištěného řetězy. „Cestou na vrchol jsou místy řetězy, ale raději se jich moc nepřidržíte, není na ně spolehnutí.“ radil nám před dvěma dny v údolí Fariborz Najdaki, instruktor horolezectví z Teheránu. Na místě zjišťujeme, že řetězy jsou jen v těch místech, kde se opravdu není čeho jiného zachytit. Naše lano

Severní stěna Alam Kúh (4 845 m)

Pohled do údolí jižně od vrcholu Alam Kúh

Cestou do horolezeckého tábora pod Alam Kúh - iránské vysokohorští turisté se velmi rádi pohybují v horách ve velkých organizovaných skupinách

jsme na radu jednoho z lezců v táboře nechali v údolí ve stanu. S několikasetmetrovou propastí pod sebou kapitulují a drží se ocelového lana doslova zuby nehty. Největším nebezpečím celého výstupu je ale iránské družstvo. V nejexponovanějších úsecích nás předbíhají, akrobaticky balancují v teniskách na ostrém hřebenu, pokřikují na sebe a vůbec ve všech směrech připomínají třídní výlet základní školy. Nakonec jsme rádi, když se nám daří hřebenem projít. Cesta dále pokračuje podél hřebenu po suťovisku. Iránské kolegové opět excelují. V sutí pobíhají zásadně nad námi a vždy velmi rychle, sypou na nás kamení co to dá. Vrcholu nakonec dosahujeme krátce po obědě. Být o 43 metrů výše než Mont Blanc je příjemné. Na dlouhé zdržování však není čas, děláme vrcholové foto, převislou stěnou se díváme do údolí na náš stan. Skutečnost, že nevíme, čím nás iránské „spolulezci“

cestou ještě překvapí, nás povzbuzuje k rychlejšímu sestupu.

Stejně jako předchozí večer i dnes se v kempu stáváme hlavní atrakcí tábora. Iránci zajímá úplně všechno: jak vypadají naše stany, odkud jsme, jaké máme boty, co jíme k večeři. Připadáme si tak trochu jako exotická zvířata v zoologické zahradě. Odměnou za podrobné studium našich zvyků nám je krásná podrobná hřebenová mapa celé oblasti, horolezecký průvodce v perštíně a několik adres na členy různých horolezeckých oddílů po celé zemi. Pozvání na zdolání stěny Alam Kúh klasickou německou cestou s iránským družstvem zduřile odmítáme.

Z hovorů s místními lezci se dozvídáme, že stěna Alam Kúh bývala v době Šáhova režimu oblíbeným cílem mnoha zahraničních expedic. První cesty zde dělali Němci, velmi dobře se v 60. letech zapsali Poláci, ale také

Francouzi a Angličané. Bohužel se nám nepodařilo zjistit nic o aktivitách Čechů v této oblasti.

Damávand - dýmající veličán

Dobýt nejvyšší horu Íránu se vydáváme ke konci naší výpravy. Damávand leží asi 60 km severovýchodně od Teheránu. Za příznivých povětrnostních podmínek je prý vidět přímo z města. My jsme takové štěstí neměli. Zůstal našim zrakům skryt v závoji hustého smogu.

Z centrálního autobusového nádraží si bereme taxi na východní terminál. Cestou se řidič ptá, kam máme vlastně autobusem namířeno. Směsí angličtiny, perštiny a pantomimy vysvětlujeme, že se chystáme vylézt na Damávand. Řidič pohotově nasazuje cenu: 15 dolarů až do vesnice, ze které začíná výstup. Vzhledem k tomu, že nemáme času nazbyt, necháme si za ty peníze rádi ujít zážitek hromadné dopravy.

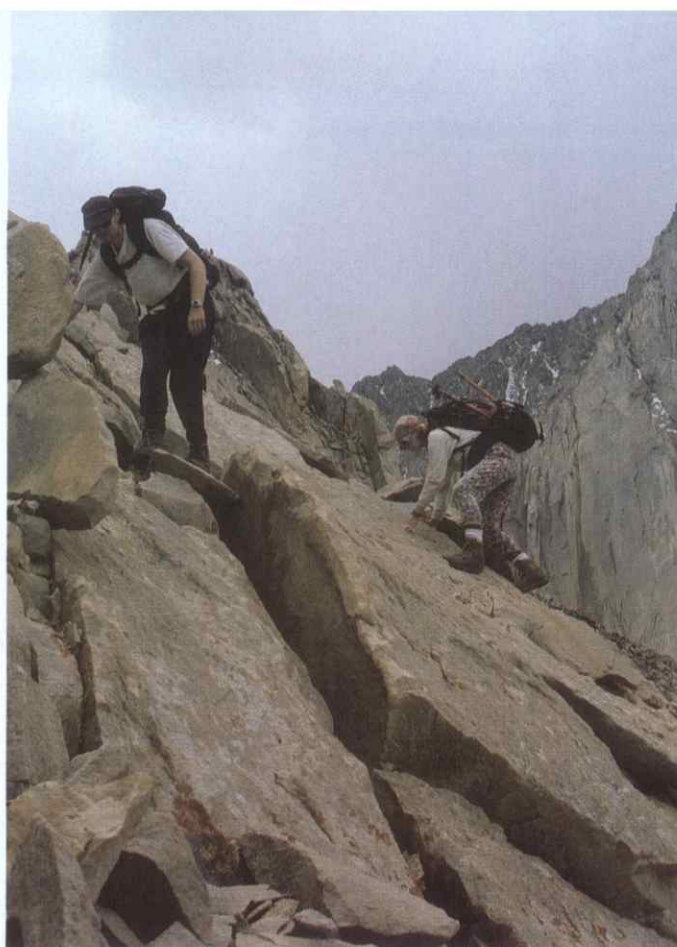
Po menších peripetiích (dvakrát píchnuté kolo) vystupujeme z taxíku krátce před půlnocí ve vesničce Reine. Podle Lonely Planet tu má kdesi být horolezecká chata. Tu se nám kupodivu daří najít téměř okamžitě. S partou studentů z Teheránu se domlouváme na společné ranním startu.

Brzy ráno nás nákladák přibližuje po svahu Damávandu až na konec prašné cesty, k pastýřské usedlosti Gusfan Sarah ve výšce 3 000 metrů. Zde postupně ranní mlha řídne a konečně se vrchol odhaluje v celé své kráse. Mohutně ční nad námi bílý krasavec. Od salaše stoupáme již pěšky asi 5 hodin k horolezecké chatě a základnímu táboru pro výstup z jižní strany. Výška je zde již cítit, od rána jsme vystoupili o 1 100 metrů. Stavíme stan v lávovém suťovišti a relaxujeme. Na výstup je potřeba si řádně odpočinout, dnes v noci toho moc nenaspíme.

V jednu hodinu po půlnoci nás probouzí třesení stanem doprovázené slovy: „Hallo mister, it's time to wake up.“ Přestože již je opravdu čas vstávat, ještě asi hodinu bojujeme s vlastní leností. Dlouze vaříme a ve čtyři hodiny ráno opouštíme za svitu čelovek základní tábor.

Damávand je sopka, která ještě stále dává svému okolí najevo, že kdysi chrlila žhavé potoky lávy. V blízkosti vrcholu jsou četné „fumaroly“ - průduchy, ze kterých uniká sirný plyn. Pokud je příznivé větrné počasí, plyn pouze znepríjemňuje výstup. Když se však nad vrcholem zatáhnou mraky, plyny nemožou volně odcházet a hromadí se na vrcholu. V takovou chvíli není radno se nahore zdržovat. Člověk na tento zážitek doplatí přinejmenším nevolností, bolestmi hlavy a pálením očí. Říká se, že čerstvé unikající plyny bez problému zabijí zdravou a silnou ovci. A právě kvůli fumarolům je třeba si na

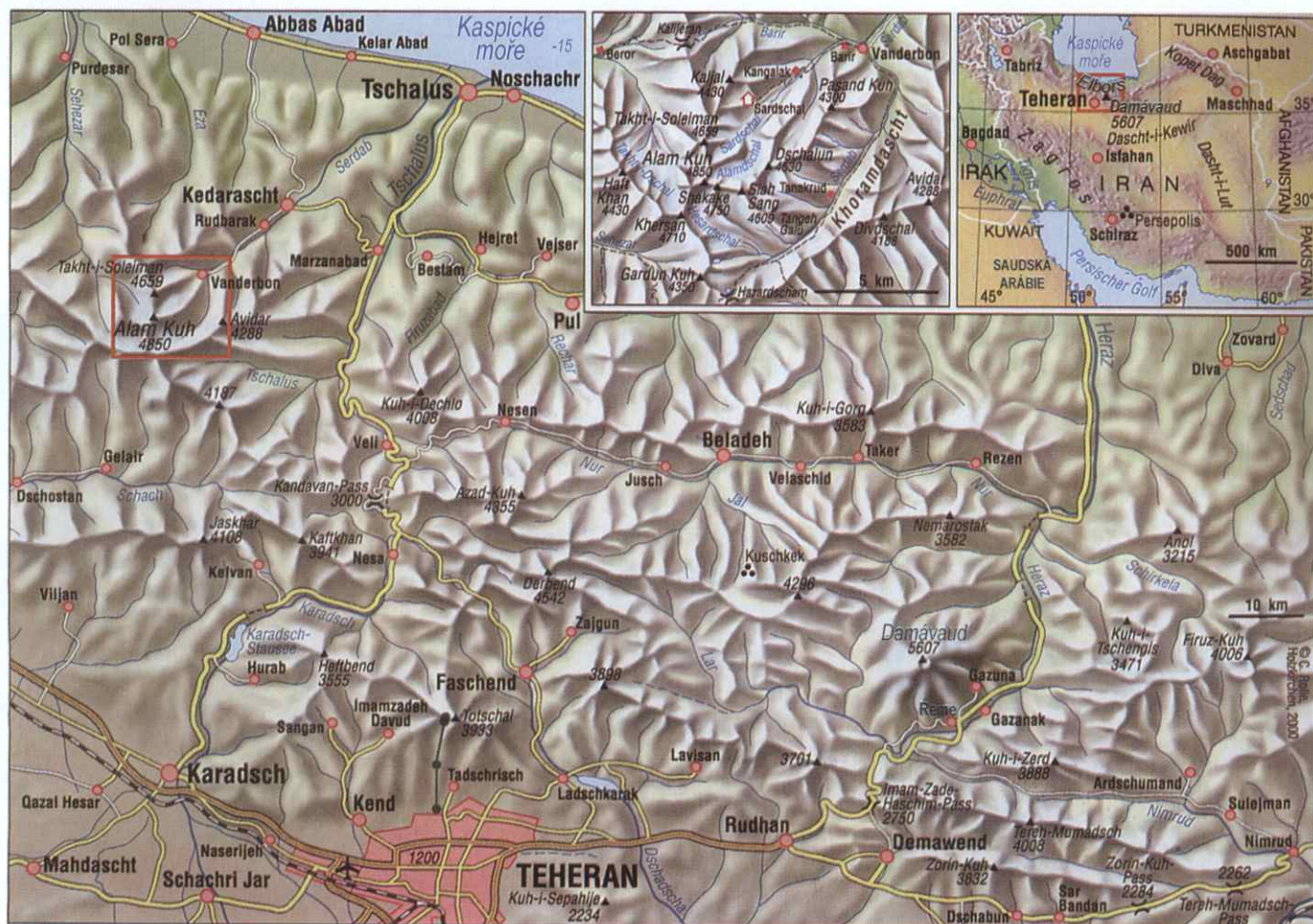

Vrcholová partie při výstupu na Takht-e-Soleyman (4 650 m), vrchol v těsné blízkosti Alam Kúh

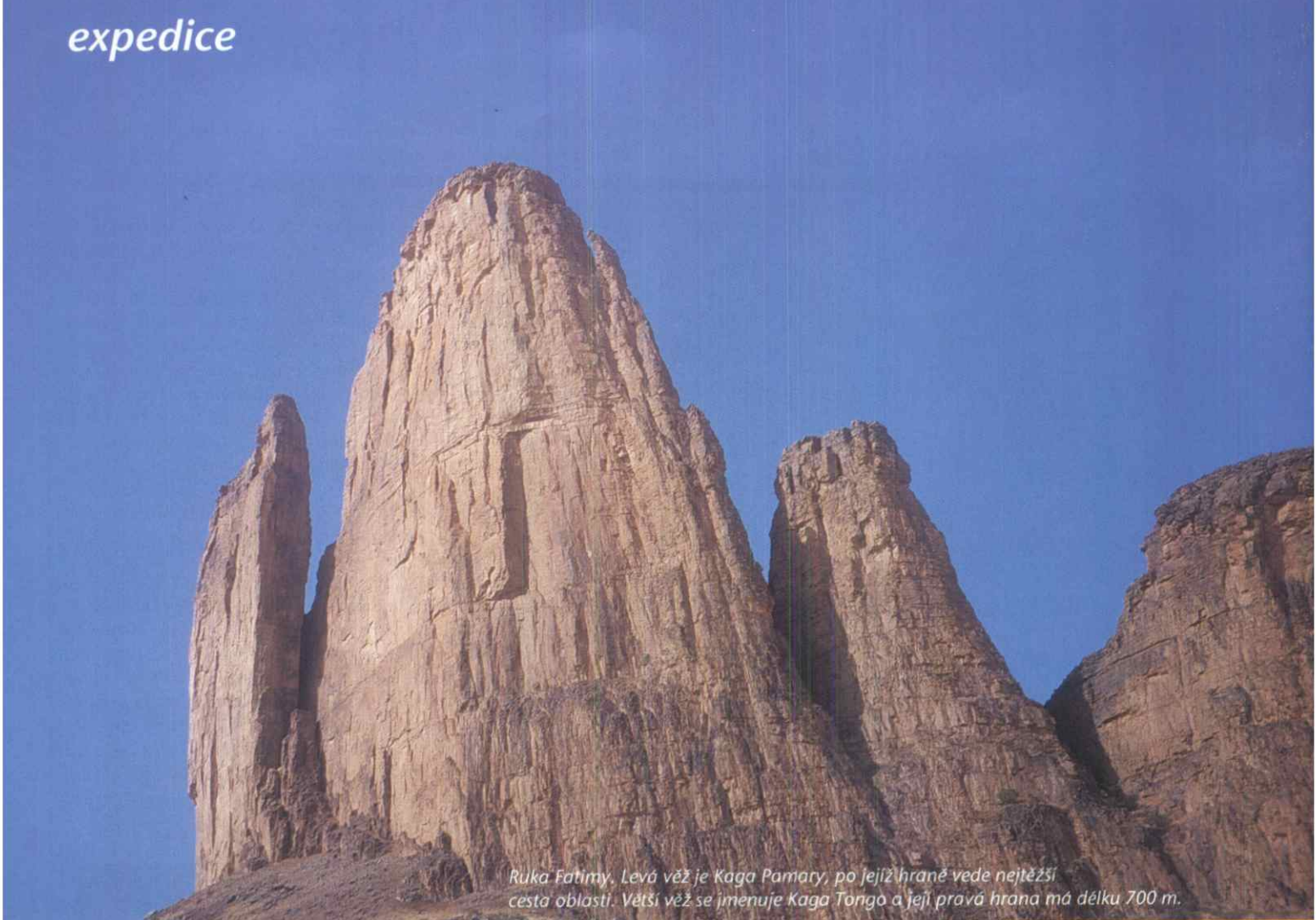
výstup přivstat. Je ověřeno, že dopoledne bývají většinou rozptýlené podmínky dobré, po poledni se nebe nad vrcholem začíná zatahovat. Kdo tedy vyjde později, musí se kromě nadmořské výšky přes 5 000 metrů potýkat i se sirnými výpary.

Hned zpočátku nasazujeme velmi pomalé, ale současně pravidelné tempo postupu. Deset pomalých kroků, odpočinek, pár nádechů, další pomalé kroky... Máme štěstí na počasí - nebe je bez mráčku, teplota mírně pod nulou, jen vítr by mohl být o něco slabší. V temné noci vidíme v dáli zářít světla Teheránu. Asi za hodinu vychází slunce a zbarvuje zasněžený vrchol hory do růžova. Stále stoupáme. Postupně se mění půda pod našima nohama. V červenočerné lávě se již začínají objevovat první stopy síry. Asi hodinu před dosažením vrcholu jsme u prvních fumarolů. Jdeme nyní již po zcela žlutém štěrku, všechno kolem nás smrdí, utěšujeme si brýle na očích a šátky přes ústa. Míjíme skupinu teheránských studentů, která startovala ze základního tábora dvě hodiny před námi. Nepřípravenost a špatná aklimatizace je na nich vidět. Někteří se do kopce sotva vlečou, z posledních sil se snaží dosáhnout vrcholu. Naše energetické bombóny přijímají s povděkem.

V 9 hodin jsme na vrcholu. Otvírá se nám krásný pohled do zasněženého kráteru. V tu chvíli nás také docházejí Iránci. Navzájem si blahopřejeme k úspěchu a fotografujeme se s českou i iránskou vlajkou. Iránci se zde dlouho nezdržují, za chvíli jsme opět sami. Obcházíme kráter dokola, nahlížíme do údolí na severní straně a pro posílnění vaříme Vitanu. Cesta dolů nám jde rychleji, v půl druhé jsme po tříapůlhodinovém sestupu zpátky v našem stanu. Je čas odpočívat a regenerovat síly na zítřejší sestup k salaši a cestu do Teheránu. Marně se snažíme vypudit ze záhybů našeho šatstva štiplavý sirný pach. Časem se sice stal méně intenzivním, nadobro jsme se ho však zbavili až doma, když jsme oblečení pořádně vyprali.

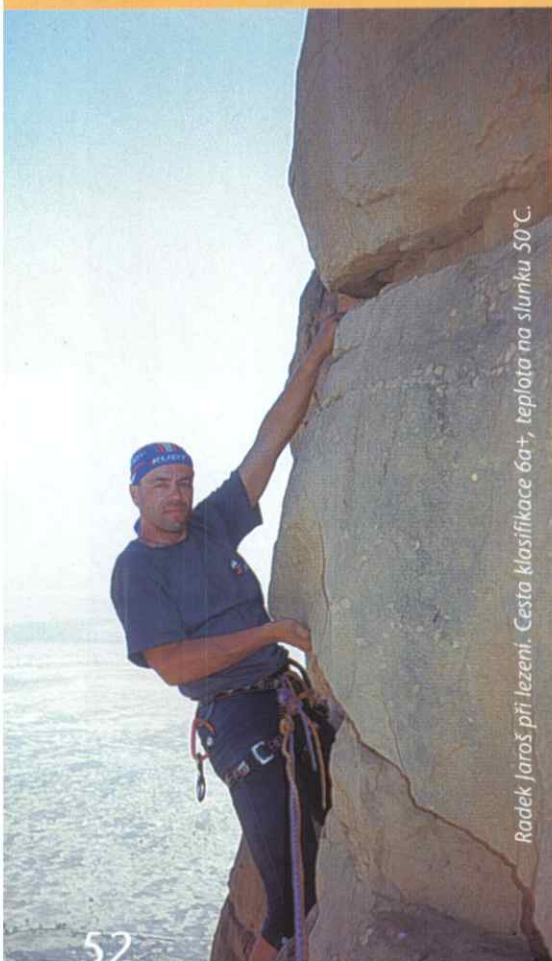

Ruka Fatimy. Levá věž je Kaga Pamary, po jejíž hraně vede nejtěžší cesta oblasti. Větší věž se jmenuje Kaga Tongo a její pravá hrana má délku 700 m.

Radek Jaroš

Za teplem do Afriky

Říká se: „Horolezectví je nejlepší způsob jak přezimovat léto.“ To se mě na expedici „K2 - Broad Peak“ v loňském roce podařilo realizovat na více než sto procent. Při osmi pokusech o K2 a třech o vrchol Broad Peaku jsme vymrzli dostatečně. Proto jsem se příliš nebránil myšlenkou prohřát své staré kosti začátkem zimy na africkém kontinentu. Lezl jsem už kdysi v Maroku v oblasti soutěsky Todra, ale to vlastně byla ještě skoro pořád Evropa. Ale Mali pod Saharou? To bude jiná káva. A byla!

Radek Jaroš při lezení. Cesta klasifikace 6a+, teplota na slunko 50°C.

Přebalování v hotelu v Mopti.

Okamžitě na letišti nás odchytili lovci lidí. Běloch = peníze.

První šok jsme zažili hned po přistání v Mopti, kde na nás poprvé dýchl žár africké pece. Teploměr v noci ukazoval 37 °C, ale dlouho nás svým měřením neobtěžoval. Protože měl stupnici jen do 65 °C, jednoho krásného dne nevydržel rozpínání kapaliny a explodoval. Další nepříjemná záležitost byl všudepřítomný pouštní prach a písek. Dalo se o něm snadno přesvědčit při svícení čelovkou v noci. Světelným kuželem i za úplného bezvětří stále poletoval jemný prach. A pokud byl větrný den (a nemusel být u nás, ale někde nad Saharou) tak jsme kopec, který byl vzdálen asi čtyři kilometry od našeho tábora, vůbec neviděli.

Naše působení v oblasti, které vévodí věž s názvem Ruka Fatimy, začalo popolézáním na okolo se povalujících 15 metrových kamenech. A hned bylo jasné, že všechno bude jinak, než jsme si mysleli. Vedro tak strašné, že se dalo lézt jen ve stínu a tak ani magnézium skoro nepomáhalo. Materiál věží byl krásný tvrdý pískovec.

Až moc tvrdý! Osadit nýt byl heroický výkon. A tak se čtveřice lezců Jonák, Šatava, Benian a Piechowicz postupně smířovala s faktem, že bez vrtačky nemají šanci na extrémní prvovýstup, který se chystali uskutečnit. Náhradní program zajistila cesta Harmattan rodeo (klasifikace 9+) autorů Skinnera, Piany a spol. z roku 1997, toho času nejtěžší výstup v oblasti. Čtyřista-padesát metrů vysoká kolmá hrana na věž Kaga Pamary neměla dosud žádný přelez. A protože kluci nejsou žádná běčka, tak je to už jinak. Podařil se jim první přelez, i když „jen“ stylem AF.

Abych nezapomněl na ostatní! Díky Zákořkovi a jeho Rasta Teamu vede na Kaga Tondon první česká cesta. Jmenuje se Forsakalabimbaso a má klasifikaci 8 UIAA. Název je z domorodé magie a kdo si to slovo přečte, tomu se zmenší...

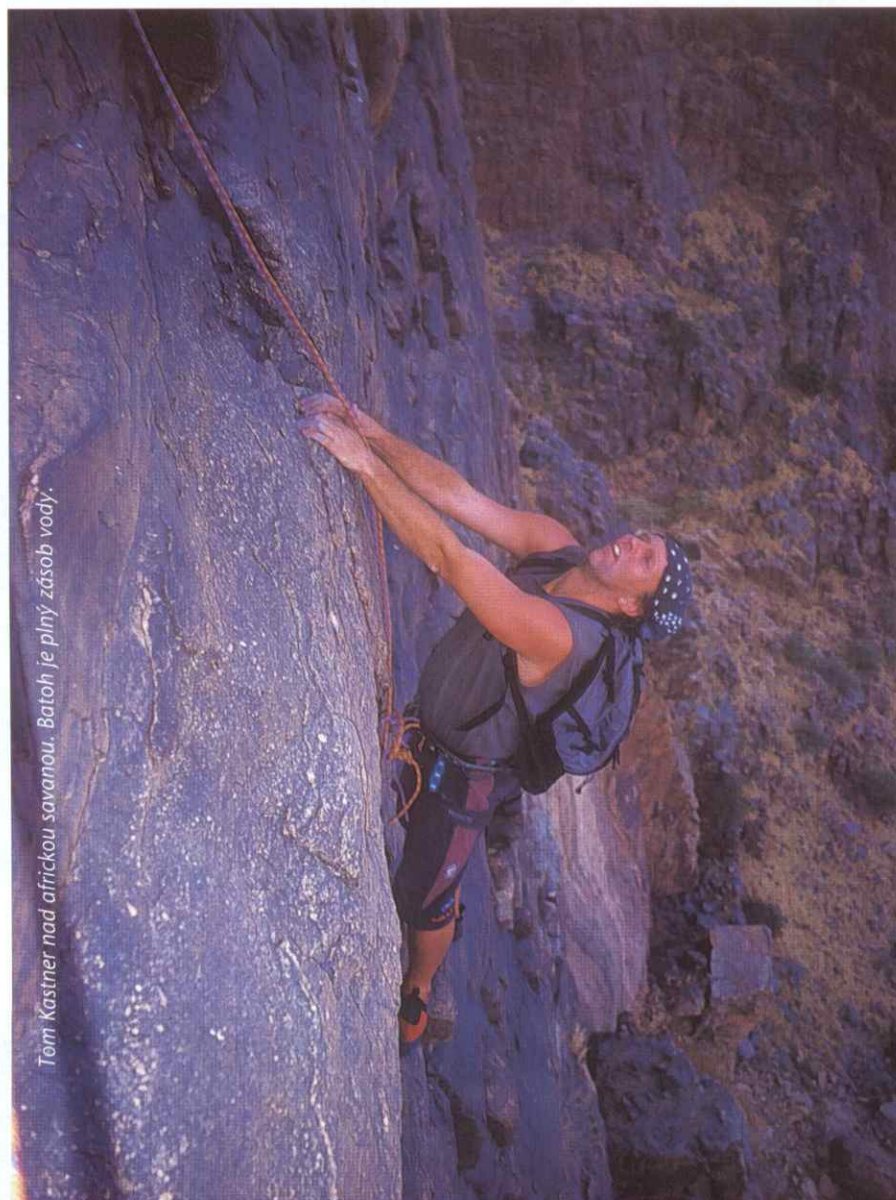
Já s Tomem Kastnerem jsme neměli žádné výrazné výkonnostní cíle. Jen si pořádně zalézt po tom letním hrabání se ve sněhu. Nakonec z toho ale byly jen dva dny na skalkách, dva v desetidélkové cestě na ko-

pec Wanderdu a jeden den v hraně na Kaga Tonda, nádherné 700 m dlouhé cestě s maximální obtížností 6a+ francouzské klasifikace. Byl na ní pouze jeden velký problém, stejný jako v celé Africe. Voda.

Ne, že by tekla ve stěně proudem. Samozřejmě, že ne! Je jí všude nedostatek. Před námi tuto cestu lezla trojka Honsák, Milošák a Kopis, kteří strávili ve stěně tři dny a dost jsme se o ně strachovali, že zemřou

žízní. Odměnou za prožité utrpení jim bylo to, že vystoupili jako první Češi na vrchol.

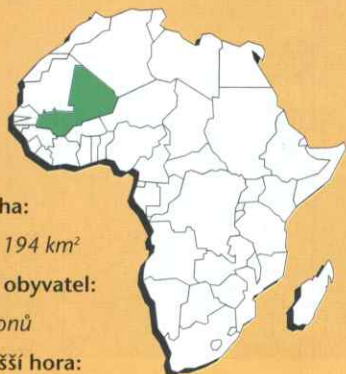
Po nich do cesty nastoupil Filip s Mákou a strávili ve stěně dva dny. Když v noci bivakovali, nastupovali jsme na stíhačku já s Tomášem. S sebou dvacet expresek, dvě sady frendů, dvě sady stoperů, dvě šedesátky lana, Enervit koktejl v prášku a 10litrů vody na den! Za ten den jsme to nakonec zvládli, i když slánění a sestup proběhl po-

Tom Kastner nad africkou savanou. Batoch je plný zásob vody.

Republika Mali

Rozloha:

1 240 194 km²

Počet obyvatel:

9 milionů

Nejvyšší hora:

Hombri Tonado 1155 m

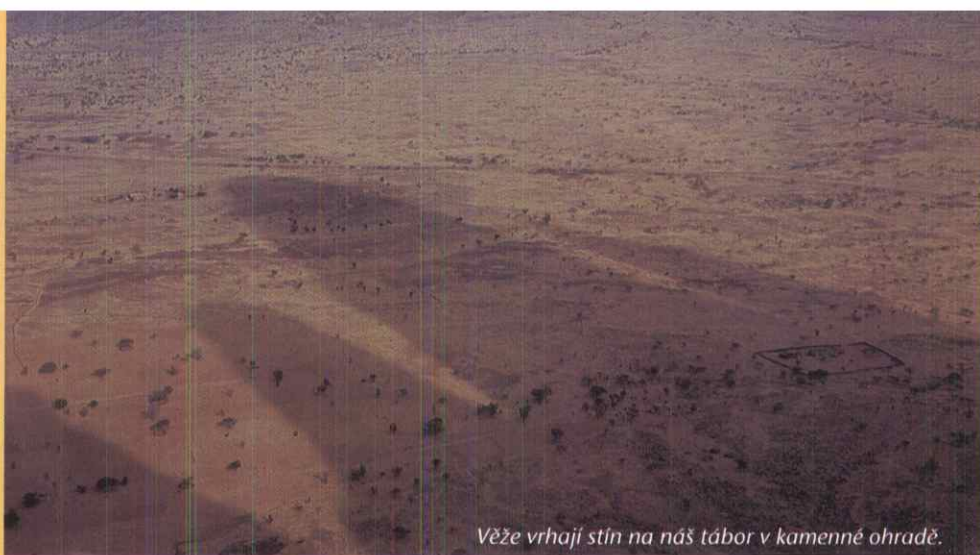
Největší města:

Bamako (790 tis.)

Ségou (125 tis.)

Úřední jazyk:

Francouzština

Věže vrhají stín na náš tábor v kamenné ohradě.

měrně dramaticky a s velkým klením ve tmě, osvětlované pouze jedinou čelovkou. Bylo jasné, že do dalšího lezení nás už nikdo nedostane a že je čas poznat černý kontinent.

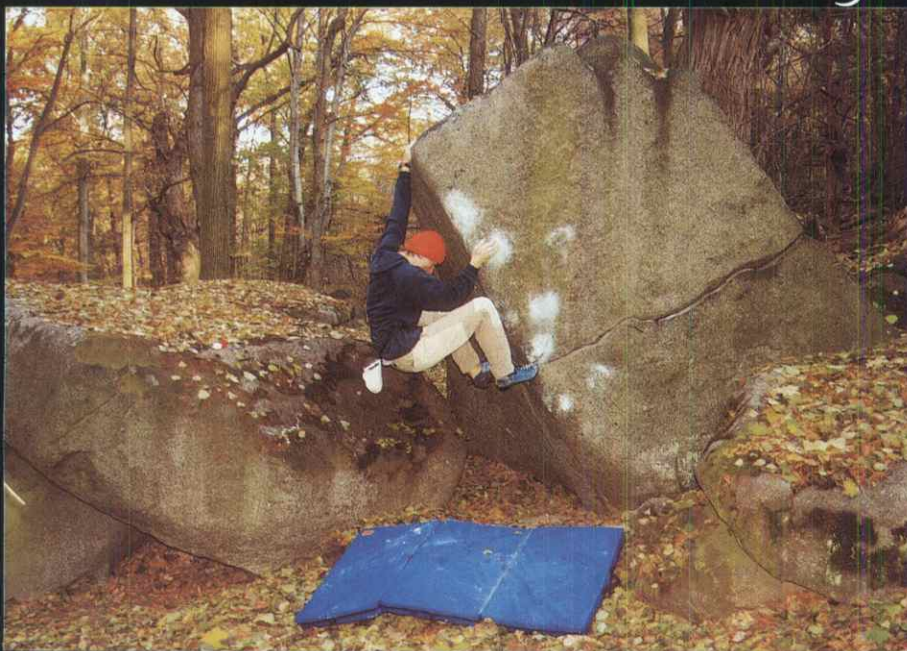
Výlet na velbloudech do pouště se spaním a jídlem u Tuaregů byl pěkným zpestřením, ale pravou tvář Afriky jsme poznali jinde, v Timbuktu. Timbuktu bylo obchodní a kulturní centrum Afriky snad už před tisíci lety.

Tehdy tudy tekla řeka Niger, ale stovky let a miliony tun písku posunuly její řečiště o dvanáct kilometrů jinam. Dnes je drtivá

většina staveb z hlíny a ze slámy. Bříška obyvatel nafouklá z nedostatku stravy a 25% úmrtnost dětí do pěti let věku, spolu s do očí bijící chudobou je realita Mali, jedné z nejzaostalejších zemí světa. Stejně jako to, že ze 150 milionové zahraniční pomoci uspořádali za 120 milionů fotbalové mistrovství afrického kontinentu.

Přes všechny nástrahy jsme se vrátili domů všichni živí a... hodilo by se říci ... a zdraví, ale pokud mne paměť neklame, máme dva případy malárie, jednu horečku dengue, dva případy amebózy a mraky průjmů... Inu Afrika.

O bouldermačkách a boulderingu

Bouldering řeší extrémní lezecké problémy na malých skalkách a kamenech (boulder angl. kámen). Vyžaduje mrštnost, dynamiku a dostatečnou výbušnost.

Při bouldrování jsou potřeba lezečky a magnézium, ostatní již závisí na umění každého lezce. V okamžiku, kdy spadne a nebo odskočí na zem, měl by dopadnout na něco měkkého. Toto je zvláště důležité, je-li pod ním pouze skalnatý nebo udusaný podklad. Jako tlumicí dopadová vrstva slouží bouldermačka.

Tato podložka se skládá ze dvou nebo tří vrstev tlumící pěny, které jsou obaleny odolnou tkaninou. U bouldermačky není ani tak podstatná její váha a síla (obvykle cca 8 cm), ale schopnost ztlumit pád a zabránit proslápnutí na tvrdou zem. Je tvořena jedním nebo při větších rozměrech dvěma až třemi díly, které lze složit do praktického transportního rozměru a pod skálu dopravit na zádech nebo v ruce. Bouldermačky jsou vybaveny odnímatelnými zádo-vými popruhy a uchem pro nošení v ruce.

-pr-

Firma "PREISS" Ing. Zdeněk Preissler nabízí: Bouldermačku

AKIRA

735 42 Těrlicko č. 423

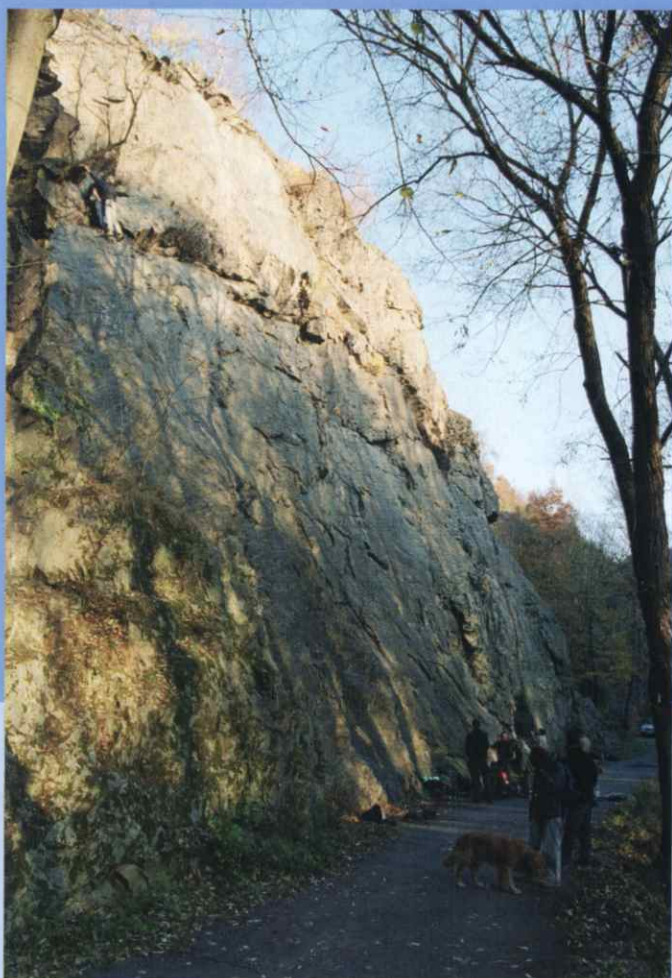
tel./fax.: 596 423 041

mobil: 602 535 260

e-mail: zdenek.preissler@quick.cz

- velikost 150 x 90 x 8 cm
- vrchní materiál – otěru a vodě odolná PES tkanina
- vysokopevnostní PES nitě, dvojité švy
- trojvrstvá spolehlivě tlumící vrstva
- odnímatelné zádo-vé popruhy
- úchyt pro nošení v ruce
- váha cca 10,5 kg
- cena: 2500,-Kč včetně DPH + poštovné

Hlavní stěna, celkový pohled a typické lezení

Skály u Kutné Hory

Jan Polák

Když mi můj kamarád před časem nadšeně vyprávěl o krásném lezení v blízkosti Kutné Hory, barvitě popisoval jemné kroky na cestách v kompaktní mírně ukloněné plotně a v superlativěch mluvil o kvalitním jištění, přiznám se, příliš jsem mu nevěřil. Zvědavost nakonec ale přece jenom zvítězila a tak jsem se jednoho podzimního dne vypravil do údolí říčky Vrchlice. To co jsem zde našel předčilo všechna moje očekávání a skály u Kutné Hory se rázem staly jedním z mých oblíbených terénů.

Skalní terény u Kutné Hory a Malešova, jsou roztroušeny po obou březích říčky Vrchlice v úseku od Vrchlické nádrže až po Kutnou Horu a tvoří ji asi třicet větších či menších skalek.

Z geologického hlediska je oblast tvořena výchozy kutnohorského krystalika, obnažených erozivní činností říčky Vrchlice, což v praxi znamená, že se jedná o nepískovcové skály s různou mírou členitosti, na nichž je více či méně zřetelný jejich magmatický původ. Několik menších skalek je tvořeno cenomanským pískovcem. Přestože je v oblasti popsáno velké množství skalních útvarů, vyplatí se věnovat pozornost jenom některým z nich.

Nejvýznamnější jsou bezesporu „Hlavní stěna“ a „Šimákovská stěna“, dále pak „Jezerní stěna“ a několik skalek v okolí „Hlavní stěny“. Ostatní jsou méně významné, místy zarostlé vegetací a částečně i lámavé. Horolezecká činnost je povolena celoročně.

Hlavní stěna

Největší a nejkrásnější stěna oblasti, dosahující výšky přes 30 metrů, nabízí hezké lezení v plotnách. Člení se na vlastní „Hlavní stěnu“ a několik menších samostatných útvarů.

„Hlavní stěna“ je lezecky nejzajímavější. Touto stěnou vede velké množství cest převážně obtížnosti IV až V+. Opravdu jen velmi těžko lze některou z nich preferovat před ostatními, protože na všech si užijete krásné lezení po jemných stupech a chyttech. V levé části je stěna kolmější s výrazným převisem hned na nástupu cest.

„Spojovací stěna“. Menší, asi 7 m vysoká stěnka dále od cesty.

„Panák“, krásná věž nad cestou, protáá výraznou vyzývavou spárou.

„První“, nízká stěnka s markantními převisy těsně u cesty s kratšími výstupy.

Celkově je v oblasti „Hlavní stěny“ přes šedesát výstupů. Cesty jsou výborně zajištěny borháky a tak při balení počítejte s tím, že zejména vzhledem k délce cest budete potřebovat na jištění větší množství expresek.

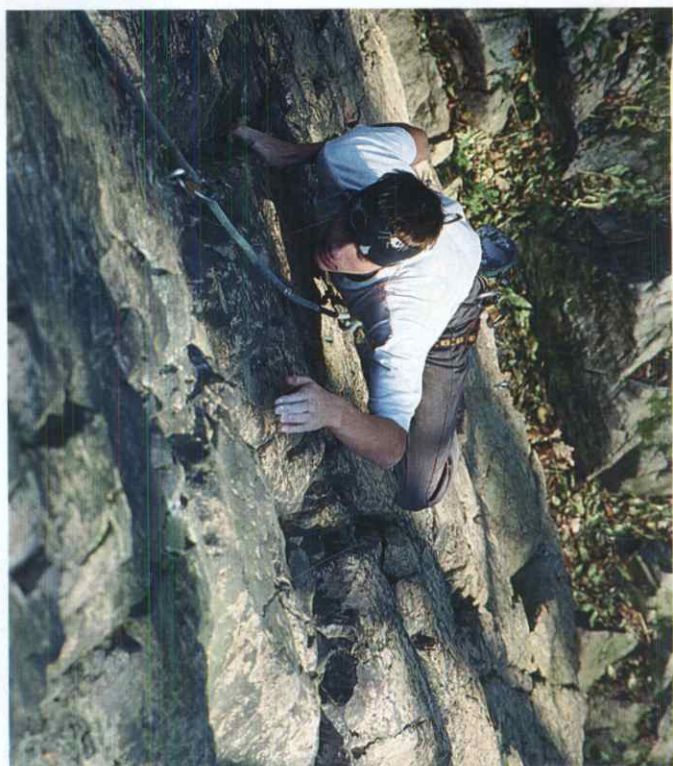
Jezerní stěna

15 – 20 m vysoký pás skal nad hladinou „Velkého rybníka“. Ve středu stěny je výrazná polověž „Baba“. V pravé části stěny je několik hodnotnějších výstupů (klasifikace IV až V), nalevo je stěna zarostlá vegetací. Přístup pod stěnu je možný buď traverzem nad hladinou rybníka a nebo slaněním. Na přejištění cest borháky se pracuje.

Šimákovská stěna, celkový pohled a klíčové místo jedné z cest

Šimákovská stěna

Výrazná, kolmá 20 m stěna u zříceniny mlýna pod hrází „Velkého rybníka“, vzdálená od „Hlavní stěny“ cca 15 minut ve směru toku říčky Vrchlice.

Zejména v její čelní a pravé části, ve spodní třetině přerušené velkým převisem, vedou velmi hodnotné cesty. Přestože je stěna hodně členitá, chyty ne vždy odpovídají tomu, co by člověk na první pohled očekával a výstupy jsou i silově náročnější. Je zde k dispozici zhruba 15 cest s obtížností IV+ až V+. Jištění je opět výborně zabezpečeno pomocí borháků.

informace

Přístup do oblasti:

Vlakem do Kutné Hory na trati č. 230 Kutná Hora - Havlíčkův Brod a odtud vedou do skal dvě turistické cesty. Červeně značená cesta údolím Vrchlice až ke skalám (5 km) a nebo po modré přes Bylany a dále k Velkému rybníku (5,5 km). Z Malešova na trati č. 235 Kutná Hora – Zruč nad Sázavou po modré a červené značce ke skalám (cca 3 km).

Při cestě autem odbočit v Přitokách směrem na Bylany. Za vesnicí na rozcestí vjedeme na místní komunikaci vedoucí do chatové oblasti u Velkého rybníka. Před chatami je prostor na parkování aut. (Až k říčce Vrchlici je povolen vjezd pouze majitelům nemovitostí!) Z parkoviště ke skalám asi 10 minut.

Ubytování: Stanovat lze v kempu Malešov u Velkého rybníka. Kemp je v provozu od poloviny května do poloviny září.

Mapa:

Turistická mapa KČT č. 42, Kolínsko a Kutnohorský 1: 50 000, SHOCART č. 23 Střední Posázaví, Kutná Hora 1: 50 000

Literatura: Nepískovcové skály v Čechách - díl 1., Jan Novotný a kol., Olympia Praha 1986

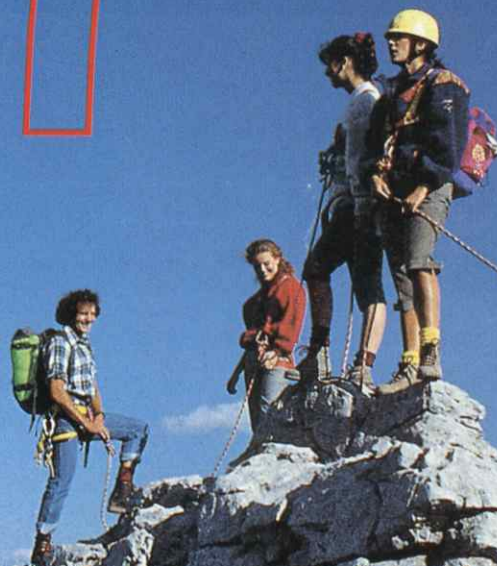

STAŇTE SE ČLENEM ALPENVEREINU A PŘEDPLAŤTE SI ČASOPIS LIDÉ&HORY

lidé & HORY

**KOMBINOVANÁ NABÍDKA -
členství
v rakouském Alpenvereinu
a celoroční
předplatné časopisu
lidé&HORY**

Od roku 2004 časopis LIDÉ&HORY v nové úpravě a opět s větším počtem stran - celoroční předplatné 345 Kč.

Zvýhodnění členských poplatků pro stávající i nové členy Alpenvereinu, kteří si předplatí časopis LIDÉ&HORY:

pro členy kategorie A za **2070 Kč** místo 2235 Kč
pro členy kategorie B za **1670 Kč** místo 1835 Kč
při rodinném členství za **3500 Kč** místo 3725 Kč

vstupní poplatky pro nové členy zůstávají zachovány

- 6 x ročně zajímavé informace o horách, o všech druzích aktivit v horách, aktuální zprávy ze světa hor na 60 stranách formátu 287 x 210 mm
- unikátní systém pojištění "rizikových" aktivit platný na celém světě
- až 50% slevy na chatách v Alpách
- slevy na lanovkách v mnoha alpských oblastech
- slevy při nákupu ve většině outdoorových prodejen v celé ČR
- mnoho aktuálních informací formou bulletinů poštou na vaši adresu
- více také na www.lideahory.cz nebo na www.alpy.cz

Přihlášky na www.alpy.cz nebo na www.lideahory.cz

NEJ krásnější Via ferrata

Redakce časopisu „lidé & HORY“ vyhláší soutěž o nejlepší článek na téma: „Nejkrásnější Via ferrata“. Zúčastnit se může každý čtenář časopisu, bez ohledu na věk, který zašle příspěvek, svým obsahem charakterizující vybranou zajištěnou cestu. Výběr cesty a lokalita není nijak omezena, stejně jako forma zpracování příspěvku. Článek by měl představit vybranou túru a přinést základní informace o oblasti, ve které se nachází. Autor článku nemusí být zároveň autorem fotografií a opačně. V tom případě se za soutěžícího považuje osoba, která materiál zasílá. Příspěvek se hodnotí jako celkový materiál. Redakční rada vybere pro každé kolo soutěže ze zaslanych materiálů vítězný příspěvek, který bude zveřejněn v čísle vycházejícím bezprostředně po aktuálním datu uzávěrky a jeho autor obdrží cenu soutěže - bundu BALTORO od firmy TILAK. Autoři, kteří nebudou oceněni v rámci soutěže a jejich práce budou publikovány v některém z následujících čísel časopisu, budou ohodnoceni autorským honorářem.

Soutěžní podmínky:

Text článku včetně informací o cestě, přístupu do oblasti atd. v maximálním rozsahu A4 (velikost písma 10), doplněný 4 - 5 fotografiemi formátu 10x15 cm nebo většími na lesklém fotopapíru, případně schéma cesty v podobě perokresby nebo její obdoby. Texty a fotografie je možno zaslat v elektronické podobě na CD. V tom případě musí mít fotografie minimální velikost 1024 x 1536 pixelů. Nezapomeňte uvést své jméno a kontaktní adresu, případně telefonické spojení!!!!

Materiály spolu s kupónem pro jednotlivé kolo soutěže (viz levý horní roh této strany) zašlete v obálce na adresu redakce:

lidé & HORY, Štefánikova 63, 150 00, Praha 5.

Obálku zřetelně označte nápisem: **Soutěž Via ferrata.**

Uzávěrky jednotlivých kol:

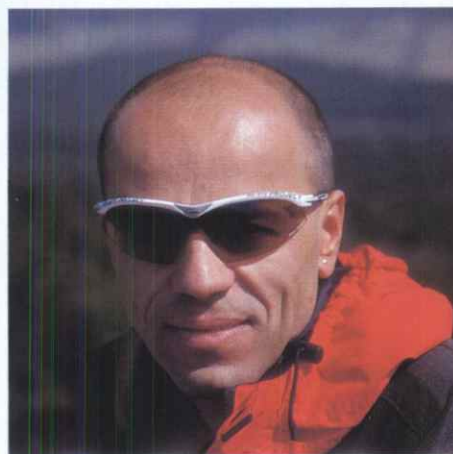
31. březen 2004, 31. květen 2004, 30. červenec 2004, 30. září 2004 a 30. listopad. Pro zařazení do jednotlivých kol soutěže je rozhodující datum razítka na obálce.

TOP10

aneb hitparáda zajištěných cest

V rámci projektu „Nejkrásnější Via ferrata“ Vám nabízíme možnost podílet se na sestavení žebříčku popularity zajištěných cest. Kdo jiný, než Vy sami, milovníci a znalci těchto túr, by měl rozhodnout o tom, které patří mezi elitu? Zašlete nám svůj tip na e-mail: topcesta@lideahory.cz! Na základě Vašich hlasů sestavíme jejich pořadí a na závěr vyhlásíme „ZAJIŠTĚNOU CESTU ROKU 2004“. Do vašich e-mailů uveďte: název cesty, oblast ve které se cesta nachází, datum kdy jste cestu absolvovali a v několika větách zdůvodněte, proč právě tato cesta je pro Vás ta NEJ! Nezapomeňte na Vaše jméno a kontaktní adresu! Pokud přiložíte nějakou fotografii, budeme jenom rádi. Svoje tipy můžete zaslat i poštou na adresu redakce. Na obálku uveďte heslo: **TOP CESTA**. O průběhu hlasování Vás budeme průběžně informovat!

Z obdržených tipů bude ke konci každého měsíce vylosován jeden hlasovací příspěvek a jeho autor obdrží mapu některé rakouské alpské oblasti z produkce nakladatelství ALPENVEREIN. Soutěž končí 31. 12. 2004

Radek Jaroš

Narodil se 29. 4. 1964 v Novém Městě na Moravě, kde žije dodnes. Je ženatý, otec dvou dětí.

S lezením začal v roce 1982 na Českomoravské vrchovině. Následovaly výstupy v Tatrách, na Āan Šanu, na Pamíru i v Himáláji. Ke svým cenným výstupům počítá šestitisícový vrchol Pik Moskevskaja (1989) a pětitisícový Pik Učitel (1989). Roku 1994 se poprvé, bohužel neúspěšně, pokusil o Mt. Everest. Na jeho vrcholu stanul o čtyři roky později jako druhý Čech bez kyslíkového přístroje. V tomto období dosáhl i vrcholu Huascaranu. V roce 2000 byl členem expedice na Kangchenjunga, počasí však expedici nepřálo. I roku 2001 zhatilo počasí program expedice, jíž byl členem a která měla za cíl vrchol K2. O rok později (2002) se vrátil na Kangchenjunga jako účastník tříčlenné expedice. I zde stanul na vrcholu jako druhý Čech bez použití kyslíku. V loňském roce (2003) zopakoval svůj pokus o výstup na K2, avšak díky špatnému počasí nedosáhl vrcholu. Přesto při této expedici stanul na vrcholu další osmitisícovky Broad Peak a to jako v pořadí druhý český horolezec.

V posledních několika letech se kromě lezení věnuje i horské fotografii. Těži přitom především z mnoha svých expedičních aktivit v lezeckých a horských oblastech na celém světě.

Foto na zadní straně obálky:

Broad Peak (8 047m) a Gasherbrum IV (7 925 m).

lidé & HORY - Soutěž čtenářů

Výherce SOUTĚŽE ČTENÁŘŮ z čísla 6/2003

Úkolem bylo odpovědět na otázky z tematických okruhů, které byly náplní tohoto sešitu. Ten, kdo pozorně četl a správně vybral z předložených tří variant odpovědí tu správnou, byl zahrnut do slosování.

Do soutěže bylo zasláno 108 odpovědí, z toho bylo 108 správných. Správná odpověď byla KAISER.

Ze správných odpovědí byla vylosována a klasickou budnu BALTORO z materiálu WINDSTOPPER získala:

Martina Suchánková, K. Štecha 8, 370 05 České Budějovice
Vylosovaná výherkyně obdrží cenu poštou. Blahopřejeme.

SOUTĚŽ ČTENÁŘŮ pokračuje i v č.1/2004

Cena i soutěžní otázky jsou zveřejněny na horní kartičce na str. 33 - 34

tilak®

kolekce 2004

Alpamayo

Ideální volba do hor. Univerzální bunda klasického střihu z kvalitního materiálu, který nepotřebuje další výztuže. Tento model je vhodný pro horolezectví, vht, turistiku, lyžování a volný čas. Používá jej i Horská služba ČR.

Anatomicky vsazené rukávy. Jednodotkové stahování rukávů. Kapuce s nastavením velikosti v límci. Vnitřní strana límce z materiálu CoolMax®. Odvětrávání pod pažemi. Čtyři vnější a jedna vnitřní kapsa. Stahování v pase a bocích. Vnitřní protisněhová zábrana v pase. Prodloužený zadní díl. Plná garance firmy a záruční i pozáruční servis.

Materiál: dvouvrstvý GORE-TEX® Taslan

R_{et} : 6,86 m².Pa.W⁻¹

Velikosti: S, M, L, XL, XXL

Hmotnost velikosti L: 890g

Barvy: červená/modrá, modrá/modrá, zelená/zelená

TILAK, a.s., Žerotínova 627/81, 787 01 Šumperk, tel.: 583 211 425, fax: 583 215 184, e-mail: tilak@tilak.cz, www.tilak.cz

TILAK® je ochranná známka firmy TILAK, a.s. GORE-TEX®, Guaranteed To Keep You Dry, Gore® a design jsou ochranné známky společnosti W.L. Gore & Associates.

Lehkým krokem, vydejte se s námi.

NAŠE ZBOŽÍ KOUPITE V SÍTI OUTDOOROVÝCH PRODEJEN.

VERTICAL SPORT
Stanislav Šilhán
V Aleji 42, 466 01 Jablonec n. N.
tel.: 483 711 727, 710 658
fax: 483 316 768
e-mail: vertical@vertical.cz
http://www.vertical.cz

Průhled Dvalet (8 047 m) z Čachobanurum IV (7 025 m) při návštěvě z Kanbordie - soustava několika ledovců ve výšce 4 600 m. foto Radok Jarůž